

COMMENTARII
DE REBUS
IN
SCIENTIA NATVRALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

VOLVMINIS VIII. PARS IV.

LIPSIAE. MDCCLX.

APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH.

Venduntur etiam

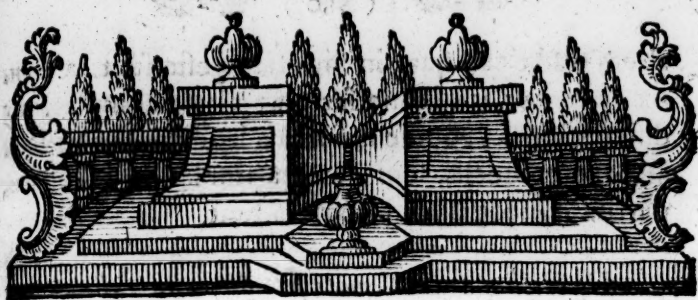
Amstelodami apud I. Schreuder et P. Mortier iun. Londini apud C. G. Seyffert, Parisiis apud Briasson, Patauii apud I. Manfré, Venetiis in B. Albrizzi et S. Coleti officinis, Romae apud Venant. Monaldini.

Misce
tis
gu
tab

tum p
tati, i
adhibe
maxim
magn
laneor
valde
modu
suscep
direct
fociis
GRA
partib

I.

Miscellanea philosophico-mathematica Societatis priuatae Taurinensis. Tomus primus. Augustae Taurinorum 1759 in 4. plag. 45½ tab. aen. 4.

Quum multae res physicae et mathematicae vel plane incognitae sint, vel nequaquam satis explicatae, magnam profecto laudem merentur viri illi, qui, tum ingenio acutissimo ornati, tum praeclara doctrina imbuti, atque arte exercitati, in detegendis rebus, eisque explicandis tantam adhibeant industriam, vt physicae res omnes inde maximam capere possint incrementum. Quare, magna laude celebrandi sunt Cl. Auctores miscellaneorum supra dictorum quod physicae, rationis valde gnari hanc explorandarum rerum operam, in modum aliarum doctissimarum societatum, in se susceperint. Ex dedicatione, ad Sardiniae Regem directa, patet, hanc societatem ex tribus constare sociis: Equite SALVIO, LVDOVICO DE LA GRANGE et IOH. FRANCISCO CIGNA. Duabus partibus continetur hic tomus primus, quarum

altera tradit ea, quae in societate gesta sunt, a **FRANC. CIGNA** latine scripta; altera complectitur dissertationes et opuscula varia a laudatis Auctoribus, aliisque confecta, quaeque partim latino idiomate, partim francogallico elaborata sunt.

- P. 3. *De Belliano problemate seu de ouorum elixatione cicatricula.* Cl. **BELLINVS** olim statuit, cicatriculam, cum oua elixarentur, a vitelli superficie in centrum abire; in incubatis vero ouis eam post elixationem in superficie manere. At docent Cl. Auctores imprimis Eq. **SALVCIVS**, qui huius rei causa plura experimenta instituit, cicatriculam illam post quodcunque ebullitionis tempus a vitelli superficie in recentibus ouis elixatis nunquam recedere. Ad albidum vero corpusculum, quod atque in vitelli centro positum, tum in ouis non incubatis, quod **BALBVŠ** iam obseruauerat, tum in incubatis, quod experimenta a Cl. Auct. instituta confirmant, non reperiri, aut obscurius saltem cerni.

- P. 7. *De varia barometrorum diuersae diametri altitudine.* Num minor angustiorum barometrorum altitudo, capillarium tuborum exemplo, a maiori tuborum vi repellente repetenda sit, ita tamen, ut repellens ista vis in superiori vacua barometrorum parte potissimum sedem habeat, et frigore ad eam partem admoto imminui possit, restituto iterum calore adaugeri? quaestio mota est; quam Cl. **SALBI** affirmandam esse existimauit*. Monet tamen Cl. **CIGNA** vim illam repellentem, si quae sit, tuborum capillarium in vacua parte minime esse positam, quod diametro tantum responderet, nec vacuae partis varia longitudine mutaretur. Deinde, si vel maxime in vacua barometrorum parte

* vid. Comment. Bononiens. T. II. P. I. p. 307 seq.

vis illa repellens quaerenda esset, eam frigore potius augeri, quam minui debuisse. Opinatus itaque est Cl. CIGNA, haec mercurii depressionem in angustioribus barometris deberi potius relicto in vacua parte aëri, qui vel maiori copia in constrictioribus tubulis superesset, vel arctius spatium nactus, subiectum mercurium vehementius comprimeret, admoto autem ad supremam barometri partem frigore ita constringeretur, vt minorem pressionem exerceret. Haec res impulit Cll. Auctores, vt de experimentis cogitarent, quibus difficultatem omnem dirimere possent: conficiantur barometra ea, qua fieri possit, cura e tubulis diuersae dimentientis, in infima parte sursum flexis, ita vt crura aequalia et aequae distantia sint; in alterum horum crurum infundatur mercurius; sic aër, si quis remanserit, in vacua barometri parte in angustius spatium coërcebitur. Ex quo experimento atque aliis a Cll. Auct. commemoratis perspicitur, nec vi repellenti, vacuae parti perperam adscriptae, tribuendam esse mercurii altitudinem, neque eam a frigore minui, sed potius augeri.

De corrigendis barometrorum erroribus ex calore et frigore natis. p. 15.
Barometrorum mutationes non solum ex variata atmosphaerae pressione ortum trahere, verum etiam ex vario caloris gradu, qui mercurii densitatem immutet, inter omnes satis constat. Quapropter naturae perscrutatores semper cogitarunt de adminiculis, quibus commode possint caloris effectus ab iis, quae a grauitate pendeant, internosci. Augmentum altitudinis mercurii ex dato caloris gradu esse natum, vt columnae mercurii altitudinem, quae ei calori exponeretur, tam certum est, vt a nemine possit in dubium vocari. Atque propterea, si barometra ex vno inflexo tubo conficiantur hac lege, vt in crure altero mercurii

altitudo vnus saltem aut duorum sit pollicum, tum rarefactionem mercurii, tum condensationem in eo ipso crure tam exiguum altitudinis discrimen effecturum iri, vt negligi tuto possit. Quare altitudinum scalam, suadent Cll. Auctores, breviori barometri cruri esse adponendam, vt in hac scala loco pollicum semipollices, et linearum loco semilineae adscriberentur, ac pro integris pollicibus lineisq; fumerentur. Poteris etiam, si paullo curatius errorem e minoris cruris rarefactione natum, declinare cupias, binas construere scalas; quarum vna ipsi barometro affigenda erit, altera breviori barometri cruri, vt haec ascendendo imminuatur, illa augeatur. Quamdiu iam mercurius in eadem densitate perseverabit, vtrique scala eundem gradum ostendet, mutata vero densitate, diuersi gradus prodibunt, quorum semidifferentia totius voluminis incrementum vel decrementum significabit.

p. 19. *De fallacia methodi dimetiendi quantitatem attractionis.* Ex altero bilancis brachio vitrum suspendit planum Cl. CIGNA in situ horizontali, et in altero aequipondio apposito, suppositoque mercurio, vitri inferiorem superficiem mercurii superficie aptauit; hac methodo, a TAYLORO alioque tradita, arbitrabatur facile posse maximam illam inter mercurium et vitrum adhaesionem definiri. Sed, fallacem hunc esse concludendi modum, monuit DE LA GRANGE, eamque adhaesionem, aut omnem, aut ex parte saltem externi aeris pressioni, esse tribuendam. Quae modo dixerat, experientia planius docuit. Vitrum oleo superillinierunt Cll. Auctores et superficiem madidam aquae subiectae applicauerunt, sed magnum quoque pondus ad id vitrum ab aqua diuellendum necessarium esse, inuenerunt. Porro vitrum sebi strato, vltra semilineam crasso, operauerunt, et nihilominus fuit idem experimenti euentus;

nouem

nouem et ultra vnciarum pondus requirebatur ad superficiem 10 prope pollicum quadratorum diuellendam.

De ascensu et descensu thermometrorum variis p. 20.
Aquoribus madentium ex inflato vento. Cl. MVSSCHENBROEKIUS animaduertit, thermometra humida, si vento eiusdem temperiei persentur, aut si ventus ipse humidus sit, insigniter deprimi. Haec res digna videbatur Cl. Auctori, quae pluribus experimentis confirmaretur. Fuit autem experimentorum hic euentus: Aqua, vini spiritus, acetum, lac, cremor lactis thermometrum ad descensum cogebant; petroleum, essentia caryophyllorum, oleum oliuarum; oleum lini adscensum efficiebant; denique oleum tartari per deliquium ad aëris temperiem accommodatum nullam mutationem proferebat, adeo, vt inflatum aëre thermometrum plane nullum mutationis signum indicaret. In rei causam non inquirunt, solummodo dicunt, hanc inopinatam rem quodammodo pugnare cum hactenus cognitis ac perspectis caloris atque ignis proprietatibus.

De causa extinctionis flammae in clauso aëre. p. 22.
 Quaestio illustris est, cur clauso in spatio flamma diu viuere nequeat, quam, vt veritatem rei Cll. Auctores assequerentur, cum magna esset de ea doctorum virorum contentio, ad viuum esse rescandam existimarunt. Flammae extinctio plerumque vaporibus varii generis tribuitur ab ipsa erumpentibus, quibus aër inclusus aut absorbeatur, aut eius elastica vis destruatur, ita vt is, qui residuus sit, minorem elasticitatem exerceat, quam alenda flamma postulet. Sed monuit Cl. CIGNA, hanc sententiam plus vna difficultate premi. Sciendum enim est, flammam clauso in spatio, vix ad aliquot pollices eleuato mercurio, iam extingui, cum in

O o 4

mon-

montium acumine, ubi longe rarior aër reperitur, commodè ea viuere possit. LVD. DE LA GRANGE, cum rei momentum intelligeret, de experimento cogitauit, quo res clarior euaderet. Accensam scilicet candelam ita vitreae campanae supposit, ut eius inferior limbus a tabula, cui imposita erat candela, aliquot digitos transversos distaret. Quamquam externo aëri in campanam satis amplius aditus pateret, tamen periit flamma. Ex quo perspicuum est, clausam flammam ex aëris defectu aut eius absorptione non extingui. Deinde lanternam ex albo ferro construendam curauit, quae quaque uersum exquisitè esset clausa, ita tamen, ut duobus in suprema parte foraminibus, duobus in media, totidemque in infima pateret, quorum unumquodque in diametro unius pollicis erat ac subere et lubitum claudì poterat. Hac adhibita obseruauit, bina foramina superiora aut media, aut infima sustentandae flammae non sufficere, sufficere tamen duo alia quaeuis, si modo eorum unum supra flammam, infra ipsam alterum positum esset. Datis foraminibus valuulae annexae erant hoc modo, ut per superius foramen aër egredi, per inferius ingredi tantum posset. Flamma semper mansit uiua, sed interiit, quando valuulae contraria ratione apponebantur. Ex his sibi putant concedi, aërem per inferius foramen ingredi per superius egredi debere, ut flamma sustentari possit. Porro non ex renouatione, sed circumductione aëris flammam seruari perspicue ostendunt. Cum hac quaestione, iam explicata, coniuncta est, alia, sustentetne flammam aëris fluxus, qui ab inferiori ad supremam clausi recipientis partem dirigatur, licet huiusmodi directio directioni, quam aër circa flammam sponte sequitur, opposita sit? Quae super hac re instituta sunt experimenta demonstrant, solum aëris circuitum flammae seruandae plane esse ineptum.

eptum. Cum iam clarum esset, nec fumo aut aquosis vaporibus, neque absorpto aëri aut destructae eiusdem elasticitati, neque ipsius rarefactioni, ob quam ad flammam circa elychnium coercendam aër ineptus euadat, flammae extinctionem in spatio clauso esse tribuendam; alia supererat hypothesis examinanda a physicis proposita, quamque sic pronunciant: flammae nutrimentum clauso in aëre contentum ab ipsa flamma absorbi atque id nutrimentum a nitrosis salibus per aërem diffusis maxime ortum trahere. Sed experientia edocti CII. Auctores hanc opinionem consumti pabuli nullo niti fundamento, eamque deferendam esse arbitrantur. Nam flamma sub campanam posita, cuius limbus in nitri spiritum fumantem erat immerfus, similiter periit, ac si aqua, vel alius liquor campanae limbum obtegisset. Quae cum ita sint, largiendum tamen est, aërem in clauso spatio ab inclusa flamma corrumpi, etsi, quale sit illud vitium, detegi nullo pacto potuit. Nam si sub campanam vitream flamma statuatur, donec sponte extinguatur, et postea alia per eandem aperturam immittatur, haec altera temporis puncto perire solet. Atque aër, refrigeratus etiam, flamma semel corruptus diu id vitium retinet, quare id neque calori, qui dudum iam dissipatus fuerat, neque vaporum mixtioni, qui condensati subsederant, esse tribuendum, intelligitur. Non flammae solum vario pabulo nutritae, sed carbones, quoque accensi, quin etiam candentia metalla proximum et circumfluentem aërem ita permutant, ut alendae flammae ineptus euadat. Idcirco calore potius, qui eiusdem indolis est in omnibus hisce corporibus, nec nisi gradu in singulis discrepare videtur, quam exhalantibus effluuiis aërem corrumpi statuendum est, eoque magis, quod nec condensatione, nec filtratione, nec villo alio artificio hoc aëris vitium emendari aut imminui

potuit. Similem quoque corruptionem patitur aer per tubos vitreos candentes traiectus. Iam cum vitrum candens effluvia in aërem transmittens, non ex aëre alimentum capere, vix verisimile videntur, ob insignem eius fixitatem atque immutabilitatem, efficitur, ut a calore potius, quam absorptione, vel emissis aëris particulis vitium sit ducendum. Sed quatenam tandem mutatio illa sit ab igne producta, ob quam aer ineptus euadat, quaestio exiit; rarefactionem non esse aut mutatum aliud quodvis ad spectabile attributum, tum vitii constantia, quodammodo approbat, tumque experimenta alia ab HAVKSBEQ, GREENWORDIO, atque ipsis Cll. Auctoribus instituta mirifice docent. Vnum quidem afferamus experimentum ab Equit. SALVIO commendatum: Phiala vitrea longo collo instructa, igitur simpliciter exponebatur. Collo vesica flaccida circumligata fuit eo consilio, ut aer vi ignis in phiala expansus, eadem excipi posset, ac frigore condensatus iterum in phialam ingredi. Iam phiala in igne posita, donec candesceret, vesica intumuit, eaque ab igne remota et refrigerata, flaccida reddita est; fractoque tandem inuersae phialae collo atque immissa flamma aliqua, protinus haec extincta est. Ex dictis patet, caloris vi eiusmodi mutationem in aëris particulis induci; sed num frigoris vi alia ab hac diuersa effici potest mutatio? etiam, Candelam accensam per vitreae lagenae breue collum immiserunt Cll. Auctores et molli cera colli orificio accurate clauso siuerunt flammam sponte extingui aëremque corrumpi; deinde glacie circumposita lagenam refrigerarunt et in eodem frigoris gradu per aliquot horas detinuerunt. Postea lagena e glacie deducta expectarunt, donec calor ad cubuli temperiem restitueretur; denique referato collo iterum accensam candelam in lagenam immiserunt. His rite factis flamma aliquamdiu mansit viva.

Ex

Ex quibus patet, frigus diuturnum ad vitiosam aëris indolem corrigendam, ex ingenti calore natam, requiri. Ignis extrinsecus adhibitus corpora vasis inclusa interdum incendit, saepius non. Quod si corpora inflammantur, in causa est, quia, dum suscepto paullatim calore ad inflammationem disponuntur, ambiens aër simul calefactus corrumpitur et alendae flammæ impar redditur. Aër factitius e corporibuseductus immixtam flammam, vt phisici tradunt, penitus suffocat, cuius apparitionis rationem hanc esse putant: cum calore aër sic vitietur, vt flammæ alendae infensus euadat, cumque aër factitius, vel efficiente igne excitetur, vel effervescentia seu putrefactione e corporibus eruatur, sequitur, illum ipsum flammæ seruandæ esse infestum. Aerem, qui respirationi animantium est perniciosus, ineptum quoque sustentandæ flammæ esse, experimenta dilucide affirmant. Quaeri tamen potest, vtrum respiratus aër flammæ exitialis euadat ex eo, quod pulmonum calore affectus fuerit, an, quod intra pulmonem aut animale corpus ex alia quadam causa hoc vitium proficiscatur? De hac re quid dicendum sit, docet sequens experimentum: Rana poculo vitreo, supra lancem metallicam glutinato, inclusa, suffocata est. Vixit autem per tres ferme dies. Vna a morte hora lancis foramen aperiebatur, et per ipsum accensa candela in poculi cavitatem immittebatur. Protinus extincta est. Ex his colligi posse, censent Cll. Auctores aëris corruptionem, ex suffocatis animalibus ortam, calori haud essetribuendam, ideoque non vnam sed plures hactenus incognitas esse causas, quæ naturalem aëris indolem mutarent, vt alendæ flammæ impar euaderet.

Dissertationes et opuscula varia. De natura fluidi p. 3. elastici in puluere pyrio se euoluentis, Auctor. Equ.

SALV-

SALVIO. Quas de pulueris tormentarii vi effectum naturae indagatores afferre solent causas, ad duo potissimum genera commodè redigi possunt, qui dicunt, pulueris huius explosionem proficisci a celeri ac violenta actione, qua tota permixtio subito et vehementer calefacta rarefit, vel se magis vi conuertit in fumum siue vaporem flammantem. Sunt et alii, qui sibi persuadent, ex puluere, eo tempore, quo ignem concipiat, egredi fluidum quoddam elasticum ante fixum quasi et compressum, nunc se vehementer explicans. Quae sententia, quamquam longe probabilior est altera, tamen non ita expedita est, si de ipsa materiae indole et forma quaeras, ut nullam mouere posses difficultatem. Aerem esse, multi contendunt; non esse aerem vel saltem impurum seu aliis particulis conspurcatis, statuunt alii. Propter hanc rei incertitudinem et tantorum virorum dissensionem incitatus Cl. Audouin experientia duce nouam in hanc rem inquisitionem instituit. Primum ostendit, non sufficere eorum causam, qui puluerem pyrium igne correptum in fumum abire flammantem existiment. Deinde tractat subtilem quidem, appositam tamen fluidi supra dicti elastici analysin; Denique, quae ab aliis contradiçi possint, rationibus refellit ex ipsa experientia sumptis. Ad experimenta quod attinet, haec in primis instituit: Vas vitreum superiori parte angustum statuit super antliam pneumaticam, cui annexus fuit tubus recuruus ex vitro paratus satis longus, altera huius tubi pars copulata fuit cum alio vase vitreo, in cuius fundo pulueris pyri portio iniecta erat eo consilio, ut candela accensa ad vas extrinsecus admota puluerem soluere atque incendere posset. Sub recipiente inclusa fuit auicula, coturnix scilicet. Iam exhausta tanta aeris copia, donec aui mortis periculum immineret, admota est flamma ad vas illud vitreum puluerem continens.

Puluis

Pulvis ignem concepit atque auis e momento periit. Antequam pulvis fundi inciperet, flamma lenta et coerulea apparuit; verum penitus correptus sine fragore in nubeculam transiit. Ergo perspicuum est, pulveris pyrii sonitum et fragorem a resistente aëre externo pendere, nam in rarefacto aëre explosio sine fragore contigit. Fluidum illud, quod in pulvere pyrio valde compressum animaduertitur, partibus contineri inprimis acidis, vitriolicis, nitrosis et magna materiae crassioris copia verisimile valde esse videtur. Qua propter Cl. Auctor perniciosas illas in pulvere contentas exhalationes chymicis adminiculis separare tentavit; quod feliciter hoc modo praestitit: Praeter tubum vitreum recuruum cuncta, vt in commemorato experimento, esse voluit. Loco huius tubi elegit alium ex pluribus tubulis ita compositum, vt vnus alteri, alter tertio et sic porro insinuari posset. Eis iam locis, vbi tubuli inferti fuerant, duplex filtrum oleo, vel sale tartari confans adhibuit. Hoc vsurpato tubo composito aërem ex parte subduxit, viditque auiculam sub recipiente moribundam. Mercurii altitudo in barometro eo temporis articulo, quo pulvis incendebatur, 120 digitorum; Tum auicula, quasi recentes vires recuperans, cito se erexit et mercurius eo ipso tempore ad 10 digit. vsque depressus fuit. Hoc experimentum manifeste docet, fluidum illud, quod in primo experimento se euoluerat, non ita fuisse purgatum, ac in altero; atque purgatum hoc, animantium vitae non tam obnoxium esse, quam primum. Porro instituit experimenta super fluido illo purgato, vt cognosceret, an elastica sua vis minor esset ea, quae in impuro et a peregrinis particulis non liberato fluido deprehensa fuerat. Denique inquit in quantitatem, qua fluidum saepe dictum comprimitur. Haec cum essent instituta, ita concludit, vt in puluere pyrio sine omni dubitatione fluidum elast.

elasticum inesse videatur, atque aërem in granulis pulveris inclusum mirumque in modum compressum, dum stupenda celeritate se euolueret, tanti effectus esse causam; reliquas autem res, quae ad essent, solummodo alendae promouendaeque inflammationis causa esse.

p. 18. *Super methodo de maximis et minimis. Auct. LUDOVICO DE LA GRANGE.*

p. 33. *De integratione aequationis differentialis, theoriae serierum recurrentium complectentis Auctore eodem.*

p. 43. *De Analogia magnetismi et electricitatis dissertatio IOH. FRANCISCI CIGNA.* Magnetica phaenomena ad electrica pertinere iam dudum doctissimi viri opinati sunt. Quum super eadem re meditaretur Cl. Auctor nonnulla reperit, quae, ut analogiam magnetici et electrici fluidi egregie confirmare, in paritatem valde dubiam reddere posse viderentur; de quibus, cum magna ex parte non sint animadvertenda, paullo fusius exponendum esse, in animum induxit. Iam primum tradit illa phaenomena, ex quibus similitudinem aliquam inter electricum fluidum ac magneticum esse intelligitur, quae tamen, cum satis copiose a Cl. Auct. collecta ac disposita sint, prohibent, quo minus de tanto rerum numero aliquid excerpamus. Elegimus itaque hinc inde quaedam novitatis speciem habentia. *Ferrum* non minus, quam reliqua corpora magnetico fluido permeari, manifestum est ex eo, quod acus ferrea ex praelongo filo ferreo suspensa, si ad eam ensem in apice magnetica vi imbutum admoveris, aequae viuidos motus praestet, ac si alio corpore acus sustentaretur. *Magnes* armatus tam ad maiorem distantiam, quam maiori virtute ferrum attrahit, si polus eiusdem nominis aequalis prope virtutis ad armaturae

turæ pedem admoveatur. Per spatia aëre vacua p. 59.
aeque difficulter magneticum flumen mouetur, ac
per corpora alia quaeuis, excepto ferro, quod docet
sequens experimentum: Sub campanam pneumati-
cam ferramentorum congeries collocetur, et supre-
ma recipientis parte consignata, ut ad idem punctum
semper magnetis polus aptari possit, ex opposita re-
cipientis parte ad eandem signi altitudinem acus
nautica statuatur et tentando distantia maxima erua-
tur, ad quam acus illa nautica a magnete ad signura
iam dictum appposito possit moueri; postremo aër
exantletur. His rite factis, patebit, magnetem ad
eandem distantiam in acum agere, siue vacuum re-
cipiens sit, siue aëre plenum.

Admiranda quidem inter fluidum electricum et
magneticum similitudo deprehenditur, sed, an
vnum, atque idem fluidum constituent, eiusdemque
omni ex parte naturæ atque indolis sint, recte du-
bitaueris. Nam, si quis paullo curatius rem pon-
derare velit, tantas difficultates reperiet, quae, si
non plane neganda omnis affinitas sit, tamen valde
dubiam horum fluidorum paritatem reddere po-
terint. v. c. Eae tempestatum mutationes, quae
electrica phaenomena manifeste commutant, non
eodem modo magnetica afficiunt, et, quae magnetica
afficiunt, non item electrica: magnes frictione na-
turam electricam, itaque nouam aliquam a priori
distinctam proprietatem acquirit: Resinosa, serica
corpora, quae electricum fluidum coërcent, magne-
ticum non magis, quam cetera coërcet etc.

Eiusdem experimenta de colore sanguinis nonnulla. p. 68.
Sanginem ex homine febricante eductum et quassa-
tione solutum in duo pocula vitrea aequalia et similia
infudit, horum alterum sub recipiens pneumaticum
statuit, alterum in aperto aëre reliquit. Subducto
aëre obseruauit vna cum Cl. BECCARIA sanguinem
spuman-

spumantem admodum eleuari, atque in bullas fin-
sim paullatimque incrementales intumescere, quae
tandem disrumpit aërem emittebant elasticum, et
quo mercurii altitudo in apposito indice perspi-
cuer augebatur. Sanguinis color grate floridus et
rubicundus mansit. Repetitis iam diu exantila-
tionibus sanguis omni fere aëre priuatus demum se-
sedet et floridum colorem cum atro et nigricante
mutauit. Nec ipsa modo superficies, sed vniuersa
quoque moles longe obscurior nigriorque apparuit.
Tandem poculo e recipiente educto, sanguis paulo
post rutilum illum in superficie colorem iterum re-
cuperauit, atque aëre profundius peruadente rutili
strati crassities ita paullatim increuit, vt post aliquod
temporis interuallum totus sanguis aequè rutilus ac
prius fuerit conspicuus.

Quum igitur aër sanguini admixtus ruborem
efficere videatur, inde intelligi posse existimamus,
1) cur sanguis venae pulmonalis perinde ac arterialis
floridus sit, cur contra arteriae pulmonalis sanguis pri-
us ac venosus atro colore inficiatur? 2) cur sanguis
arterioso ac venoso per aliquot temporis minutas partes
aëri expósito, omne coloris discrimen tollatur? 3) in
obturata trachea et impedito aëris accessu ad pul-
monem id discrimen sanguinis arteriosi et venosi tollatur?
4) cur inflato in cadauere pulmone, eadem diuersitas
restituatur? 5) cur reiectus ex pulmone sanguis spi-
mosus ac floridus esse soleat? 6) cur in foetu, qui pul-
mone non utitur, sanguis obscuri et rubiginosi coloris et
aquosus perpetuo reperiatur? 7) cur in erysipelas
aliisque morbis quos ingruens putredo comitatur, san-
guis intense floridus ac rutilus obseruetur, aëre namque
putredinis vi ex eodem prodeunte, cur item in confir-
mata putredine omni prorsus aëre diffolato, sanguinis colo-
r niger et luridus euadat? 8) cur demum in gangraena
partes emphysematicae euadant aere vi putredinis pro-
deunte, tumque sanguis ex scarificationibus effluens nigri
colore inficiatur?

Sanguis,

Sanguis, quamdiu solutus est, aequabili colore conspicitur, si vero concrefcit, in fuprema quidem fupcrficie ruborem conferuat, in media tamen atque infima parte nigrum colorem induit. Vt huius rei caufam aflequerentur, haec experimenta inftituerunt: Sanguinem, ex hominis pleuritici vena eductum, aequali quantitate infuderunt in bina pocula vitrea aequalia et fimilia. Alterum libero aëri expofuerunt, in alterum ad pollicis altitudinem oleum affuderunt. In vtroque fanguis coagulabatur, hoc tamen difcrimine, vt is, qui aëri expofitus effet, rutilam admodum colorem in fupcrficie feruaret; ea parte excepta, quae parietibus proxima erat; alterius vero fanguis, educto per fiphonem oleo, omni ex parte niger reperiebatur. Interea aëri expofitus in fuprema fupcrficie rubrum colorem iterum affumfit, exceptis quidem quibusdam locis, qui oleo adhuc tefti fuerant, vbi niger color feruabatur. Ex quo perfpicuum eft, fanguinis nigredinem non efle deriuandam a partibus grauioribus, fundum petentibus, nec ruborem a leuioribus. Quod, quam a veritate alienum fit, experientia duce facile cognofcitur. Abrasit cultro Cl. CIGNA fupremam rubicundam coagulati fanguinis fupcrficiem, vt nigricans ftratum fubieftum detegeret. Haec aëri expofita paullo poft eundem colorem prioris fimilem induit.

Postremo fanguineam placentam ex poculo fumptam, cuius fupcrficies vniuerfa nigricans apparebat, reti fuperimpofuit. Non multo poft latera et fupcrficies inferior aequae florida, ac fuprema, percepta eft, atque fic fanguis quaquauevfum eodem colore fuit adfpectabilis. Ex his experimentis omnibus, credit, fequi, fupremam fanguinis fupcrficiem efle rubram, quod aërem tangat; nigram vero, fi aër ab eadem arceatur; fimilitér infimam fupcrficiem, quae alias nigra apparere folet, Tom. VIII. Pars III. Pp admiſſo

admisso aëre rubescere, et in vniuersum omnem placentae sanguineae ruborem a solo aëris tactu proficisci. Cur autem coagulatus sanguis ea in parte, quae aërem non attingit, nigrum colorem ostendat, haud facile definiri potest; num forsitum ex eo, quod aër, sanguini admixtus et globulis sanguineis interpositus, hunc ruborem seruet ita, ut concretescente cruore contentus in interstitiis aer expellatur, vel ita fixus reddatur, ut ad ruborem efficiendum non amplius aptus sit?

IOH. BAPTISTAE GABER. *Specimen experientiarum circa putrefactionem humorum animalium.*

p. 75. Quinquagenarius vir absque febre, inueterato illo laborans vita functus est. Cadauer integro nyctimero brumali tempore repositum erat loco frigido; hoc tempore praeterlapso dissecebatur. Crassa intestina conspiciebantur cinereis foecibus infusa; tenuia flauescens muco huc illuc conspersa; cystica et choledochus ductus peruii; cystis vero bilis atrum vergentis ingenti copia distendebatur; vesicula pertusa bilem vase vitreo excepit; modicum foetebat, erat viscida et tenax. Minusculae huius portioni vnam et alteram aquae fortis guttulam addidit: efferuescebat atque erumpebant ad liquoris superficiem aëreae bullae cum sibilo, qui ad aures vasculo percipi poterat, atque ipso tactu sentiri liquorem incalescentem.

Quae superstes erat, bilem in tres partes distulgit, totidemque vitreis vasis apertis infudit. Vnam in hypocausto reposuit ad triginta quinque gradus circiter Reaumuriani thermometri calefacto, alteram in alio hypocausto, in quo calor viginti quinque eiusmodi graduum fuit, tertium denique in cuculi seruabat temperiem inter septimum et decimum fere gradum. Elapsis viginti quatuor horis singulas partes acidis explorauit. Bilem, quae triginta

triginta quinque caloris gradus passa fuerat, dilutione evaserat, vixque indicia leuissimae effervescentiae praebebat; quae viginti quinque graduum calori fuerat exposita, diluta quoque reperiebatur, cum acidis parum quidem, sed aliquanto magis efferbuit; quae demum in cubiculi temperie servata fuerat, viscida mansit et aequè vehementer, ac ante, cum acidis feruentem motum excitavit.

Sanguis ex eiusdem cadaveris vena eodem tempore eductus rubro flavescente colore apparuit; cum spiritu nitri dilutioni permixtus simili ratione effervescente incepit, minori tamen gradu eo, quo bilis ante effervecebat. Idem sanguis per tantundem temporis intervallum, quo bilis in hypochondriis asseruabatur, maiorem effervescenti vim, quam bilis, retinuit. Ex quibus legitimo modo, putat Cl. Auctor, colligi posse haec coniectaria: 1) Tantam in morbis nasci posse alkalescentiam, quam dicunt, ut humores cum acidis effervescentiam exhibeant. 2) Leuem putredinis et foeteris gradum, qui extra corpus nullum adhuc alkali praebeat, intra animale corpus alkali producere. 3) Alkali intra corpus genitum et bile contentum admodum volatile esse atque expeditum,

Simili ratione et ordine exploravit quoque bilem incorruptam, sanguinis cruorem et serum. Haec fluida tribus exposuit caloris gradibus eorumque indolem cum acidis perferutatus est. Tandem invenit, omnium humorum bilem citissime cum acidis effervescente et citius longe humanam quam bubulam, paullo tardius cruorem corruptum, omnium tardissime serum. Nee cum solis acidis mineralibus corrupti humores, sed cum dilutissimo etiam aceto destillato eiusmodi effervescentiam efficiebant. Ex his clarum esse intelligitur, alkali ex mihi caloris gradu in auras auolare. Quae cum ita essent, de modo, quo

illud ipsum alkali colligi ac retineri posset. ^{Experiments} Quam ob rem hoc experimentum ^{instituit}. Per-
bricantibus vitreo alembico serum sanguinis ^{præparatum}
ante horas eductum excepit, atque alembicum in
hypocausto inter viginti quinque et viginti octo
gradus thermometri Reaumuriani reposuit, collum
alembici per foramen in operculo ligneo hypocau-
sti apertum traiecit eo consilio, ut eadem ad-
aptum capitellum cubiculi decem prope eadem
graduum calorem, servaret, exhalansque vapor
colligi posset, atque in liquorem condensari. Cap-
telli rostro phialam agglutinavit, quæ collectum
liquorem reciperet. Alternis diebus obtinuit de-
stillati liquoris drachmas tres, cui acida ^{admixta}
varium, vario tempore, consecutus est effectum.
Prima portio seri odorem et saporem relictum,
limpida et diaphana erat; portio, quam altera vice
obtinebat, eiusdem ferme saporis et pelluciditatis
modice tamen olebat; atque in his cum secunda
conveniebat tertia. Nulla hucusque, neque cum
acidis, neque cum alcalicis effervescentia ^{probatum}
poterat. Quarta portio graviter foetebat, turbida
erat et opaca, coloris subalbentis, leviem rubellum
coloris tincturam ab admixtis acidis obtinuit, sed
absque effervescentia. Quinta portio post dies
decem collecta, pellucida quidem, admixtis
tamen acidis efferbuit et cum sibilo bullas, spi-
ramque excitavit. Sexta portio itidem limpidam
vix ullum effervescentiæ signum dedit. Tandem
alembicum fregit, superstes erat crassa substantia
glutinosa corio, similis, quæ pessimum foetorem
spargebat, sine ullo tamen cum affusis acidis effer-
vescentia. Quod experimentum docere videtur,
alkali inter viginti quinque et viginti octo calori
gradus dissipari, quod si colligeretur, ferventem
motum excitare valeret, massamque relinquere
foet.

foetidissimam ad efferuescendum propter emissum alkali amplius ineptam.

Sanguis intra vas accurate clausum seruatus, diutius alkalescentem naturam retinuit, quamquam calori viginti quinque graduum exponebatur. Educto vero obturaculo vapores magno impetu eruperunt, quibus totum cubiculum ingrato admodum odore inficiebatur. Inde patet, cur corporis humani humores intra vasa vix foetentes iam alkali contineant, cum educti et in apertis vasis servati grauem foetorem prius acquirant, quam vllum alkali indicium praebeant. Videtur itaque alkali volatile non esse productum necessarium putrefactionis, neque gradum alkalescentiae gradui putrefactionis respondere, sed nativa salia oleis permixta putrefactionis vi volatilia reddi, si de stirpium partibus sermo sit; sin vero de animantium partibus, alkali viscerum actione iam inchoatum aut aliis adhuc elementis inuolutum ex putrefactione, perfici aut extricari.

Fasciculus stirpium Sardiniae in dioecesi Calaris p. 88.
lectarum a MICHAELE ANTONIO PLAZZA *chirurgo Taurinensi. Quas in usum Botanicorum recenset*
 CAROLVS ALLIONVS. In hoc catalogo vtplurimum nomina tantum, citatis optimis scriptoribus exhibentur, passim tamen obseruationes et nonnullarum plantarum succinctae descriptiones adduntur.

De glanduloso ovarii corpore, de utero grauido et p. 104.
placenta obseruationes AMBROSII BERTRANDI.
 In generationis negotio vix aliquid intelligi poterit, nisi obseruationibus rite accurateque institutis. Nuda igitur hic quaedam adfert obseruata Cl. Auctor, quorum priora spectant ovariorum sic dicta corpora glandulosa. In virginibus vere intemeratis, aetatis variae, vidit stigmata seu granula quaedam, horum

corporum rudimenta referentia: in aliis perfecta et turgentia, in robusta quadam et succiplena corpusculi huius papillam gangraena corruptam conspexit. Figuram glandis referunt haec corpora, quae profunde in ovario infixae papillam ad eiusdem superficiem porrigit, mammae papillae similem, mox bene deuolutam, mox minus apparentem, mox tantum verrucam referentem. Ad latus externum ovarii ut plurimum germinat corpus luteum; interdum vero totum ovarium occupat; in hominibus ciceris aut fabae mediocris crassitiem non superat, in vaccis oliuam aut cerasum maius exaequat. Vnum plerumque est, rarissime duo in eodem ovario, aut vnum in utroque reperit. Tunica sitcissima renitenteque pluribus vasculis obducta inuolutum, quae exterius ab ovarii tunica communi tegitur. Vesiculas siue ova decrescere, corpore glanduloso increcente, ut varii contendunt, experientia doctus negat Cl. Auctor, nec etiam consentit cum illis, qui ex frustulis et lobulis renum ad instar composita haec corpora dicunt, cum potius didymo analogi, ob miram vasculorum minimorum texturam et configurationem, ipsi visa fuerint. Circa pubertatis tempora ovaria, ob confertissimos vasculorum ramulos rubere ac veluti florescere incipiunt; simulque et profundo ovarii lutei nonnulli germinare videntur villi, qui mira celeritate in papillas fetulorum vasculorum penicillos cumulantur et papulam effungunt atque soliditate ac amplitudine crescunt, nec tamen quippiam referunt, quod cum luteo corpore comparari mereatur. Pullulare quoque interdum vidit Noster alteram velut appendicem corpori lutei et eandem germinationis ostendebat rationem, ac flos ac gemma in plantis. Assensum hio praebet Ill. HALLERO, qui ea corpora lutea in semine post conceptum primum adparere contendit. Variant vero haec corpora glandulosa et in placentis

dinis et incrementi, et numeri, et substantiae et coloris ratione mirum in modum, et per gestationis tempus ita decrefount, vt tandem in exiguam molem euadant, granula siue maculas tantum referentem. Haec de corporibus glandulosis, nunc de vtero ipso agit. Praeparatur vterus quoque ad conceptionem; hinc Noster ea tubercula, quae HIPPOCRATES iam acetabulorum nomine descripsit, quae tamen plures anatomicorum aut neglexerunt aut despexerunt, in vtero vaccarum et cuniculorum visa describit, quae post macerationem eiusdem corpora glandulosa esse comperiit. Eadem et in bestiis libidine aestuantibus nec tamen a mare compressis vidit. In mulieribus tamen prius, quàm ^{P. 112.} conceperint, nihil tale obseruauit, turgere solummodo vterum sinusque a MORGAGNO iam visos ampliores factos conspexit; quam vero turgescentiam non a placenta adhaerente, sed a propria vteri vi dependere vel ex eo coniicit, quod eandem in vtero a paucis diebus grauido, cui nondum adhaerebat ouulum, inuenit. Addit demum pauca, quae ad genesin, situm et adhaesionem placentae ac membranarum oui pertinent, vbi simul in scropha quondam, in qua luculenter satis conspiciebantur vteri dicta acetabula, mucosam illam ac sanguinolentam telam obseruatam describit, cuius iam HARVAEVS mentionem fecit, quae nullam substantiam embryoni similem occludebat: in aqua haec membrana non soluebatur, citra omnem rupturam expansa passim papulis sanguineis rubebat.

Continuatio obseruationum de fluido elastico in pul. ^{P. 115.}
uere pyrio Auctore Equite SALVIO. Continentur in hac tractatione varia, quae potissimum ex ipsa pulueris pyrii compositione, suarumque ingredientium partium chemica analysi, et diuersa proportionione declarare quidquam possunt, instituta
 P p 4 expe-

experimenta, quibus omnibus, vt supra iam fecit Cl. Auct̃or demonstrare annitur, esse hoc fluidum elasticum, nisi vere aër purus, maxime tamen ipsi analogum.

P. I. *De natura et propagatione soni Auct̃.* LVD. DE LA GRANGE. Lectu dignissima quidem est haec tractatio, et non dubitamus, fore eam mathematicarum rerum peritis longe acceptissimam; sed cum mathematica ratione elaborata sit, praetermittimus eam ex eo consilio, quod in conficiendis nostris commentariis semper sequi solemus.

P. II.3. *De quantitibus imaginariis Auct̃.* DAVIET DE FONCENEX.

II.

Tractatus de miliarium origine, progressu, natura et curatione Auctore CAROLO ALLIONIO, Phil. et Med. Doct. Taurinensi Societ. Reg. Londin. Instit. Scient. Bonon. Acad. Reg. Matrit. et Societ. Physico-Bonon. Florent. Socio, nec non Societ. Reg. Monspel. et Götting. Correspondenti. Augustae Taurinorum 1758. Excudebat Iac. Ioseph. Auondus, 8. pl. 9.

Cuius dexteritatem et studium in historiam naturalem haud ita pridem praedicandi copiam nobis fecerunt duo libelli *, illius eiusdemque ALLIONII nunc alium peruoluimus libellum, ad medicinam clinicam pertinentem, qui profundam Auctoris in hoc quoque scientiarum genere testatur scientiam. De febre miliari libellus agit, quem mole

* vid. Commentar. nostr. Vol. VII. P. IV. p. 601. et ibid. p. 605.

mole quidem paruum, labore autem scientiaque refertissimumprehendimus, vt credamus, illum vix cuiquam esse displiciturum, vel ideo, quod apta et concisa sit conscriptus breuitate, nec Auctor eum ex aliorum scriptis corradendo, sed ex propria experientia et aegrotos obseruando construxerit.

Magno labore ab initio eius omnia conquesta p. 3. videmus, quae ad morbi huius originem historiamque pertinere videntur. Non ea vero solum collegit, quae iam litteris passim ea de re mandata esse scimus, sed ad claros quoque exterarum regionum medicos eadem de causa litteras dedit, atque sciscitatus est, qualis istius morbi iis in regionibus, in quibus hi commorantur, fuerit, et adhuc sit, origo, progressus, status et mutatio. Per se itaque clarum est, fieri non potuisse, quin completa exinde orta sit morbi huius historia, ex qua sub finem cap. 1. concludit: *morbi contagiosa miasmata non ab aere simpliciter, sed ab iis, qui in morbosa regione venenum contraxerunt, ad alia loca translatum fuisse, et porro: morbum hunc loca, quae semel occupauit, ex integro fere nunquam dimisisse; per aliquot annos solum aliquando fluuisse.* p. 28.

In cap. 2 de nomine agit et ideam morbi supeditat, quae cum illa, ab omnibus medicis recepta conuenit. Vidit tamen Cl. Auctor nunquam miliaria exanthemata absque febre, quod nostris in regionibus valde solemne deprehenditur, quoinde et illam speciem nomine purpurae chronicae et scorbuticae appellandi consuetudo apud nos inualuit, cui tamen exanthematum generi non concedit purpurae nomen.

Omnibus fere medicis communis diuisio in purpuram albam et rubram, quarum illa vitae periculis plenissima, haec vero multo mitior esse dicitur, Cl. Auctori displicet, cum se in contrariam rationem rubra exanthemata albis longe periculosiora vt plurimum

rimum obseruasse in cap. 3 affirmet. HAMILTONI quoque diuisionem in simplicem et compositam reiecit. Nec non illam, Cl. GVERIKII, qui morbum in idiopathicum, symptomaticum et complexum dispescebat, nostro quidem iudicio praeter necessitatem, mutare studet, et morbum mutatis tantum nominibus in *simplicissimum*, *simplicem* et *complicatum* diuidit. *Simplicissimum* appellat illum, ubi miliaria exanthemata cutim occupant, sine alio, praeter febrim, corpus affligente morbo; *simplicem*, ubi quidem ab initio alius morbus accedere videtur, reuera vero ille abest, qui vero, si adest, *complicatum* efficit.

P. 38. In cap. 4 de *simplicissimo* copiosius agit, et signa recenset, ex quibus morbum vel aduenturum praesagire, vel praesentem cognoscere et diiudicare licet. In duo itaque diuidit hoc caput membra, in quorum altero, de morbo ante expulsiōem, in altero de eo post expulsiōem exponit, quibus praeter ea duo alia, alterum de miasmatis miliarium proprietatibus generalioribus, alterum de morbis succedentibus subnectit. Primo in stadio praeter sensum in digitis stuporis pungitiui, *Graaf* nomine noti, et praeter alia signa, pulsus contractus et durum, non debilem; ut medicorum plurimi affirmant, se obseruasse dicit. In altero describendo stadio iterum Auctor nonnullas supponit diuisiones, morbus quippe, vel optime procedit, dum post eruptionem symptomata grauiora mitescunt et morbus septimo die finitur, vel, ubi illa post eam persistunt et crescunt, aeger valde periclitatur, vel morbus cito malum habet exitum, vel diutius trahitur et tamen aeger, vel conualescit, vel perit. Huic morbo superato interdum alii succedere solent, et metus iis, qui semel eo laborauere, remanet, ne redeuntibus primae accessionis et tempore et conditionibus, idem quoque redeat morbus, quod puellae

puellae exemplo confirmat, quae vndecies ab anno 1752 vsque dum Auctor haec scriberet, morbum hunc perpeffa fuerat.

In cap. 5 quod *diagnosin morbi simplicis* exponit, p. 50. morbos recenset, sub quorum schemate ab initio purpura homines aggredi solet. Mentitur vero rheumatismos, conuulsiones, erysipelatem, anginam, pleuritidem, odontalgiam, tussim, coryzam et omnes morbos, ex irritatione neruorum et inflammatione vasorum sanguiferorum et lymphaticorum ortos. Apoplexiam sequuta exanthemata miliaria optime eam soluisse vidit Cl. Auctor.

Cap. 6 *diagnosin morbi complicati* docet. Socios vt plurimum purpura habet morbos: arthritidem, peripneumoniam, quae fatalis ad mortem putatur, si quarto die exanthemata, ad salutem vero, si sexto aut serius propelluntur, febres putridas, peticulares, variolosas, quarum pauca vidit exempla, morbillosas, intermittentes, quae vero sexto die in continuas mutantur. Vidit quoque Auctor simplicem pene intermittentem tertianam febrim, in cuius tertio accessu miliariae postulae cutim occupabant, quibus vero frigoris tempore in subsequente paroxysmo subito retrogredientibus, aeger moriebatur. Exanthemata miliaria puerperis quondam adeo infensa Auctorem quoque non latent, quae, si vteri dolorem non demunt, in vitae periculum ducunt.

Quid vero hoc in morbo vel sperandum, vel desperandum sit in cap. 7 proponit. Vt acutorum omnium, sic vel maxime morbi miliaris fallax et dubia est prognosis, quae tamen plerumque euenisse vidit Auctor in hoc morbo, aphoristice exponit, vt breuibus complecti nequeamus. Pauca haec excerpere nobis libet: malum praesagit capitis dolor in plethoricis repente ante quartum diem cessans: pulsus quo magis contractus, eo grauiorem indicat morbum, qui post eruptionem exanthematum, si contrahi perdurat, vel

vel eius contractio augetur, convulsiones et interdum malum morbi exitum expectari iubet: albescent et sero lactis similis vrina muriaticam diathesin morbi plerumque diurnitatem significat: minores pustulae, si copiosae sunt, et dum prorumpunt non puncturam, sed pruritum efficiunt; grandioribus longe periculosiores censentur: convulsiones post eruptionem eadem, qua ante eam, saevitiae furentis spem vitae servandae valde imminunt: nihil boni de coniunctione miliarium cum variolis sperare licet.

Cap. 8 quid in sectionibus anatomicis hoc morbo denatorum observatum fuit, enarrat. Dum Augustae Taurinorum morbus hic primum inter puerperas saevire inciperet, ex voluntate regis, CLAUDIUS variis instituit sectiones; nihil vero praeter vterum interdum inflammatum reperit, quod ad naturam huius morbi penitus indagandam aliquid conferret. Nec plura Cl. Auctori, praeter vasa capitis venosa, sanguine valde turgida, reperienda contigit.

Cap. 9 breuiter docet, quomodo hic morbus ab aliis discerni possit, quod ex praecedentibus facile erui poterit.

P. 67. Cap. 10 *remediorum euentus* in morbo non complicato recenset. Venaesectio, prima in periodo non solum innocua, sed potius salutifera, altera in periodo periculo non caruit. Emetica sine purgatione aluina exanthematum facilitarunt eruptionem, quae reiterato antiphlogisticorum purgantium usu retardata et interdum cum aegri salutis prohibita fuit. Neutra in periodo diaphoretica efficaciora profuere. Copiosus antiphlogisticorum ex acidis vegetabilibus usus, licet exanthematum miasma corrigit, illorumque differat eruptionem, post illam tamen neutiquam tutus fuit. Absorbentia parum, plurimum diluentia et emollientia attulit.

attulerunt utilitatis. Vlcus ex vesicatoriis miliarium
 prurptionem non prohibuit, vel imminuit, nec
 retropulsorum materiam deriuatione abduxit. Vesi-
 catoria, quae modo profunt, modo nocent, pulsus
 eleuarunt et exanthemata protruserunt. Frictiones,
 cucurbitulae, praecipue cum scarificatione et in
 delirio vehementi occipiti applicatae, fons per
 dinter calida et humentia, exanthemata extorserunt,
 deliriaque et conuulsiones sedarunt. Disruptis ve-
 scoulis, quae cito repullulant, et educto humore
 morbi saeuities non mitigare, nec conuulsiones
 post eruptionem permanentes, opiatis et antispas-
 modicis coerceri solent.

Num vero ante *Lipsiae epocham* visa sit *miliaris fe-* p. 70.

bris, quaestionem in cap. 11 dirimit. Exanthemata
 miliaria longe antiquiora esse variae ex *DIMER-
 BROECKIO*, *ERRATONE* et *RIVERTIO* allegatae ob-
 seruationes. Cui Auctorem quidem persuadent, ni-
 hilo tamen minus integrum morbi progressum ex
Lipsia repetendum et ut nouum morborum genus
 considerandum esse censet; quae vero cum pro-
 duxerit, causa ignoratur. Auctori videtur ille, ut
 fador Anglicanus, ex pestis seminio, per coeli diuer-
 sitatem mutato, ortum traxisse.

In cap. 12 *miasmatis miliarium proprietates* p. 80.

recenset. Aeris ope et consortio hominum illud
 traduci, diu innocuum corpora inhabitare posse,
 singulari et propria vi solida et nervos tendere con-
 tellereque, sanguinem praecipue lympham cogere,
 vasa lymphatica primum, postea sanguifera inflam-
 matione incendere, illam ex miasmatis mobili na-
 tura non constantem esse, sed facile solubilem,
 miasma plerumque ad cutim, cuius nervis infen-
 sissimum, propelli, ibique perspirationis materiam
 et alios quoque humores corrumpere, haec sunt
 praecipuae proprietates, ex quibus in cap. 13, in
 quo eius *naturam* studet accuratius determinare,
 colligit,

colligit, constare miasma hoc ex *substantia tenui, exstimulanti, veneno prorsus aequiparanda*. Tenuitatem comprobant mobilitas exanthematum, vim stimulantem, conuulsiones, venenatam vero, indolem similitudo, quae est hydrophobiam inter et hunc morbum. Hydrophobia enim eadem ac purpura producit symptomata, eo tantum discrimine, quod illa ad certa loca sanguinem, haec vero lympham determinet, ibique retineat. Num vero hoc miasma indolis alcalinae, an acidae, an animatae sit. Auctori quoque ignota manet res.

Ex supposita miasmatis indole nunc in cap. 14. quomodo praecipua morbi huius phaenomena explicari possint, demonstrat. Sic contractum pulsus, phaenomenon huic morbo proprium, et miasmatis et nervos et solida tendendi et conuulendi deriuat, in qua etiam, si addideris electionem humorum motum, vrinarum decolorum rationem inuenies. Cum cuticula cuti, sensilibus nervorum papillis refertissima, nullibi firmitus, quam in apicibus digitorum adhaereat, et cum humores, vires hac stimulante impraegnati, ante eruptionem cuticulaeque elevationem ibi colligantur, ratio in promptu erit, vnde stupor ille pungitius in digitis conuulsiones oriantur, quae longe vehementiores fiant, sequitur, si retroredientibus exanthematibus, materia illorum retropulsa denudatas nunc nervorum papillas multo acutius irritat. Mortem huius morbo non a febris vehementia, nec cutis inflammatione, sed a punctura nervorum cutaneorum deriuat Auctor.

Nunc in tribus sequentibus capitibus, curam p. 89. nem morbi persequitur, quae pro ea, quam ab initio fecerat, diuisione in tria diuidit capita, quorum primo, cap. 15, docet, quomodo morbus simplicissimus curetur. Cum omnis hic morbus dependat a miasmate quodam venenatae indolis

cutim delato, ante omnia omnis cogitatio eo dirigenda est, ut medicamentum inueniatur, quo haec venenata indoles, vel prorsus destruatur, vel sic mutetur, ut, etiamsi ad cutim deferretur, solita non excitet symptomata; quo impetrato, plenaria ex corpore eliminatio in altera periodo eo minoris fuerit difficultatis. Eiusmodi specificum medicamentum ad *febres puerperarum mali moris*, non solum efficacissimum, sed etiam tutissimum se inuenisse, WAGNERVS M. Lubecenf. singulari epistola iam plures ante annos notum fecit et prouulgauit, quod I. G. GMELINVS, pro mercurio dulci habendum esse, experientia edoctus credit, quippe qui illum aliquoties salutari cum effectu hoc in morbo exhibuit. Et Cl. Auctor quoque varia cum variis medicaminibus e. g. cort. peruiano, succo malorum medicorum et sale essentiali acetosellae fecit pericula, quae illum docuerunt, acida vegetabilia miasma hoc aliquantulum infringere, neutiquam vero plenarie corrigere. Acidum his subtilius plus forte valiturum esse sperat, si prostaret. Si itaque miasmatis natura plenarie immutari nequeat, videndum est, an medicus eius actionem praeuertere possit. Licet vero miasma miliare tenuissimae sit indolis, neutiquam tamen prius morbum in corpore excitat, quam vel lymphae, vel sanguini induxerit aliqualem densitatem. Potenter resolvente itaque quodam opus esse videtur medicamine, quod viam simul sibi paret ad minima vascula. Succurrit hic Auctori mercurius sublimatus corrosiuus Switeniana methodo exhibitus, quem quidem annon in hunc finem adhibere liceret? quaerit. Cum inter hunc morbum et hydrophobiam magna deprehendatur similitudo, forte hic morbus iisdem remediis obediet, quibus illa obedire solet, prosperrimo certe cum successu Cl. Auctor, more Chinesium, moschum cum cinnabari in homine sexagenario, podagrigo et purpura

purpura pessimisque eius symptomatibus laborante
 tentauit, quod ut medici imitentur, suadet horti-
 turque. Post miasmatis correctionem et post con-
 actioni opposita obstacula sollicitus sit medicus, ut
 quam citissime miasma e corpore eiiciatur et a cutis
 peripheria prorsus arceatur. Haec medendi metho-
 dus, quam Cl. Auctor *extraordinariam* dicit, et
 inuenisse, suamque de ea conceptam spem semper
 impleuisse, refert, postulat, ut aeger nequiquam
 sine graui tamen errore, sudoribus indulgeat, sed
 affatum aquam sale acetosellae, aut succo citri in-
 praegnatam bibat, post semel, bis aut ter instituat
 venesectionem, alius aegroti aliquoties, ad maxi-
 mum ter, purgante antiphlogistico cieatur, quam
 in scopum Cl. Auctor vnciam, aut duas pulpacul-
 frae, aut syrupum florum persicorum commendat.
 Post horum usum, pulsus contractionem inueni-
 et sudores disparere obseruauit; quae alio tempore
 deposuerunt, foetidissima fuerunt et ardoris sui
 sub ipsa excretionis molesto, acrimoniam suam pro-
 didere. Spatio septem aut undecim dierum aperi-
 hac methodo pristinam recuperarunt sanitatem.
 Statim vero ab hac methodo abstinendum est, si
 exanthemata apparuerint. Si qui vero essent, qui
 huic methodo diffideant et quibus morbi solutionem
 maiori cum periculo per exanthemata expectare
 placeret, eos ad sequentia in prima periodo re-
 spiciant, Cl. Auctor hortatur: 1) ut fibrae tracheae
 infusus herbarum emollientium, et sero lactis emol-
 liantur: 2) ut sanguis et lymphae coactae diluatur
 leniterque resoluatur: 3) ut humorum citius
 liber sit, cuius ergo venesectionem suadet: 4) ut
 conuulsiones cohibeantur, quod vero non antipho-
 modica nec opiata praestant. Altera in periodo
 ubi omnia ex voto cedunt, medico solummodo in-
 cumbit vires aegri sustinere cutimque seruare in-
 dentem. Vbi vero post exanthemata eruptio
 conuul-

convulsionibus persistunt, sudores imminuuntur, febris augetur cum pulsu contracto et pustulae subfident, medicus 1) expulsionem exanthematum succurrat, 2) nec illa ut subfideant curet, 3) iis vero retropulsis, convulsionibus lethalibus occurrat, 4) resarciat feri iacturam, 5) humorumque corrigat acrimoniam. Primo scopo diluentia et lenia diaphoretica, 2) pro varietate causarum frictions, frotus, cucurbitulae cum scarificatione, vel plenior paullo victus et mens hilaris, 3) cucurbitulae cum scarificatione, vel variis locis, vel occipiti, aut hirudines, venis temporalibus applicatae, 4) frequens diluentium usus, 5) acida vegetabilia, non mineralia, quae in hoc morbo suspecta sunt Cl. Auctori, et clysteres ex sero lactis faciunt satis.

Curatio morbi simplicis in cap. 16 eadem fere est, ac illa simplicissimi. Medicus tamen morbum, sub cuius specie purpura corpus aggreditur, perpendat et pro eius indole copiam sanguinis mittendi determinet. Methodum morbum sine exanthemate curandi supra indicatam et hic prospere cessisse, Cl. Auctor affirmat, prius tamen quam simulatus morbus disparere incipiat, illam adhibere vetat.

Si quo in morbo vel maxime in purpura complicata medici requiritur iudicium, ne medendo purpurae, alter morbus augeatur. Regulas itaque cautionesque Cl. Auctor in cap. 17 constituit. quae summe necessariae videntur. Contempletur medicus naturam morbi complicati miasmatisque quantitatatem et in eligendis medicinis contra morbum adiunctum sit cautus ac providus, ne iis sudores prouocando exanthematum eruptionem nimis festinet. In arthritide venae sectio intermittatur, ut et usus diaphoreticorum, diluentia et attenuantia maximi sunt momenti. In pleuritide et peripneumonia larga venae sectio non diu differatur, largaque manu mitiora acida, quae utriusque morbo con-

ueniunt propinentur, quibus omnibus praefertur
rob sambuci. Methodus per euacuantia supra memo-
rata interdum in hac morborum complicatione non
sine vtilitate adhiberi potest, qua foeminam sine
pustularum eruptionem securasse refert Cl. Auctor,
dederat vero purgantia eo tempore, quo, sudoribus
accedentibus, sputum decolorabatur. In febre pe-
trida, praeter acida, clysteres in usum sunt vocandi,
quo alui fluxus persistat. In febribus intermit-
tentibus, praemissa venesectione, methodum per
euacuantia antiphlogistica suadet, chinae vero usum
ob statum inflammationis vasorum lymphaticorum
et sanguiferorum, diu differt. Peticularum miasma
ad gangraenam, miliarium vero ad inflammationem
tendit, utrique igitur in hac complicatione occu-
rrendum, maxime vero ei, quod vel quantitate,
vel actione praeualeat. Mitiora acida, diluentia,
corroborantia et antiseptica conditioni aegri
sunt accommodanda. Pessima est coniunctio vari-
olarum et purpurae, illarum enim miasma cum
inflammationem vasorum sanguiferorum, adeoque
huius miasmatis intercluditur via ad vasa lymphati-
ca: miliarium vicissim venenum nervos ad se trahit
irritat, hinc variolarum suppurationem impedit.
Mutua itaque utriusque morbi est actio, quae se
vicem tollit, adeoque ad destructionem corporis
tendit humoribus gangraenosam inducendo mate-
riam. Qui utrique malo occurratur? ne neutrum
negligatur, Cl. Auctor dubius haeret, venae sectio,
emollientia, diluentia, subacida pro miasmatis
conditione sunt periclitanda. In purpura purpu-
rarum fluxus lochiorum vnice fere est attendendus.

P. 118. In cap. 18 *animaduersiones et cautelas quales
clinicas subnequit.* Licet non solum in hoc, sed
etiam in praecedentibus capitibus Cl. Auctor, non
Gallorum, in sanguine mittendo prodigus fere videtur
possit, cum in morbo miliari simplicissimo reperi-

sectionem summe necessariam et viro robusto per intervalla quinquaginta circiter uncias sanguinis emittendas esse credat, iterum iterumque tamen medicos monet, ne nimium sanguinis detrahendo vires aegroti exhauriant. Vesicatoria non nisi in virium torpore permittit. Sinapismos, quos odisse videtur Cl. Auctor, et *saevum tormenti genus* appellat, non suadet. Nitrum, diaphoretica calidiora et terrea absorbentia variis rationibus ducus omnino dissuadet.

In cap. 19 curationem morborum succedentium et in 20 prophylaxin docet.

III.

De recondita febrium intermittentium tum remittentium natura et de earum curatione variis experimentis et observationibus illustrata, libri duo. Amstelodami, sumptibus Fratrum de Tournes, 1759. 8 pl. 18.

Hicce liber ab anonymo quodam conscriptus et a non nemine, pariter anonymo, editus solis observationibus et experientia tantum, seu fundamento, nititur inque duos iterum libros dividitur, quorum prior febrium intermittentium et remittentium naturam, causas nimirum, phaenomena aliasque affectiones, in ipsis seu post eas observandas, fradit; posterior vero in curatione earundem unico occupatus methodum medendi generalem tum etiam specialem, remedia nimirum specifica dicta, considerat. In priori itaque, intermittentium spe- p. 1.
cies primo loco Noster recensens, tertianas tantum et quartanas veras intermittentes nominandas, quintanas vero sextanas, septanas et nonanas aut rarissimas esse, aut nunquam vere occurrere et ad tertianam, vel quartanam, vno scilicet aut altero

paroxysmo deficiente varioque typo indulta, referendas esse, arbitratur. Quotidianam febrem, pariter ab iis omnino diuersam, ex numero intermissionum excludit, duplicatas contra tertianas et quartanas veras esse, triplices rarius occurrere, atque quadruplices et sextuplices, a quibusdam memoratas, inordinatos potius paroxysmos, quam veros tipos fuisse, Noster autumat.

- p. 6. Causae, a nonnullis prolatae, utpote si febris
p. 10. ciuntur, verosimiles contra proponuntur febrium, que fomitem in hepate haerere et bilem in primis in causa esse, ostenditur. Expositis posthac causis remotis de phaenomenis et primo quidem de frigore
p. 20. febrili agitur. Hocce omnes verae intermittentes manifestant tuncque manus, brachia caeteraque membra, imprimis maxilla inferior contremiscit. Aliter se res habet in febribus nothis, in quibus quippe non omnia membra, sed vna tantum friget, reliquis interim calidis aut naturaliter persistentibus. Variat tamen gradus, variat denique variant alia, quae istud sequuntur, prout corpora
p. 26. variaeque res variare solent. Ex frigore omnis arteriarum contractio, ex hac pallor, inter alia liuor et maculae cutaneae, tum sanguinis in cordis et pulmonum cauis collectio et concretio in arteriis, que, externis frigescentibus, viscerum aestus, non dignoscendus, quae vero ab hoc non solum sed et a saburra bibulosa saepe excitatur. Inde autem vomitus cumque frigore neruorum actio in ventriculo et intestina excitentur omniumque inde partium fibrae vellicentur, varii ea propter hinc inde oriuntur dolores: illo tamen valde saeuiente sensus obtunditur, hinc variae eaeque graues oriuntur functionum turbae. Frigori succedit calor, tum quod collecto et stagnante sanguine partibus constrictis vitalis vis augetur, tum etiam quod cum irritans febremque inferens remanet. Deseruet enim postea

postea febre partibusque relaxatis in colatoriis cutaneis prorumpit sudor, pro varia vasorum cutaneorum repletionem plus minus copiosus, inque colatoriis vrinariis vrina, quae, ob tenuiorem partem per sudores detractam, crassa, rubra et cum sedimento emittitur.

His absolutis apyrexia accedit, omniaque in natura-
talem statum restituta esse videntur; mali interim
fomes remanet, stimuli instar vrgens, donec novus
iterum inducatur paroxysmus. Euanesceat itaque P. 39.

febris statoque tempore redit; sed causa huius eu-
nescentiae et reditus incognita omnino est, ea tamen
stimulans quaedam vis esse videtur, qua spiritus
statim vitalis attingitur, atque ea velut obruitur, ita
tamen, vt, motu aucto et calore, ipsa subigatur
ipsaque sibi remedium sit. Forte vero in aliis P. 43.

fectibus aut in variarum partium actione inest aliquid,
quo ad detegendam periodorum febrilium causam
duci queamus. Ita v. g. menstrua statim tempore
erumpere solent, dolores aliquando acutissimi velut
per circuitum quendam insurgunt et euanescent,
ipsae febres continuae remittunt et exacerbantur,
sicque plura alia, quorum causa probabiliter ex ma-
terie quadam deduci potest, cuius quantitas augetur
aut imminuitur, vel quae acrior mitiorue fieri solet.
Ex his itaque coniecturis, opinante Nostro, statui
videtur 1) dari in febris intermittentibus quan-
dam materiem, in corpore genitam, vel aliunde adue-
ctam, quae per vniuersas diffundatur partes. 2) Eam
tamen praecipue hepatis esse infestam, in eo eam colligi
in illudque vires suas exserere. 3) Postquam ad certum
gradum deuenit et certa vis ei est addita, ipsam veluti
admoto stimulo visceris illius textum nervosque vellicare,
sanguinis cursum retardare, acrimoniam prauasque do-
tes illi conciliare. 4) Eam veluti facto impetu in ner-
uos agere totumque commouere corpus et tandem ex loco
primum affecto et ex omnibus aliis partibus febre infe-

quenti excuti et diffilari. 5) Denique remanere fontem
 p. 55. qui, *senſim iterum auctus, eadem concitet turbas.* At
 vero in ipsis his febribus occurrit varietas variusque
 causae febrilis solet esse effectus, ita, ut inter has
 quaedam intercedat differentia, ea nimirum, quae
 tertianam a quartana diuidit. At vtraque tamen
 eiusdem est naturae, omnisque tantum differentia
 in vi intensiori aut remissiori consistit. Vnde et
 tertio, vel quarto quoque die erumpat reu-
 num, exponi certe nequit.

p. 60. Verum dantur febres eaeque quidem multi-
 ces, quae ab intermittentibus alienae earum spe-
 ciem prae se ferunt, inter quas in primis febris si-
 dicta quotidiana, singulis diebus recurrens, minet.
 Haec ad veras intermittentes nunquam referri potest,
 tum quod horrois sensus, velleis, veletum nullus
 est, nec vera apyrexia obseruetur, sed febrilem
 quoddam vestigium remaneat, nec vrina lateritia ap-
 pareat; tum etiam, quod aliam causam agnoscat,
 aliamque medendi methodum requirat et, quod
 tantum omnino, in ea febrifuga sic dicta specifice,
 vel nihil prorsus proficiant, vel cuncta in partem
 mutant.

p. 66. Sicut autem nonnullae febres intermittentes
 mentiantur, ita et haec ipsa alios mentitur affectus.
 Sic ubi in parte quadam latet, vel colligitur mater-
 ies febrilis, pars ista sola laborare videtur. Se-
 uiunt e. g. aliquando dolores, statis temporibus
 recurrentes, pulsusque interim vix mutatus depre-
 henditur. Prostant porro exempla hemiplegiae
 terribilis, periodice recurrentis, imo prostant alia
 pro verae febris intermittens sobole habenda, quae
 doceant, singulas quascunque corporis partes fe-
 bris causa affligi posse. Potest etiam febris peculi-
 ria sibi adsciscere symptomata, in quibus tota morbi
 vis posita videtur: ita v. g. apoplexiae quaedam
 species et alii obseruantur affectus, qui, a febrili
 causa

causa ortum ducentes, adeo ab intermittente febris alieni sunt, vt haec ipsa naturam mutasse videatur. Tandem etiam alios febris intermittens imitatur morbos, suo more incedentes nihilque prae se ferentes, quod intermittentium febrium indolem aut speciem referat.

Ex his facile nunc declarari potest, qua ratione p. 72. febris intermittens maligna saepe dicenda sit. Si namque in caput omnis vis febrilis recidat, affectus soporosi, apoplexiae, catalepsiae etc. obseruantur; si in respirationis organa eadem conuertatur, catarrhi suffocatiui, asthma, pleuritis, peripneumonia etc. adesse videntur. In ventriculum autem ita saepe saeuit, vt veram adesse putes inflammationem. Pari etiam ratione vi ista febrili affligi possunt intestina, ita vt dolores acerrimi et dysenteriae saepe obseruentur. Nec raro in externas partes impetus febrilis irruit et varii generis papulas atque sudoris anglici species producit. Tandem etiam non tam in vitae motusque principium, quam in calorem natium agere videtur fomes febrilis, ita, vt frigori nonnunquam nullus succedat calor. Licet autem omnes recensiti haec affectus ab intermittente alieni esse videantur, huius tamen soboles esse, certum, quo leuentur, quoque paroxysmorum more incedant, tempus satis superque docet, adeo, vt vera saepe obseruetur intermissio et nonnulli aegrotantes, apyrexias tempore periculi expertes visi, insurgente nouo paroxysmo in pristinum statum relabantur.

Verum et aliarum febrium formam saepe induit p. 81. intermittens et in remittentes, hoc est, vbi primus paroxysmus nondum desinit, cum incipit alter, atque continuas, quae tertianae duplicatae sunt, et in quibus paroxysmus vnus frigus habeat praeuium, alter vero nullum, mutetur. Referri huc meretur semitertiana, veteribus tantopere formidata

seu hemitritaea, tritaeophyes seu tertianaria, inordinatas habens exacerbationes, similisque tandem prosapiae febres ardentes, causi veteribus dictae, in quibus, licet tantopere ab intermittente recedere videantur, tertianae tamen indicia occurrunt et in tertianas seu veras intermittentes interdum desinunt.

P. 89. Haec, quae de mutatione febrium dicta hic sunt, variis a Nostro confirmantur observationibus, et quibus insimul patet, quam variae quamue periculosae eiusmodi febres haberi debeant.

P. 100. Signa, quibus febres intermittentes, sub alia specie latentes, detegantur, haec sunt: si febris absque praevio frigore subito paroxysmorum exortu accesserint et pandiculationes doloresque capitis praecesserint, febrem intermittentem, sub alia specie latentem, esse, iudicabis. Si deinde notabilis paroxysmorum remissio adsit, si sudor post exacerbationem emanet, paroxysmi eadem fere hora redeant et singulis aut alternis diebus sibi invicem respondeant: si symptomata vehementiora, ut deliria, lethargus, intestinorum tormina etc. per periodos exurgant et desinant. Tandem, quod signum fere certissimum, si vrina lateritia sit, ferim intermittentem latere certus credas.

P. 105. Sed varia etiam ex praecipuis verarum febrium intermittentium symptomatibus metuenda sunt pericula, quae quidem non perpetua sunt, interdum tamen contingunt. Ita ex stagnatione sanguinis in pulmone et hepate, quam frigus inducit, variae obstructions motusque inordinati; in corde, ventriculis eius et venis cavis amplioribus, scilicet palpitationes et concrectiones sanguineae, imo, vitali spiritu depresso nec resurgente mors, in prius in senibus, metuenda sunt. Licet autem calori, frigus sequenti, tantum periculum non insit, partium tamen textus earumque colatoria et functiones, si intensus iste sit, laedi omnino possunt. Cum enim
cordis

cordis impetus in febre maior esse soleat, motusque sanguinis intensior inde dependeat, fit inde, ut plus sanguinis in vena portarum et hepate congeratur, inque venas ex arteriis plus etiam impellatur, quam per huius visceris ambages progredi queat. Et ex sudore quoque profuso, diuturno et repetito mala metuenda sunt. Non enim tenues solum, sed et crassiores, partibus nutriendis et reparandis dicati succi per cutis colatoria exeunt, sicque vitae organis, necessario debilioribus factis, neque tamen morbi fomite expulso, sed superstite, aegri maxime debiles euadunt.

Sed haec mala a symptomatibus pendent, alia, p. 112. quae febres has comitantur, ad ipsam febrim pertinent. Ad haec imprimis referendi sunt dolores capitis, qui non semper ab impetu sanguinis in cerebrum, sed ab ipso veneno febrili, cerebri membranas stimulante, pendent. Praeter hos saepe etiam de variis ventriculi et intestinorum affectibus, ut nausea, ciborum fastidio, pondere, ardore et intumescencia abdominis conqueruntur; quae mala cuncta ex laesis hepatis functionibus procedunt.

Affectus, post curatas febres superstites, inter, p. 119. dum sunt dolor capitis acerrimus, sudor enormis, viscerum, imprimis hepatis, tumores, oedemata, hydrops ascites et leucophlegmatia totius corporis; quae quidem mala, fomitem febris minime expulsum, sed in hanc vel illam partem delatum, inque leucophlegmatia non in viscus quoddam, sed per universas partes diffusum esse ostendunt.

Ex his facile declarari nunc potest, cur febris, p. 122. toties resurgat tamque varie regrediatur. In primis autem in reliquiis attendendum est, utrum solus fomes remanserit, febrim, solito more incedentem, reducens, an iste in affectus quosdam abierit et vitia quaedam induxerit, quibus per totam vitam conflictentur aegrotantes. Haec enim saepe post febres, p. 127.

intermittentes in cadaueribus reperiuntur, ex quibus viscerum inprimis obstructions et status plane notatus annotari merentur. Cum autem tam varia et saepe grauissima, febrium harum decursu, visceribus inducantur mala, sponte fere patet, quid de questione illa statuendum, an scilicet morbus iste per se ipsum salutaris esse queat.

- p. 133. Progrediamur ad alterum librum, de febrium intermittantium et remittentium curatione agendum. Haec sane difficillima habetur, quamuis plurimis res parui omnino momenti aestimata videtur. Consistit autem vera medendi methodus primo in remediis generalibus, euacuantibus nimirum aperientibus et diluentibus, quae aliis itidem morbis communia sunt, deinceps in sic dictis specificis, quae non, nisi illis praemissis, tuto exhiberi possunt.
- p. 137. Non autem quaeuis febris intermittens eodem curari debet remediis. Aliam namque methodum requirunt vernaes, aliam autumnales, aliam si mitiores vel grauiiores fuerint, aliam denique prout corpus bonis vel prauis succis scatet. Si licet mitioribus sponte saepe liberentur, non nocet tamen, leuia iis aperientia exhibere, quibus optime demum debellantur febres; multo magis autem diluentia aperientia leniaque purgantia usurpanda sunt, si grauiiores istae appareant. Quaeritur, num incipiente statim febre curam auxilii, necesse sit. Suadent quidem omnia, vt, quantum primum fieri poterit, venenum febrile e corpore eliminetur, ne fauiente eo partes omnes excrescant: verum, vim febris eiusque generis non nosse, et diluentia, aperientia et refrigerantia prius, quam ad remedia specifica deueniendum sit, exhibere, nocebit nunquam, siquidem, hac cautione observata, grauiiores saepe febres absque ulla non relictis euanuerant.

Venaesectio causae quidem februm non medetur; ast vrgentia quaedam symptomata si spectes, remedium istud intermittere non licet. Inprimis autem quo propius istae febres ad continuas accedunt, eo magis eoquē saepius ad istud auxilium confugiendum est, imo, si pulsus vrgeat, febrisque nimia sit incandescencia, in simplici etiam tertiana aut tertiana duplicata, non continua, venaesectio saepe prodest. Absolum contra habetur istud remedium, si vis vitalis langueat, cachexia adsit aut febris diu durauerit, vbi sane plus damni quam utilitatis adferet. p. 142.

Hac et diæta tenui præmissa de euacuatione primarum viarum cogitandum est, quæ, licet fomitem mali non aggrediatur, multum tamen ad curationem facit et absque ea saepe etiam nihil proficiat. Inprimis autem emetica hic laudanda veniunt, quibus quippe non solum contenta in ventriculo materies corrupta educitur, sed et viscera, inprimis hepares, quod præ reliquis laborat, conquassatur hacque conquassatione non solum in hoc, sed, nervis concitatis, in aliis etiam visceribus stagnans materies educitur sicque vno saepe ictu febres tolluntur aut vis eorum ad minimum imminuitur. Laudantur inter emetica tartarus emeticus, kermes mineralis, et in certa quadam constitutione, in qua per aluum feruntur medicamenta, ipecacuanha tartaro emetico anteposenda, cum certius ea subuertatur ventriculus et contenta expellantur. p. 147.

At vero emetica tum ob corporis constitutionem, tum ob leuiorem febris indolem in auxilium saepe vocari nequeunt; quapropter purgantia exhibere præstat omnino. Adeo autem necessaria ea iudicantur, vt absque iis frustra saepe tententur febri-
fuga; quare ab initio non solum aliis statim ducenda est, quo materies et inprimis bilis corrupta eliminetur et reliquis remediis, aperientibus et diluentibus p. 155.

tibus, via pandatur, verum etiam in ipso
decurfu, ob nouam materiei collectionem, et
benda nec vnquam, si rite expurgari debeat febris
febrilis, intermittenda sunt.

p. 161. Sed ne credas hisce solis omnes febres debellare
posse. Dantur enim casus, vbi sola alui purgatio
non sufficit, sed aliis remediis secretionum et excre-
tionum viae aperiendae sunt. E. g. si febris in-
turnae, vel aluus tumida aut adstricta, bilis per-
cutem sparsa vel denique obstructions adfint, tunc
sane diluentia, aperientia et saponacea cum
aliquo purgante, vt aluus laxetur, coniuncta maxi-
me proficua aestimantur. Inprimis autem
purgantia, ex lapatho syluestri, cichoreo, solo-
pendrio cum sale GLAUBERI aut arcano duplici
etc. parata, mira praestitisse dicuntur, ita, tamen,
vt aluus bis terue quolibet die istis moueatur. Nil
enim id praestitum fuerit, scopus sane attingi
poterit. Requiritur autem, vt eiusmodi iussus per
septimanam imo et diutius continuentur: his enim
continuatibus etiam rebelles febres et obstructions
optime sublatae esse, quid? quod solo saepe
lactis, salium vegetabilium copia turgente, eundem
scopum absque febrifugorum vfu obtineri posse
experientia probat.

p. 165. Quaeitur nunc, quo tempore remedia, hucus-
que memorata, exhibenda sint? Venae sectio tunc in
paroxysmo, tum in intermissione institui potest, in
frigore vero venam secare, absolum foret. Idem
etiam dicendum de emeticis et purgantibus, quae
noxia in frigore, salutaria autem ante paroxysmum
reputantur. Calida in frigore febrili exhibere per-
iculosum est, si tamen vacillet spiritus vitalis et
ma vrgeat frigoris vis, cardiaca temperata pro-
bare licet. Melius tamen est, tunc temporis
moliri, aut aquam tantum calidam ingerere, quod
etiam tempore sudoris obseruandum est, vbi tunc

sympum quendam e. g. corticum citri aut vini rhenani aliquid exhibere conuenit. Sed aperientia fere omni tempore conducunt, quae vero certa quadam vi donantur, quaeque obstructions tollere possunt, ea non, nisi paroxysmo peracto in usum vocanda sunt.

Remedia vero, haecenus recensita, non ipsam curationem absoluunt, sed viam tantum ad eam sternunt. Itaque sudorifera, quae causae febris contrariari videntur, primo loco in censum veniunt. Sudore certe prolicito frigus hincque saepe febris auerti potest, at nunquam iste calidis excitandus est, isque tantum proficuum aestimatur, qui non aduersa natura extorquetur, sed opportune et placide, calore non nimium intenso et sudoriferis, semper aperientibus mixtis, exit. At, si hepar aliaque viscera laesa sint, si deinde cachexia summa adsit, si tandem sanguis turgeat et ventriculus prauis succis scateat, curatio per sudores tentanda non est.

Quod ad tempus, quo sudorifera exhibenda sint, pertinet, ea sane, ad praecauendum frigus, tres quatuorue horas ante paroxysmum adhibere praestat. Remedia, quae huc spectant et lenia habentur, sunt decocta sassaparillae, bardanae, dulcamarae, veronicae, quinque radicum aperientium aliarumque forte plantarum, quibus sudor elicitur, inprimis si multum ingeritur et per plures horas insistitur. Idem hoc saepe praestitit aqua calida ingesta, qua eodem modo, ut illis, frigus sufflammatum est.

Licet autem sudoriferis veneni febrilis effectus impediatur omnino, id tamen in corpore haeret facileque, per omnes partes diffunditur, nec aegrotantes tuti sunt, nisi specificis istud tollatur penitus. Ad haec primo quidem a nonnullis referuntur emetica

emetica et purgantia, sed ea proprie causae febrilis aduersa sunt. Dantur tamen, quae vomitum et aluum cient, quibus peculiaris contra febrem insuper inesse videtur virtus. Spectant huc e. g. mercurius vitae, ad ignem exhalatus, donec non amplius tumet nec vomitum moueat; ex vegetabilibus tithymali, linariae folio, abrafa cuticula, longigne exsiccata, in puluerem redacta et ad scrupulum vnum exhibita; cremor tartari ad vnciam vnam pluries exhibitus, arcanum duplicatum MYNSTERTI, febrifugum RIVERII, ex sale absinthii et spiritu sulphuris paratum, magnesia Massiliensis et Leodiensis, quae omnia non quidem in omnibus sed in diuersis casibus specificè agere queunt.

P. 183. An autem in quibusdam sudoriferis vis inspecifica? Hoc asserere non licet. Ast in amaribus quibusdam, aperientibus, salibus calcinatis, terra calcinatis imo adeo nonnullis venenis febrifugum videtur virtus.

P. 191. Incertis his minusque tutis praestare videtur cortex peruianus, qui, necessaria si praemittantur, optime febrem debellare potest. Verum absque praeuia praeparatione si usurpetur, remedium hoc, cum amarum, adstringens, tonicum et aromaticum sit, noxium saepe esse variaque mala relinquere potest; hinc veneni potius febrilis effectum contere, quam ipsum venenum delere videtur. Vt autem optima cum fructu propinetur cortex, requiritur, vt partium internarum functiones prius restituantur; hinc, ne sanguis stagnet in visceribus, venaesectio suscipienda bilisque secretio promouenda est. Deinde si ventriculus male se habeat, cortice boni quid sperare non licet, requiritur, vt appetitus vigeat. Si porro intestinum via non satis lubrica sit, difficilis erit febrim curatio;

curatio; quapropter semper aliquod purgans, sed
lene tantum, cortici iungendum est. Neque etiam
cortex conducit, si aestus vrget; tunc enim, eo
exhibito, paroxysmi exacerbantur, vel febris in
continuam abit. Tandem etiam obseruandum est,
ne cortex in paruo temporis spatio magna dosi vel,
quod maxime nociuum est, in frigore febrili exhi-
beatur. In priori enim casu non tuta est medendi
ratio inque posteriori periculosa adeo et inconsulta.

In exhibendo cortice sequentia obseruanda sunt p. 214.
Iste nimirum non, nisi venae sectione, ventriculi
aluique purgatione et aperientibus praemissis, ad
drachmam vnam aut vnam cum dimidia propinan-
dus est; tunc vero videndum, num appetitus exci-
tetur et leuis in cute mador oriatur, num aluus
laxa et vrinae color naturalis sit; sin minus purgan-
tia lenia, aperientia et refrigerantia in vsum vocan-
da atque cortici sufficiens dosis tartari vitriolati ad-
denda est. Si ventriculus puluerem corticis non
ferat aut biliosa materies in primas vias affluat, de-
coctum corticis, Nostro familiare adeoque lauda-
tum, omni bihorio ad vncias quinque ingerendum
est, vsque donec librae duae ingestae fuerint. Hoc
decocto aluus laxatur et intestina interdum plus
minus expurgantur, ita saepe, vt in certis constitu-
tutionibus aegri aluum vigesies deposuisse dicantur.
Vt vero vis febrifuga corticis in secundas vias trans-
feratur, ab omni cathartico abstinendum est. Et
quamuis diarrhoea, a corticis vsu orta, salutaris sit,
huic tamen limites quoque esse debent et, si sponte
ea non cessat, arte tandem compescenda aut tem-
peranda est. Sic plures eo vsurpato a febre feliciter
liberantur. Minime tamen, febre debellata, a
febrifugo isto desistendum, sed per sex vel octo dies
certa corticis dosis exhibenda est. Atque si vnquam
febris tertiana duplicata curata sit, strictiori sane
diaeta, diluentibus, temperantibus et aperientibus
diu

diu vsurpatis, id tandem remedio illo praestitum fuit. Notandum tamen, in hac febris specie ferre ad febrifugum deueniendum et non, nisi crebro vsurpatis euacuantibus istud demum exhibendum esse.

P. 223. Febris quartana eadem quidem methodo, si recens sit, tractari potest; cum vero peculiare quid huic feбри inesse videatur, haecque maxime contumax sit, cautiones quaedam peculiare obseruandae sunt, quae recidiuam, toties obseruatam, praecaueant. Suadetur itaque strictior omnia diæta, venæsectio, quae maxime proficua aestimatur, tandem emetica. Purgantia autem non admodum virgenda sunt, licet alui etiam laxitas seruari debeat. His peractis methodus, supra nominata, suscipienda maiorque copia febrifugi exhibenda est, cuiusmodi aromatica lenia cum salibus Tachenianis adhibenda sunt. Inprimis cascarilla in hac febre laetissima aequè ac peruianus cortex, cuius virtus praestantissima si attenuantia et purgantia admiscantur, colligitur. Maximo autem cum fructu singulare remedio Nostrium usum fuisse legimus, cuius praeparatio ita se habet: Pulueris nimirum Cocchini grana viginti quinque, agarici grana quoddam, salis ammoniaci drachma vna et portulacae corticis drachmae quatuor in electuariis faciem cum syrupo quodam rediguntur; huiusque quatuor pars omni trihorio exhibetur. Requiritur autem, ut per aliquot dies eius vsus continuetur, postea tamen dosis interdum imminuatur, pituitum diluens et leniter cardiaca exhibetur, nonnulla quoque leuior nitri dosi, ad vrinas nimirum ciendas et compescendum calorem internum, a supra dictis remediis forte concitatum praetermittatur. Postquam debellata corticis vsus continuandus cum quatuor martiali solubili coniungendus est. Sic enim recidiuae praecauentur, obstrukciones tolluntur, hepatis

hepatis colatoria referantur bilisque effluxus promovetur. In omnibus tamen methodus haec, ob acriora et calidiora ista remedia, non valet. Ita in debilioribus praeparatio maiori cum cura instituenta et cortex, cum lenioribus purgantibus et aperientibus mixtus, propinandus est. In senioribus tandem, ob intensiorem frigoris vim, emetica primo, tum cortex suadentur, qui autem, cum in senectute minus permeabiles partes viresque effoetæ sint, stimulo quodam aromatico et sale penetrabili acendus est. Si tamen, his omnibus tentatis, febris rebellis persistet, aquas demum thermales, vi purgante donatas, curationem omnino absolvere, Noster, experientia confirmatus, refert.

At vero ubique istis remediis uti non licet, cum p. 225. undique ob corporum naturam, partium constitutionem, ipsam febrem symptomatumque varietatem, obices obstant, qui prius remouendi sunt, quo ad curationem deuenire liceat. Primo itaque, ad saporem corticis ingratum tollendum, cortex cum aqua cardui benedicti, aqua epidemica et syrupo caryophyllorum miscendus insimulque, ad auertendum calorem, nitrum adiiciendum et pitana insuper refrigerans et aperiens usurpanda est. Idem fere dicendum de infuso vinoso, cui tamen extractum aquosum cum pulvere STAHLII et syrupo quodam in bolum redigendum censetur. Ingestionem corticis saepe obstat vomitus; hinc ventriculo statim medendum est, quo restituto curatio felicior habetur. Saepe etiam curationi impedimento est diarrhoea; quare cortex cum narcoticis in enematis usurpandus est. Porro pulmonum status morbosus, ut sanguinis sputum aut tussis acris, curationem per corticem vetat. Cum vero febris plus, quam cortex, dictis malis aduersa sit, ab eo proinde abstinere non licet, sed cum eius decocto lenientia, ut althæae radix et flores papaueris rheados prae-

scribeuda sunt. In certis temperamentis, cachectica v. g. et hypochondriacis emollientia, leniter laxantia, aperientia et refrigerantia tum praemittenda, tum cum cortice simul in vsum vocanda sunt. In virginibus chloroticis cortex nihil prodest, nisi emetica et iuscula ex lapathio cum antiscorbuticis parata et laxantia e. g. arcanum duplicatum praemittantur. In pueris, omnia remedia respicientibus, conducit, si tartarus emeticus praescribatur, quippe qui, vt Noster expertus est, in illis mitius, quam in adultis agit. Hoc praemisso magis proficuum esse cortex, si exhiberi posset, cum autem ab illo respiciatur, absorbentia cum rheo et cremore tartari exhibenda sunt, quae in hac aetate vera febrifuga dicuntur, ita, vt ad alia confugere non oportet.

p. 236. Ast minime credas, corticem omni tempore et in quavis febre exhiberi posse; occurrunt enim impedimenta, ex ipsa febre aut ex perversa methodo orta; imo certis annis iste prodest, aliis nocet. In primis autem cortex interdicitur, vbi cachecticus melancholici affectus, nec non abdominis malum, et intumescencia, tarda imo dura aluius etc. ex obstructionibus nata, remanent, in quibus omnis corticis vis salutaris nulla, contra vero equanimitas et aperientia valde vtilia censentur et, quibus vix usurpatis, febres absque cortice feliciter tolluntur.

p. 243. Et recidiuae quoque cum certis symptomatibus, vt pertinacibus vigiliis, acerrimis doloribus capitis, sudore insigni, anxietatibus, ciborum fastidio, diarrhoeis etc. incedentes, cortice perueniunt, non tamquam tractandae, sed vel sibi relinquendae, v. g. in hyeme recurrant, diaetae tantum ratione habita, vel lenioribus aperientibus, euacuantibus et animi impugnandae sunt. In primis tartarum martiale solubilem, vel solum vel euacuantibus aut aperientibus et resoluentibus iunctum, optimo cum fructu propinatum esse, animaduertimus. At tunc debemus

Sympto-

symptomata si euanuerint, aut mitiora facta fuerint, corticem adhibendum esse, dicitur.

In febribus intermittentibus malignis ad grauiā P. 252.
 symptomata attendendum est, taliaque exhibenda sunt, quae vim horum refraenare possunt. Quodsi itaque caput grauius afficiatur et apoplexia, lethargus etc. vrgeant, venaesectio et vesicatoria vtilia habentur. Si dolores rheumatici saeuiant aut dolores viscerum vrgeant, narcotica saepe proficua aestimantur. Paroxysmis autem et symptomatibus mitioribus factis, cortex in puluere, aut extractum eius, hocque quidem ad drachmam vnam bis terque ante paroxysmum exhibendum est. Notandum etiam in capitis pectorisue affectibus, nec non doloribus rheumaticis corticem cum euacuantibus miscendum esse, desistendum autem ab hisce, si ventriculus et intestina omnem vim morbi ferant et diarrhoea adsit; quod pariter obseruandum est, si frigus exsuperet et calor ab extremis ad interna retractus esse videatur, in quo casu aromatica, vt serpentaria virginiana, cum cortice, aequae ac vinum in vsum vocanda sunt. Sique demum febrilis motus intensus non sit, sed virium prostratio, et debilitas deprehendantur, nec symptomata adeo vrgeant, paroxysmi remissio expectanda non est et ad corticem statim fugere licet, imo certa adeo necessitas interdum vrget.

Quod tandem ad remittentes febres attinet, istae P. 258.
 cum ex intermittentium genere esse soleant et continuae tamen simul sint, quaeritur inde, an diuersa remedia postulent. Si symptomata spectes, ea non adeo dissident et curatio vna eademque plerumque esse solet. Hinc, licet cortex in veris continuis respuatur, iste tamen in his exhiberi potest, quidemque eadem ratione vt in intermittentibus, ita, vt et in his noxius iste sit, si paroxysmi vigeant. Sed

occurrendum est variis impedimentis, quae corticis
vsum dissuadere videntur. Primo quidem harum
februm calor obstat; cum vero magis noceret febris
impetus, quam medendi ratio, cortex sane plus
proderit, quam noxas inferet. Sedulo interim
attendendum est, num ista febris vere ex intermit-
tentium genere sit; sin minus, cortex exhiberi ne-
quit, quod pariter in ea quoque febris specie valet,
quae in vere continuam abiit. Tunc enim reme-
dia continuarum, simplicium, nec febrifuga indica-
tur. Caute etiam cum eo mercandum est, si febris
tertiana duplicata continua ad decimum quartum
aut vigesimum diem excurrat perque hoc tempus
vigeat; tunc autem non nisi ea remissione facta,
cortex valet. Verum dantur febres remittentes,
quarum exacerbationes magno impetu insurgunt
aegrosque in magna pericula coniiciunt. In his
cortex statim exhibendus est, ita tamen, ut cum
euacuantibus et aperientibus misceatur. Quod si
vero harum febrium paroxysmi ita se habeant, ut
vnus alterum fere attingat, nec remissio vlla sit, eu-
cuantia exhiberi nequeunt; inde corticis extractum
cum puluere temperante aut arcano duplicato pro-
pinandum est, quod remedium multum quoque in
iis valet, in quibus symptomata grauissima, ut apo-
plexia, lethargus etc. adsunt. At vero semper
etiam ad febris naturam, symptomatum vim, re-
missionem breuiorem vel longiorem, neq non ali-
laxitatem et tarditatem attendendum est, quae cortex
felici cum successu exhiberi sicque omni modo ro-
neno febrili occurri possit. In commendationem
huius libelli reticere non possumus, illum Cl. *Na-*
na c, Archiatro regis Galliae primario, a plurimis
tribui.

IV.

IAC. THEOD. KLEIN Imperial. Acad. Scientt.
 Petropol. Regiae Societar. Londinens. et
 Acad. Bononiens. Membri Stemmata auium,
 quadraginta tabulis aeneis ornata; accedunt
 nomenclatores: polono - latinus et latino-
 polonus. *Geschlechts - Tafeln der Vögel, mit
 vierzig Kupfern erläutert.* Lipsiae apud
 Adam. Henr. Holle 1759. 4 mai. pl. 8,

Sistit hic tractatus in iconibus delineationes ac-
 curate confectas earum partium, ex quibus
 auium methodicam dispositionem efformauit b.
 KLEINIVS, quam in prodromo historiae auium
 cum-orbe literario iam dudum communicauerat. Ere
 enim duxit, cultoribusque rerum naturalium gratum
 fore existimauit, si characteres ipsos, in dicto libello
 descriptos, oculis eorum aeri incisos subiiceret;
 hinc craniorum ac pedum, quibus ad condendam
 methodum vsus erat, collectionem et apparatus
 secundum familias, genera et species ordinatum
 typis expressum exhibet. Facili ergo negotio nunc
 quilibet poterit quamuis auem suae dicare familiae,
 si modo ad pedum formas et qualitates rite atten-
 derit. Genus porro rostrum determinabit, et varia
 cranii altitudo rostriue firmitas ac longitudo speciem
 declarabunt. Exhibent enim nitidissime et omni
 cura celatae tabulae non tantum capitis, craniorum
 rostrorum ac linguarum figuras ac formas, sed sin-
 gulae quoque partes circini ope eadem, quam ipsis
 natura concessit, magnitudine delineatae depre-
 henduntur. Si cui igitur libuerit ignotae cuiusdam
 auis examen instituere, circino mensuram partium
 exploret, eandemque delineationibus hisce applicet.

In *Ispidae* siue *alcyonis*, vt etiam in *Pici tridactyli*
 pedibus, digitorum fabricam a consueto more

quodammodo recedere observauit Cl. Auctor, quum illa binos digitos ante, totidemque pone habeat, hic vero secundo digito postico sit destitutus: quod quidem, quanquam tantum in duobus hisce exemplis contingat, non tamen pro naturae lusu assumendum esse, sed familiarum anomaliam inde statui posse monuit. Hinc assensum praebebat Cl. SCHAFFERO affirmanti *naturam se non subiicere nostris classificationibus, difficillimisque systematum ludicris.*

Nec vero omnium specierum icones nobis offert Cl. KLEINIVS, sed multas earum, quas in prodromo adductas legimus consulto omisit, ne in nimiam molem excrescat tractatus. Varias hinc inde etiam adspersit observationes, quibus continentur ea, quae de vna alteraque specie auium notatu digna ac scitu vtilia multis lectoribus fore putauit. Praefatus huic libello fuit breuibus Cl. TITIVS, qui eorum recenset opusculorum catalogum, quos conscriptos et calamo exaratos reliquit post funera etiam clarus KLEINIVS, et quorum copiam nobis sensim sensimque effecturus est Cl. GRALATHVS, cui illos, vt pro lubitu suo edat, tradiderat Cl. Auctor.

V.

Histoire de l'Académie Royale des Sciences et Belles Lettres. Année 1757. à Berlin, chez Haude et Spener. 1759. 4. Alph. 2. pl. 20. tab. aen. 10.

i. e.

Historia Academiae Regiae Scientiarum et elegantiorum literarum. an. 1757. Berolini etc.

Quae in classe philosophica experimentalium occurrunt.

P. 20. 2. *Experimenta de conseruatione sanguinis aliorumque corporum fluidorum per plures annos in vacuo*

vacuo absque corruptione Auctore Cl. ELLER.
 Aerem omnia corpora, in globo nostro terraqueo
 prehendenda, ambientem non solum occultum
 eorum vitae cibum esse plurimumque ad sanitatem
 conseruandam conferre, verum etiam destructionis
 itidem causam suppeditare, varia phaenomena hinc
 inde euincunt. Cum enim plures secum vehat
 intusque suscipiat heterogeneas partes, haeque
 variae indolis poros corporum subeant glutenque
 partium dissoluant, ratio omnino patet, cur, paucis
 e. g. auro, argento nonnullisque lapidibus pretiosis
 exceptis, reliquorum corporum omnium compa-
 ges ab alluente aere soluantur et disiungatur. Quodsi
 itaque haec corporum compages absque corruptio-
 ne diu multosque in annos perstare debeat, aeris
 ambientis communicatio tollatur, necesse est. Potest
 quidem accessus eiusdem materie, in primis inflam-
 mabili, in pluribus corporibus impediri, hocque
 modo, si materies ista poros omnes exacte obduxerit
 et clauserit, effici, vt corpora absque compagis
 destructione, mumiarum exemplo, saecula durent;
 verum, si aeris ista communicatio plenarie cohi-
 beatur, etiam absque illa materie corpora diu asser-
 uari poterunt. Vt itaque hac de re certior Noster
 fieret, peculiare ea propter instituit experimentum
 et ex lacte, duplicis generis vino atque sanguine
 etiam humano, quodlibet peculiari vasi vitreo com-
 mittens, aerem ope peculiaris instrumenti, antliae
 pneumaticae applicati, mense Aprili 1741 eduxit
 dictaque fluida ab eo tempore ad finem vsque anni
 1756 illibata asseruauit. Quo tempore praeter-
 lapso vasa, antea optime clausa, aperiens lac vix
 mutatum, vinum vero et sanguinem plane non mu-
 tataprehendit, ideoque aerem destructionis cor-
 porum causam habendum omnino esse, hocce ex-
 perimento Cl. Auctor probat.

P. 31. 3. *Experimenta ad nouum istud corpus minerae*
sub nomine Platinae del Pinto cognitum, spissantis
 Auctore Cl. MARGGRAF. Substantia haec metallica,
 sub fornice docimastico in testa probatoria per
 duas horas forti igne calcinata, faciem plumbi calci-
 nati induit et a magnete vitro non attracta pondus
 creuit, ita, vt duabus vnciis decem grana accresce-
 rent. 2) Eadem cruda crucibulo communi indita
 et in furno fusorio per tres quatuorue horas detenta,
 minime autem fusa pondere creuit malleoque
 percussa facillime secessit. 3) Ex platina cruda
 retortae vitreae commissa, in appositum recipiens
 mercurius viuus transiit. Residuum in retorta pla-
 tinae simile, plura grana flaua exhibuit, quae malleo
 extensa auri quidem optimi faciem habuerunt, ab
 aqua regia tamen vix quidquam mutata. 4) Cum
 acido salis et nitri mixta platina et destillata solubi-
 matum album, arsenico crystallisato simile, exhibuit;
 residuum autem ex fusco rubescens hinc inde
 splenduit: idem fere cum acido vitriolico euenit,
 praeter id, quod nihil plane ascenderet. 5) Aqua
 regia platinæ affusa cumque ea digesta seorsim le-
 uescens obscure demum rubra euasit; quae in re-
 curbita remansit nigricans splendescens materia,
 aqua calida edulcorata et ficcata a magnete tota
 attracta fuit. 6) Platinæ ista solutio, aqua reperi-
 facta, cum solutione auri mixta praecipitatur in
 rubro citrium, cum argento, tam nitri, quam vitrioli
 acido, soluto flauum, cumque soluto in aqua regia
 stanno ex citrio rubescens exhibuit. Aliae solutio-
 nes cum dicta platinæ solutione mixtae nullam
 exigua mutationem ostenderunt. 7) Solutiones
 metallicae cum platina cruda mixtae nullum praeci-
 pitatum dederunt. 8) Platina soluta cum metallicis
 crudis mixta varia praecipitata exhibuit. 9) Saepius
 memorata solutio cum sale marino mixta eleuata
 mansit, affuso vero lixiuio alcalino cum sanguine
 calci.

calcinato praecipitatum coeruleum, coeruleo Bero-
linensi fere simile, exhibuit. 10) Solutio illa in
retorta ad ficcitatem usque destillata puluerem
nigricantem splendescens reliquit, cuius drach-
ma semis cum plumbo mixta et in testa probatoria
sub fornice calcinata ad duodecim grana in pondere
augmentum coepit. 11) Platina cruda cum sale
ammoniaco sublimatione disquisita, sublimatum
coeruleum, floribus salis ammoniaci martialibus
simile exhibuit, quod in aqua solutum, alcali fixo
affuso, praecipitatum flauum dedit. 12) Ex mix-
tione platinae et mercurii sublimati substantia alba
ascendit, quod vero remansit, grana flaua et splen-
dida hinc inde ostendit, quae faciem auri habue-
runt. 13) Cum sic dicto sale *Alembrot* mixta pla-
tina substantiam in superiori parte albam, in inferiori
flauam exhibuit, quodque remansit splendorem
argenti et grana itidem flaua ostendit. 14) Cum
cinnabari mixta nulla orta fuit mutatio. 15) Cum
arsenico sublimatum tantum arsenicale ascendit,
residuum vero grana flaua exhibuit. 16) Platinae
uncia una cum nitro mixta et igne tractata non ful-
gurauit, sed, fusa fumum sparsit. Haec massa per
aliquot tempus in igne detenta intumuit, quae
exempta et soluta puluerem leuem, pondere trium
drachmarum et quadraginta quinque granorum,
praebuit. Cum arena lota et sale tartari iste mix-
tus et fusus massam vitream porosam, gryseam
nec transparentem exhibuit. Platinae residuum
drachmas quinque et grana viginti ponderans parum
amisit. 17) Idem istud cum alcali fixo forti igne
fusum non adeo notabilem mutationem platinae
induxit. 18) Platina cum hepate sulphuris fusa
non mutata fuit. 19) Idem euenit cum sale mira-
bili GLAUBERI et fuligine seu inflammabili mate-
rie. 20) Parum tamen cum eodem hoc sale
absque additione phlogisti platina mutata fuit.

Rr 5

31) Cum

21) Cum tartaro vitriolato nec fusa nec alio modo mutata fuit. 22) Cum sale fusili urinae nullam mutatio apparuit. 23) Cum acido phosphori separata mixta et retortae commissa, fulgure oborto, vasa displota fuere; hinc acidum phosphori, phlogiston platinae in se trahens, phosphorum regenerasse videtur. Omnia itaque haec experimenta, platinum cum dictis corporibus mixtam igneque fusam, vis destruibilem esse, satis superque euincunt.

p. 61. 4) *Observationes novae de epidermide et cerebro aethiopum* Auctore Cl. MECKEL. Quae ante aliquot annos de epidermide et cerebro aethiopum cuiusdam annotavit * Cl. Auctor, ea in praesentia nova data occasione novisque inde collectis observationibus, firmiora magis et clariora reddidit. Insertim autem hic ostendit, observationibus microscopicis confirmatus, epidermidem nullis vasculis perforari neque etiam ope eorum cum cute committi, sed vasa intra cutem et cuticulam terminari, ibique humorem effundi, cuius pars subtilissima per pora epidermidis imperceptibiles transudet, crasser vero remaneat, de qua corpus istud mucosum, inter cutem et cuticulam reperiendum, procreat, quodque in albis album, in aethiope vero nigrum fit et regenerationi cuticulae inseruiat.

p. 69. Quod ad cerebrum attinet, nonnulla hic notae omnino digna obveniunt. Substantia nimirum corticalis in aethiope multo magis cinerea fuit, quam in europaeo, et medullaris colorem ex flavescens gryseum habuit. Corpora striata fusca fere fuerunt, eorundemque substantia medullaris flavescens apparuit. Glandula pinealis in aethiope colore multo magis fuscum quam in europaeo habuit. Pedunculorum cerebri dissectorum substantia corticalem ex flavo nigricantem atque hinc inde

* vid. Comment. nostr. Vol. V. P. II. p. 200.

punctula nigra, inque pontis VAROLII vel protuberantiae annularis substantia corticali radios nigricantes, substantiam vero medullarem flavescentem Noster reperit. Substantia corticalis medullae spinalis nigricantis, cerebellum vero straminei coloris fuit. Ex his itaque Noster colligit, cerebrum, ratione coloris, in aethiope ab europaeo prorsus differre, et fluidum hinc per nervos ad superficiem cutis deferri, quod corpus istud mucosum intra cutem et cuticulam mutare valeat. Praeterea sanguis etiam in aethiope multo magis nigricans, quam in europaeo repertus fuit, ita, ut lintea, ab europaei sanguine rubro colore tincta, ab aethiopis sanguine nigro inficerentur, inde particulas, multum ad nigredinem facientes, ad cutim derivari, colligendum est.

5) *Annotationes breves de vestigiis quibusdam P. 72.*
similitudinis, inter corpora regni animalis et vegetabilis
deprehendendae Auctore Cl. GLEDITSCH. Plantae, secundum Nostri sententiam, omnes vno tantum, a natura constituto, modo, semine nimirum, vere propagantur; hinc foecundum si prodire debeat semen, flores prius adsint, necesse est. Verum isti non nisi certo quodam tempore euoluuntur et in nonnullis citius, tardius in aliis apparent, ita, ut unus, duo, tres imo longe plures anni praeterlabantur, antequam flores sensim euoluantur. Licet autem plantae vario modo et arte multiplicari et propagari possint, omnes tamen isti modi naturales dicendi non sunt, cum omnes demum eo conspirent, ut flores sensim euoluantur, quos tandem semen, vegetationis complementum, sequitur. Cum autem evolutio ista florum variis rebus retardari et impediri possit, inque nonnullis non nisi longa serie annorum praeterlapsa contingat, factum inde est, ut nonnullae plantae steriles vocarentur, quae

quae tamen, si tempus a natura definitum accideret aut impedimenta remouerentur, flores forte ostenderent nec ideo steriles vocari mererentur. At floribus euolutis feminibusque productis plantae istae, multos in annos, antequam floruerint, seruatae, sensim posthac marcescunt, moriuntur et in semine, ad nouam sui generis speciem producendam apto, uice propagationem conseruant. Euolutionem itaque si attendamus, simile quid in animali regno reperire licet, si quando insecta quaedam consideremus, quae non nisi euolutione quadam praegressa, ouula pariunt, hisque exclusis tandem pereunt. Haec, quae de seminum euolutione Noster asseruit, duobus exemplis illustrat, in quibus raro admodum flores et semina cernere licet; prius nimirum *Levendula latifolia sterilis* seu *non florida*, posterius uero *Buxus humilis* suppeditauit, inque his, quod nonnullis obseruatum non esse dicitur, flores uere uidit sicque sententiam prolatam probabiliorē factū esse putat, atque demum concludit, quod plantae omnes sensim euoluendae definito quodam tempore floreat et semina foecunda producant, quorum ope quoque sui generis species propagari et conseruari possit.

p. 85. 6. *Disquisitiones chemicae de terra quadam sulphurea plane singulari, prope Tarnowitz in Silesia reperta*
 Auctore Cl. LEHMANN. Haec terra, cum qua Cl. Auctor experimenta instituit, leuis est, colore ex albo gryseum habet et odorem de se spargit, qui non absimilem, qui ex mixtione olei terebinthacei oleique vitrioli exit. Experimenta primo cum cruda, postea cum calcinata instituit, quorum priora haec sunt: 1) Terra haec cum aqua mixta, in pastam redacta, tunc exsiccata, tandem igne tractata cohaesionem maiorem obtinuit. 2) Eadem retortae commissa sublimatum dedit, quod uerum sulphur

fulphur fuit, residuum autem nullum vltro de se sparfit odorem. 3) Cum mercurio sublimato mixta et igne tractata primo acidum salis prodiit, postmodum cinnabaris obscure rubens ascendit. 4) Cum arsenico mixta substantia nigra ascendit, ei similis, quae arsenicum nigrum, vulgo *Fliegenstein*, vocatur. 5) Substantia hac iterum sublimata, arsenicum pallide flauum ascendit. 6) Cum sale ammoniaco mixta spiritus primo intense acidus prodiit, postmodum sal ammoniacus albus, dein flauus ascendit. 7) Cum sale ammoniaco, aqua soluto, mixta, ex retorta phlegma acidum exiit, postmodum flores albi, sub finem flauo, ascenderunt. 8) Aqua regia affusa ex parte eam soluit, tuncque affuso oleo tartari per deliquium substantia obscure flaua fundum petiit. 9) Acidum nitri aliquid de ea soluit et colorem ex fusco rubescentem acquisiuit, et ope zinci pauxillum ferri fundum petiit. 10) Acidum salis primo virescentem postmodum fuscum colorem obtinuit; cui solutioni, per filtrum traiectae, zincum immisum pauxillum ferri in forma metallica deiecit. 11) Oleum vitrioli, aqua dilutum, terram hanc parum mutauit. 12) Solutio haec filtrata terram istam vix mutatam reliquit, quae cum oleo vitrioli denuo mixta colorem fuscum obtinuit, affuso tunc spiritu salis ammoniaci efferuescentia quidem concitata, fuit sed nihil fundum petiit, superfuso autem oleo tartari per deliquium color coeruleus apparuit. 13) Acetum destillatum flauum et affuso alcali fixo coerulescentem colorem obtinuit. 14) Lixiuum alcalinum forte sulphur extraxit, quod ope acidi nitrosi fundum petiit. 15) Oleum terebinthinae, cum terra hac coctum colorem, rubrum obtinuit. 16) Tandem terra haec cum arena Freyenwaldensi et sale tartari per quatuor horas fusa in vitrum pellucidum ex coeruleo virescens abiit.

Terra ista calcinata obscure fuscum obtinuit colorem et acidis quodammodo soluta ope lixivii sanguinis præcipitatum ex ea quidquam fuit. Ead. m. calcinata cum supra dicta arena et sale alcali fixo fusa in vitrum coeruleum abiit. Ex his itaque liquet, terram hanc argillaceam esse, cum pauculis spati selenitici et parua particularum ferrearum portione cum vero sulphure connexa mixtam. Quibus expositis Noster demum declarat, valde factum fuerit, vt sulphur generari cumque terra hac misceri potuisset. Quam ob rem plura phaenomena hinc inde annotata adducit et sententiam probabilem reddit.

p. 110. 7) *Disquisitiones chemicas terrae Beuthinensis*
Auctore Cl. BRANDES. Haec terra indolis est martialis, coloris coerulei, valde levis, tactu pululum rudis, digitos inficit, aquam attrahit et cupro aut orichalco affricata, metalla haec impolita relinquit. Experimenta cum ea instituta sequentia habebat.
1) Aqua affusa plane non mutatur. 2) Ex terra hac destillata liquor prodiit empyreumaticus volatilis, cum acidis quibusvis efferuescens. Residuum sub fornice docimastico calcinatum rubrum colorem obtinuit, croco martis subtili similem. 3) Cum sale ammoniaco mixta et destillata liquor volatilis primo prodiit, postea sal ammoniacus colore aurantio praeditus ascendit. 4) Cum mercurio subtili nato mixta substantia grysea subque hac cinnabaris ascendit, mercurius autem partim reuiuificatus fuit. 5) Cum arsenico albo mixta, substantia nigra, arsenico nigro similis, ascendit. 6) Ex mixtione sale communis et dictae terrae liquor acidus empyreumaticus prodiit, in collum vero retortae substantia rubra ascendit. 7) Cum acido vitrioli, aqua diluta, non efferbuit, liquor vero digestus colorem viridifusco rubrum obtinuit. 8) Cum acido nitri fortiter effer-

efferuescens fereque tota soluta colorem ex flauo
 obscure rubrum acquisiuit. 9) Cum acido salis
 non adeo notabiliter efferbuit, mixtio digesta colo-
 rem ex flauo obscure fuscum obtinuit, ipsiusque
 terrae color coeruleus in colorem oliuarum, aspectu
 ingratum mutatus fuit. 10) Cum aqua regia for-
 tissime efferuescens fere integra soluta fuit, liquor
 vero gratum colorem flauum obtinuit. 11) Cum
 acido formicarum nulla fere mutatio. 12) Cum
 aceto destillato parum efferuescens et non nisi per
 aliquot septimanas digesta colorem demum ex grate
 flauo rubentem acquisiuit. 13) Cum alcali volatili
 non efferbuit, liquor vero post septimanam colo-
 rem pallide flauum obtinuit, ipsiusque terrae color
 oliuae similis fuit. 14) Liquor iste, praecedenti
 experimento enatus cum lixiuio alcalino phlogisto
 iuncto, turbidus factus odorem, liquori anodyno
 minerali similem sparfit. 15) Acido vitriolico ad-
 mixto idem phaenomenon euenit. 16) Liquor ex
 missione terrae et aceti destillati ortus atque cum
 lixiuio alcalino, phlogisto iuncto, mixtus colorem
 pallide coeruleum obtinuit. 17) Liquor iste
 supra nominatus ex admisto acido formicarum ortus,
 ope dicti lixiui ex coeruleo viridescens euasit. 18)
 Liquor ex admista aqua regia enatus ope eiusdem
 lixiui primo viridescens, postmodum coerulescens
 fuit. 19) Liquor ex admisto acido salis cum zinco
 mixtus, hoc soluit, tuncque substantia flaua fun-
 dum petiit. 20) Idem liquor ope lixiui alcalini
 ingrate flauus factus fuit. 21) Liquor ex admisto
 acido nitri ortus zincum soluit et turbatus colorem
 ochrae obtinuit. 22) Idem liquor ope dicti lixiui
 viridescens, postmodum ingrate coerulescens euasit.
 Ex quibus liquet, nec aquam regiam, nec acidum
 nitri, nec etiam acidum salis efficere, vt color
 coeruleus producat. 23) Liquor vero ex admisto
 acido vitriolico ope lixiui colorem statim grate
 - coeru-

coeruleum obtinuit. 24) Idem liquor cum dicto
lixivio cretae, acido nitri solutae, instillatus parum
portionem substantiae seleniticae deiecit, quod deie-
coratum et exsiccatum colorem ex albo coeru-
scentem habuit. 25) Idem liquor cum dicto lixio
saturatus et cum solutione aluminis mixtus prae-
cipitatum grate et obscure coeruleum dedit. 26)
Idem iste liquor cum cretae, acido nitri solutae
mixtus, substantiam seleniticam albam deiecit. 27)
Terra ista cruda cum arena et sale tartari fusa in
vitrum ex flavo obscure fuscum abiit. 28) Idem
fere cum terra calcinata et dictis corporibus simul
fusus euenit, praeter id, quod color vitri minus
obscurus fuerit. 29) Terra calcinata cum arena
sale tartari et substantia selenitica fusa vitrum in
flavo viridescens exhibuit. 30) Terra cruda cum
oleo oliuarum mixta et forti igne calcinata ex parte
in metallum mutata fuit. 31) Eadem calcinata
cum nitro, tartaro rubro, substantia selenitica et
pulvere carbonum fusa tenuia salia metallorum, in
cibuli tantum lateribus adhaerentia praebuit.

Ex his experimentis patet, terram memoratam
cum acidis effervescente, in igne non nihil indurari
ope lixiii alcalini, phlogisto iuncti, colorem coe-
ruleum educi, ope magnetis ferrum in ea dari,
hocque mediante zinco sub forma ochrae, aquae
empyreumaticum spiritum destillatione separari.
Hinc etiam liquet, terram hanc ex argilla qualem
alcalina, partibus metallicis ferreis partibusque
animalibus et vegetabilibus arte unitis consistere,
ideoque terram mixtam nec simplicem esse, sed
humi genus omnino referendam.

P. 125. 8) *Disquisitiones de causa physica electricitatis*
Auctore Cl. EVLER, filio. Omnis res in eo reser-
satur, ut demonstretur, quod phaenomena electri-
citatatis a vi aetheris elastica, si fluidum hoc in
corpo

corporibus vicinis in aequilibrio constitutum non est, proueniant. Vt itaque propositio haec clarior euadat, primo in naturam aetheris inquiritur, dein modus, quo in poris corporum iste includatur, exponitur, tandem autem ostenditur, quomodo restitutio aequilibrîi, quando elasticitas ætheris in diuersis corporibus diuersa deprehenditur, electricitatis phaenomena producere valeat. Ad primum momentum quod attinet Cl. Auctor ostendit, in omnibus corporibus terrestribus, aere non excluso, materiem quandam subtilem et elasticam contineri, quae ætheris nomine veniat, cumque materie electrica rem vnâ eandemque constituat. Posthac autem elasticitatem istam in diuersis corporibus diuersam, inque aliis maiorem, in aliis minorem esse, et causam electricitatis suppeditare, demonstrat. Quod ad alterum momentum spectat, poros etiam corporum attendendos esse, innuit, talemque eorum, ad producenda electricitatis phaenomena, constitutionem requiri, quae poros nec adeo apertos, nec etiam adeo clausos sistat, ita tamen, vt aliqua etiam communicatio detur mediumque insimul adsit, in quo, vt v. g. in aere, aether in statu suo naturali se habeat. His igitur expositis demum ostendit, quod, si elasticitas aetheris, in corporibus inclusi, gradum semper eundem retineat, iste nunquam ex corpore exeat, quo in alterum intret, quem statum corporum naturalem seu aequilibrium vocat. Quod si vero elasticitatis gradus in diuersis corporibus diuersi atque etiam pori corporum, nec adeo aperti, nec penitus clausi sint, motusque tunc in iisdem aether ex vno in alterum transire valeat, statum proinde electricum, huius phaenomena et pro vario elasticitatis gradu proque varia pororum constitutione infinitas etiam eorundem varietates produci, solidis Noster firmisque argumentis probat atque hinc inde exemplis illustrat.

p. 160. 9) *Descriptio aneurismatis aortae* Auctore CL. ROLOF. Vir quidam ad Cl. Auctorem accedit et tumorem in sterno ostendit, quò rite examinato, aneurisma aortae, per foramen quoddam sterni egrediens, deprehendit. Tempore aliquo praeterlapso, doloribus de die in diem auctis, sacco isto demum rupto sanguineque copioso effluxo miser ille periit. Pectore aperto aortam a principio ad arcum usque insigniter dilatatam reperit, cuius longitudo septem pollices fuit, totius autem aneurismatis latitudo inaequalis apparuit, ita, vt dilatio versus cor quatuor pollices cum dimidio, media pars octo, atque suprema plures etiam in diametro haberet. Sternum praeterea ex parte cariosum et destructum pariterque costas quasdam atroscas et destructas, inque vasis aortae proximis hinc inde mutationem et dilatationem, quod etiam cor accidit, detexit. Homo, cui infortunium hoc contigit, ex baiulorum genere fuit, cuius labor in eo constitit, vt saepe pondus insigne, quatuordecim centum pondia aequans cum tribus aliis eleuaret et per breue tempus in humero dextro seruaret. Qui exactam morborum huius status descriptionem postulant, hos ipsos ad hunc librum ablegamus, ubi quinque insimul iconibus status iste praeternaturalis repraesentatur.

VI.

IACOBI CHRISTIANI SCHAEFFER Eccles.
Euang. Ratisb. Ministri Acad. Caesar. Nat.
Cur. Imper. Reg. Rouered. ac Reg. Boruss.
Berol. Societ. Reg. Duisburg. et Teuton.
Goetting. Liber. nec non Art. Lipsiens. Soda-
lis isagoge in botanicam expeditiorem iconi-
bus aeri incisis et pictis illustrata. Ratisbonae
Litt. fratrum Zunckel. 1759. 8 mai. pl. 2.
tab. aen. 4.

VII.

IACOB CHRISTIAN SCHAEFFERS *Sr. Königl.
Maj. in Daennemarck, Norwegen Rath und der
Weltweisheit Professors honorarii auf dem
Gymnasio Academico zu Altona etc. erleichterte
Arznei-Kräuterwissenschaft, nebst vier Kupfer-
tafeln mit ausgemahlten Abbildungen. Regens-
burg in der Montagischen Buchhandlung. 1759.
4. 176 Seit.*

h. e.

IACOBI CHRISTIANI SCHAEFFERI *Plan-
tarum officinalium expeditior considera-
tio etc.*

Qui haecenus varia historiae naturalis capita, in-
primis insectorum historiam, studiose disqui-
suerat, Cl. SCHAEFFERVS, in re herbaria quoque
nonnulla nunc edidit specimina, ex quibus ea, quae
methodum in genere tangunt, paucis indicabimus.
Ante tres annos ad Ill. Academiam Roueredensem
de methodo studii botanici nonnulla proposuerat*,

Ss 2

ef

* IACOBI CHRISTIANI SCHAEFFERI epistola ad
Illustrem Imper. Reg. Academiam Roueredensem de
studii

et quomodo ipse in addiscendo studio rei herbariae versatus fuit, ostenderat. Tabulas enim methodi sexualis ex Cl. LINNAEO et alias vniuersales ex aliis Auctoribus sibi composuerat, quarum opem in vegetatilibus vltius disquirendis utebatur, et adiecto specimine in tabula aeri incisa ex pentagonalis regularibus et octandriis exposuit, quomodo harum tabularum beneficio, plantae disquiri possent. Cum vero interea in tabulis his ad botanicam expeditiorem pertinentibus elaborandis et perficiendis occupatus esset, facile vidit, explicationes vocabulorum, quibus botanici vtuntur, praemittendas esse, licet cum has ex botanicis scriptoribus citare potuisset, satius tamen duxit, ex variis hanc isagogem excerpere et definitionibus his icones addere, in quibus, accurate delineatis et viuis coloribus illustratis, vocabula quae flores diuersos et partedorum declarant, a tironibus melius intelligantur.

- p. 1. In hac itaque isagoge, capite primo de botanica in genere agit et, praemissa definitione et generali diuisione, ostendit, quomodo res herbaria per varias mutationes ad hanc moderni studii excellentiam producta fuerit.
- p. 7. Caput secundum de partibus plantarum ratione vegetationis et fructificationis differit. Plantae viuendo crescere asseruit et a fossilibus, quae non viuunt, et ab animalibus, quae simul sentiunt, cum LINNAEO distinguit. Functiones hae vitales et vegetationem siue incrementum et statum plantae et fructificationem siue propagationem sistunt. Vegetatio collecta in germine est, euoluta autem radicem, caudicem et processus exhibet. Has partes Noster studiosè describit et distinguit, et cum pro-

cessum

studii botanici faciliiori ac tutiori methodo, cum specimine tabularum sexualium et vniuersalium in hoc finem elaboratarum aeriue incisarum. Ratisbonae 1758. 4. pl. 2. tab. aen.

cessus plantarum primarii folia sint, et in his magna inueniatur varietas, differentias foliorum ordine alphabetico enumerat; secundarios vero in foliiformes: bracteas scilicet et stipulas; filiformes: capreolos, clauiculas; acutos: spinas et aculeos; excretorios: pilos et glandulas diuidit. Fru- p. 31.
 Eificatio florescentiam praesupponit. Postquam itaque floris partes descripsit et in iconibus additis illustrauit, differentias florum vniuersales iterum ordine alphabetico declarat, et fructum postea considerat, quem ex pericarpio et semine compositum assumit et varias fructus partes describit.

Caput tertium de systematibus botanicis in gene- p. 48.
 re agit, quibus diuisionum fundamentis varii botanici inhaerent, describit, et tabulam systematicorum et vniuersalium et partialium ex LINNAEO repetit.

Caput quartum de systematibus TOVRNEFOR- p. 52.
 TII, RIVINI et LINNAEI exponit. Licet vero omnes methodici systematici ad rem herbariam perficiendam multum contulerint, praecipue tamen characteribus ex modo nominatis Auctoribus depromptis inhaeret, et ex his accurate descriptis et ex delineationibus illustratis vocabula assumit, quibus suo tempore vti possit. Ex TOVRNEFORTIO itaque figuras florum, ex RIVINO regularitatem et numerum petalorum assumit, his primario quidem, illis postea in subdiuisionibus innititur et tandem, considerationem staminum et pistillorum ex LINNAEO subiungit, tanquam partium, quae sexum constituunt.

Caput quintum de ratione, vtilitate, et vsu p. 66.
 botanicae expeditioris disserit. Constat haec ex tabulis duplicibus sexualibus scilicet et vniuersalibus; illae ex systemate Linnaeano tantum stamina et pistilla indicant, hae omnes partes floris et fructus ad methodum Riui-
 no-Tournefortianam complectuntur. Vltiorem declarationem, quam Cl. Auctor

proposuit, nunc omittimus, cum de ea melius adductum tabularum, quas proxime expectamus, differere, laboris huius suscepti rationem reddere et vtilitatem et commodum inde resultans perpendere queamus.

- Libellus alter, quem indicauimus et qui plantarum officinalium considerationem expeditiorem
- P. 2. sistit, tres partes complectitur, quarum prior introductionem vniuersalem exhibet, et in tribus sectionibus de botanica in genere, de partibus plantarum, et de Tournefortiano, Riuiniano et Lineano systemate agit, et praecipua continet, quae in recensione libelli antecedentis commemorauimus, quam ob causam etiam quatuor tabulae, quae partes florum sistunt, et quas in praecedenti recensione indicauimus, hic quoque annexae sunt.
- P. 31. Secunda pars praecipua est et ipsam considerationem plantarum officinalium in tabulis sistit. Praemissa est tabula generalis ex definitionibus generum plantarum LUDWIGII nostri deprompta, in qua tantum dipetalae et tripetalae, utpote non officinales, plantae omittuntur, et relatiuae suis locis inter perfectas insertae sunt, quam ob causam tredecim tantum classes constituuntur: Monopetalae regulares, irregulares, tubulosae, lingulatae, mixtae, tetrapetalae regulares, irregulares, pentapetalae regulares, irregulares, umbellatae, hexapetalae, polypetalae et apetalae. Quo vero aliquod specimen exhibeamus tabularum, per lineas ductas in nouendecim areas distinctarum, eligamus Rubiam tinctorum, quam sequentem in modum descriptam deprehendimus. Sistit nimirum area 1. Numerum 15. 2. Nomen, *Färberröther*, Rubia 3. *Calycem* quadrifidum paruum. 4. *Corollam* quadrifidam, quinquefidam campaniformem, superius patentem, et luteo viridem. 5. *Staminum filamenta* quatuor, corolla

corolla minora, subulata. 6. *Antheras* quatuor, simplices. 7. *Ovarium* vnum didymum. 8. *Stylum* vnum superius diuifum filiformem. 9. *Stigmata* duo, capitata. 10. *Fructum* baccam duplicem, coalitam. 11. *Semina* duo vmbilicata. 12. *Radicem* fibrofam, repentem, non nihil lignofam, totam rubicundam. 13. *Folia* oblonga, ad nodos ftellata, afpera, caulibus quadrangulis, afperis et nodofis accreta. 14. *Tempus floreendi* Iunius. 15. *Locum* Germaniam, Silefiam, Bauaricam, herba eft. 16. *In officinis habetur* radix. 17. *Proprietatem*, fine odore eft, ex dulcedine non nihil amara fit, et fubadfttringentem offert faporem, rubicundo colore tingit ipfa offa hominum et brutorum. 18. *Vim medicam*, aperitiuam, difcutientem, pellentem, vulnerariam, vna ex quatuor radicibus aperientibus. 19. *Vfus*, adhibetur in obfturbationibus vteri, hepatis, renum, in ictero et hydrope, dyfenteria, vulneribus internis, herniis, retentione vrinae, catamenia promouet. Simili prorfus ratione trecentae et triginta plantae officinales defcribuntur, ita vt magna rerum copia in his tabulis congefta et aptis vbique nominibus germanicis expreffa inueniatur.

Tertia pars indicem alphabeticum plantarum p. 129. haftenus defcriptarum fiftit, citatis femper tabulis, in quibus plantae indicatae fufius defcribuntur. Nominine itaque latino officinali praefixo, germanica, anglica, gallica, italica et belgica, nec non fynonyma latina inprimis botanicis vfitata adduntur, et herbaria, Blackwellianum et Weinmannianum citantur. Labor certe a Cl. Auctore fufceptus iis non inutilis effe poteft, qui accuratam plantarum officinalium cognitionem acquirere fufcipiunt.

VIII.

Wachendorfia IOHANNIS BVRMANNI M.D.
 Athenaei illustris et in horto medico Amste-
 laedamensi Professoris Botanices Acad. Caes.
 Nat. Cur. Socii. Amstelædami 1757. fol.
 pl. 2. tab. aen. 1.

Qui in re herbaria amplificanda et speciatim in
 plantis Africae describendis magna cum cura
 variatus est Cl. Auctor, nunc quoque nouum plan-
 tae genus ad promontorium bonae spei inuentum
 exhibuit et nomini Cl. WACHENDORFII Pro-
 fessoris Vltraiectini inscripsit, et ex triantheris mo-
 nostylis, et sequenti definitione declaratur. Wa-
 chendorfia. Calix, *Spathae vagae, alternatae, semi-
 amplexicaules, oblongo-acutae, fructificationem dissi-
 guentes, persistentes marcescentes, tumque reflexae.*
 Corolla, *petala sex, oblonga, quorum tria supra
 erecta, patula ad ungues coalita, bina lateralia deli-
 scentia, inferius carinatum, aliquando deficiens, notu-
 rium externe protuberans locatur utrinque ad petalorum
 superiorum latera.* Stamina, *filamenta tria subulata,
 corolla breuiora, declinata, inferiori petalo incumben-
 tia; antherae oblongae, coadunatae, horizontales.*
 Pistillum, *germen ouato obtusum, triquetrum, intra
 corollam situm, stylus simplex, subulatus, semper dex-
 trorsum vergens, stigma simplex, pusillum.* Pericar-
 pium, *capsula subouata, obtusa, triquetra, trilocularis,
 triualuis, hirsuta.* Semina tria obouata, *placentulae
 oblongae offixa, quae in capsulae centro coalescunt.*

Duas adduxit species, quarum prima thyrsiflora
 est, ex obseruatis accurate descripta, *Wachendorfia
 foliis lanceolatis, quinqueneruiis canaliculato plicatis,
 floribus in thyrsum collectis.* Radix tuberosa, arundi-
 nasea, plurimos vndique spargens stolones; folia
 nervosa, quinqueneruia, glabra, laete virentia;
 scapus

scapus' arundinaceus foliis vaginantibus, angustioribus, alternatim vestitus; flores septem communi pedunculo suscepti, supremus flos primum, postea sequentes, euoluuntur, erumpentes maximi, sequentes semper minores; inferius petalum aliquando deficit, et eius loco stylus alter succedit; diebus calidis ex nectario guttula mellis effluit. Haec planta maxime affinis est, *fisyrrinchio ramoso aethiopico foliis plicatis nervosis, et incanis radice tuberosa phoenicea* BREYNI * , praeter sex stamina vero in hac planta delineata, thyrsi dispositio longe alia est, quod quidem Cl. Auctor in planta, quae in loco natali picta est, examinavit. Aerem intense calidum facile fert, aquam tamen quam maxime desiderat, et in viginosis promontorii bonae spei crescere videtur. In nostris hortis in caldario inter bulbos Capenses culta floret.

Addit quoque aliam speciem paniculatam, quae est *Wachendorfia foliis ensiformibus, trineruijs, floribus paniculatis*. Huius tantum ramum depictum invenit et ob floris convenientiam huc reduxit, et prioris speciei iconem exquisitam cum omnibus floribus et fructus mutationibus adiunxit.

IX.

ANTONII STOERCK, Medici Viennensis et in nosocomio ciuico Pazmariano Physici Ordinarii libellus, quo demonstratur: Cicutam non solum vsu interno tutissime exhiberi, sed et esse simul remedium valde utile in multis morbis, qui hucusque curatu impossibiles dicebantur. Vindobonae typis Iohannis Thomae Trattner 1760. in 8. pl. 8.

Ss 5

Quo

* vid. in exoticarum aliarumque minus cognitarum plantarum Centuria I. Gedani 1678. fol. p. 85. tab. 37.

Quo atrociora mala ex scirrho apertoque cancro in miseros aegros redundare solent, eo maiore laude ii digni censendi sunt, qui horum curationes, et quidem maximo cum aegrorum commodo, sine chirurgico auxilio exstirpationis, suscipiunt, et haud infelicia tentamina instituunt. Haec Cl. Auctor praestitit et cicutae virtutes egregie declaravit. Tota tractatio in tria capita dispescitur quorum primum remedii descriptionem, secundum effectus in variis aegris observatos, tertium corollaria quaedam et monita proponit.

p. I. Cicutae vulgaris descriptionem ex MORISONO repetitam dedit *, et cum omnes ferme materiae medicae scriptores internum eius usum damnarent, Cl. Auctor siccam herbam in sacculis et lacti incoctum sub cataplasmatis forma applicauit, pessimae gangraenae progressum interdum cohibuit, et in viro sexagenario podagricis doloribus per plures annos diuexato, non tantum dolores sedauit, sed tophos etiam emolliendo discussit. Cum etiam, emplastra, quae succum cicutae recipiunt, magna vi discutiente conspicua sint, succum lege artis in extractum inspissauit, et cani paruo famelico cum carne scrupulum de illo ter de die exhibuit, qui sanus et alacer mansit. Hoc experimento audacior factus Cl. Auctor manet vespere granum vnum ipse adsumsit, et haustum theae addidit, et cum nullum incommodum sentiret, post
occi.

* Icon Sect. 9. tab. 6, expressa imperfecta est. Monemus itaque plantam nostram esse *Cicutam*, maiorem C. B. P. p. 160. *Cicutam* DODON. Pempt. 3. lib. 4. cap. 35. MATTH. p. 772. TABERN. II 70. *Conium* *seminibus striatis* LINN. Sp. pl. p. 243. n. 1. minime vero *Cicutam* LINN. Mat. Med. p. 43. *Cicutam umbellis folio oppositis petiolis marginatis obrusis.* LINN. Sp. pl. p. 255. n. 1. *Sium erucae folio* C. B. P. p. 154. *Sium alterum* DODON. Pempt. 4. lib. 5. cap. 10. *Sium maius angustifolium* TABERN. p. 203.

octiduum mane et vesperi duo grana degultiuit, nec
 insoliti quid in corpore sensit. Cum autem lactis p. 9.
 amari et acris, quod radix recens fundit, vnam
 alteramque guttulam linguae apice delibaret, mox
 rigida facta lingua valde intumuit, doluit, et loque-
 lam cohibuit, succo citri crebrius admoto incommoda
 oborta quidem dissipauit, sed plane perspexit in lacte
 radice maximum virus latere, cum puluerem radice
 ad vnum alterumque granum sine noxa assumsisset.
 Succum igitur herbae recentis cicutae in formam p. 11.
 extracti redegit et cum puluere foliorum cicutae
 massam pilularem, et ex hac pilulas duorum granorum
 pondere efformauit, vel extractum ipsum varia sub
 forma exhibuit. Extractum vero ex herba cicutae
 cocta et succo inde expresso paratum minus efficax
 inuenit. Incepit semper a minima dosi scilicet
 grano vno, et sic sensim paulatimque dosin augendo
 ad drachmam vnam, vel drachmam vnam cum semisse
 intra diei spatium assumendam ascendit, et nihil vn-
 quam mali obseruauit, licet has pilulas per vnum alte-
 rumque annum continuato vsu exhibuerit. Pilulis ve-
 ro exhibitis, vnum alterumque fasciculum infusi theae
 vel iusculi vitulini praebuit. Puluis radice cicutae p. 13.
 cum mucilagine gummi tragacanthae in pilulas re-
 daetus efficacius quidem, sed magna cura atten-
 dendum remedium exhibet.

Nunc casus in capite secundo propositos in p. 14.
 dicabimus, et nonnullos accuratius enarrabimus,
 quo experientiae ratio melius pateat. Casus I puel-
 lam sistit, parotide scirrhusa et nonnunquam dolente
 per triennium laborantem, quae et emplastrum de
 ladano et mercurium sublimatum cum spiritu fru-
 menti sine effectū adhibuerat; huic in principio
 granum vnum et post octiduum duas pilulas mane
 et vesperi dedit infusc florum sambuci super addito,
 huic itaque intra sex septimanas omnis durities
 dissipata fuit.

Casus

P. 17. Casus II. Foemina triginta annorum, cui sub axillis et passim in corpore glandulae intumuerant, et variis medicamentis dissipatae iterum increuerant, effusoque ichore saepe in vlcera abierant, tandem mamma tumida quoque facta vlcera cancroso contraxit, nullis medicamentis obedientia, die decimo quarto Septembris 1757 pilulas duas granivnius et infusum veronicae exhibuit Noster, nec sine successu, color enim liuidus mammae in laeta rubrum et tandem naturalem transiit, loco ichoris purulenta materia exiit, et moles tumoris cum duritie decreuit. Die 14 Octobr. instante fluxu menstruo mamma iterum rubuit et doluit locoque puris ichor effluxit, quae vero symptomata pilulis continuatis iterum euanuerunt. Die 24 Octobr. mane et vesperi tres pilulas, et 19 Novembr. cum tumor mammae intra papillam adhuc insignis esset quatuor pilulas exhibuit. Die 2 Dec. ex esu carnis suillae cum brassica male parata omnia in peius ruebant, ast purgante rhabarbarino et pilulis quinque, granorum duorum, mane et vesperi exhibitis, melior fuit rerum successus, tumor infra axillam et mamma supra papillam colore, magnitudine et mollitie ad statum naturalem accedebat, cum autem tumor infra papillam durissimus esset die 24 Dec. et sex pilulas bis de die exhibuit Noster, et crustas in mammae vlceribus ortas liberumque materiae exitum impediennes emplastro de spermate ceti imposito remouit, quo facto die 15 Ian. tumor infra papillam iam fundi coepit, menstruaque sine symptomate accesserunt. Anxietatem praecordiorum et alia symptomata die 3 Febr. ex comestis leguminibus ortam purgans dissipauit, et cum tumorem sub papillas in sex moleculas diuisum deprehenderet Noster, porro ter de die sex pilulas exhibuit, ita die 24 May mamma ad naturalem magnitudinem rediit, die 3 Iulii vlcera concreuerunt

runt et tumor mammae et ille sub alis prorsus disparuit, et die 26 Augusti cum pilulas vix amplius fumeret aegra, sana abiit.

Casus III. tumorem oui anserini magnitudine p. 29. in foemina viginti quatuor annorum sistit, qui intra trimestre spatium ex vsu pilularum dissipatus fuit.

Casus IV. Virgo octodecim annorum ex morbo p. 31. acuto conualefcens, tumorem mammae dextrae motum et in vlcus sordidum mutatum ostendit. Fomenta ex foliis cicutae et tres pilulae, mane et vespere exhibitae, id effecerunt, vt die decimo quinto vlcus in sanationem tenderet, et die vigesimo coalesceret, ab eo tempore autem vehementes dolores orti fuerunt, opio dato interdum sopiendi, aucta tamen pilularum dosi et fomento continuato die vigesimo octauo morbi abscessus manifesta fluctuatione conspicuus incisione facta magnam boni puris copiam exhibuit, et continuatis remediis die quinquagesimo aegra sanata fuit.

Casus V. Foemina viginti octo annorum sexta p. 36. post puerperium septimana in mamma duritiem et dolorem percepit, et exinde magna febre tentata fuit; Cl. Auctor eius curam, vt decet, direxit, et cum infantis glandulae in collo intumescere inciperent, tres pilulas matri ter de die cum infuso florum sambuci exhibuit, scirrhus mammae in plures moleculas diuisus fuit, et infans mammas sugens praeter diarrhoeam nil mali sensit, sed tandem, vt mater integre sanatus fuit.

Casus VI. In viro sexaginta quatuor annorum p. 41. vsus pilularum cancro ab angulo oris sinistae ad aurem vsque extenso, limites posuit.

Casus VII. Nobilis matrona ob tumorem mammae tres pilulas bis de die assumpsit, et sub continuato vsu aluum paulo liberiores, sed sine incommodo, habuit, euentus tamen curationis non indicari potuit.

p. 46. Casus VIII. In foemina quadraginta trium annorum, tumor mammae sinistrae et glandularum subaxillarium, a violenta mammae percussione ortus liberum brachii motum impendebat, et cancerum occultum ostendebat, respiratione simul breui, difficili et tussiculosa existente. Exhibitis circa finem Martii tribus pilulis mane et vespere die iam 6 Aprilis omnia, praeter respirationem difficilem, in melius mutata videbantur. Continuato medicamentorum usu die 1 lunii mamma euidenter imminuta erat, sed tussis ita vrgebat, vt massa pilularum de cynoglossa, vespere data, sopienda esset. Durities supra papillam nata diu rebellis erat, tandem tamen sub continuato medicamentorum usu mollescere videbatur, frictione tamen accedente vlcus et satis sordidum enatum fuit. Jam octo pilulae mane et vespere exhibebantur, et licet post aliquot dies dolores aborti remitterent, pus tamen nullum, sed ichor foetens effluebat, et frustra lata, coriacea, dura prodibant, ita vt durities exfoliatione quasi minui videretur *. Et licet sputa purulenta copiose proce-

* Nos cum quadriennio abhinc rusticum quinquaginta circiter annorum cancro aperto fabae maioris magnitudine in labio inferiore versus angulum oris dextrum laborantem infuso Belladonnae secundum eam methodum tractaremus, quae a Cl. LAMBERGEN publicata, et in Comment. nostr. Vol. IV. P. II. p. 261 seqq. recensita legitur, similem exfoliationem seu potius desquamationem vidisse probe recordamur. Singulis enim octo vel duodecim diebus eiusmodi squama superius conuexa, inferius concava, vtrinque aspera, dura, peneque cornea decidens suppositum cancerum ea facile relinquebat vt ouulorum glomulum grate rubellum, ex canceris fluuiatilibus coctis desumptum, quorum interstitia muco albo foetente et corpus reticulare quodammodo referente, repleta erant, sisteret. Ipse cancer sensim ita, vt squamae decidebant, imminuebatur, donec tardem

procederent, et licet in vlcere magnum cum tensione dolorem excitaret, labia tamen vlceris ad naturalem colorem deducta fuerunt, et infuso cicutae linteis madidis applicato, exfoliatio successit, immo pus tandem in vlcere se monstrauit. Optimus vlceris status erat, et licet a tussi multi dolores orirentur, cum mamma per chordam quasi ad pulmones ligata videretur, tamen ex opio dato aegra leuamen sensit, sed die secundo Septembris, cum extra lectum esset, nec de dolore, nec tussi conquereretur, vinum ieiuno ventriculo auidissime hausit, vnde mox vertiginosa vomuit et intra pauca minuta apoplectica obiit. In cadauere dissecto dura et pia mater venas varicosas ostendebat, cerebellum grumoso sanguine comprimebatur, pulmones partim scirrhusi, partim purulenti ex anteriori parte cum pleura firmissime concreuerant. Vlcus ipsum fat purum erat, et optima sanationis signa praebebat.

Casus IX. Foemina triginta trium annorum, colli glandulas vehementer tumentes et scirrhusas cum vlceribus cancrofis ostendebat: Haec per duos annos multis remediis et in fine mercurio sublimato cum spiritu frumenti, exhibitis simul decoctis, per quatuor septimanas frustra tractata fuerat, tandem intra viginti circiter dies fomento cicutae et pilulis saepius laudatis vsa conualuit. p. 58.

Casus X. Virgo octodecim annorum glandulas submaxillares oui gallinaei magnitudine tumentes et scirrhusas habens, vsu pilularum spatio trium mensium sanata fuit. p. 63.

Casus

tandem hac curationis methodo, per biennium et quod excurrit diligentissime obseruata, prorsus euauerit. Rusticus ex eo tempore in hunc vsque diem optima semper gauisus est sanitate.

- p. 64. Casus XI. Foemina sexaginta annorum a bi-
 gis annis cancrum mammae sinistrae apertum habebat, cuius limbus superior ad maxillam, inferior ad ventrem usque extendebatur. Intra mensis spatium magna frustra ex mamma cadebant, quae etiam quolibet altero vel tertio die magnam sericapiam fundebat, post sex circiter septimanas tumor pugnum virilem vix referebat, et remedii nostri efficaciam satis testabatur, sed paulo post a refrigerio in magnum morbum incidit et obiit.
- p. 70. Casus XII. Foemina scirrhis in collo, mamma aliisque glandulis, et quibusdam ex his exulcerata laborans, post usum pilularum ichorem quidem copiosorem effluere sensit, sed minus rodentem, multum praeterea leuaminis sensit.
- p. 74. Casus XIII. Virgo octodecim annorum a multis annis parotides, glandulas maxillares et reliquas colli adeo tumidas habuit, ut collum crassitie caput multum excesserit, enata iam erant vlcera sinuosa callosa et cancrosa, et tabida inde reddita, nocturnis sudoribus vexabatur. Rebus sic stantibus medicamentum ex cicuta tentatum fuit prospero cum successu, ut, licet curatione iam per aliquot menses protracta nondum sanata sit, tamen optimae sanationis spem promittat.
- p. 81. Casus XIV. Scirrhum mammae ex usu pilularum diminutum declarat.
- p. 82. Casus XV. Vir quinquaginta trium annorum venerea labe late affectus, penem in insignem magnitudinem excrescentem vlcibus et excrescentiis cancrosis affectum, vlcus scroti cancriforme, et testiculum sinistrum simili vlcere adhaesum secum gerebat, dolor et foetor partium, quae ad leuem contactum sanguinem fundebant, insignis erat, et aeger prae debilitate animi deliquia patiebatur. Cl. Auctor sub initium quotidie vnciam vnam cum semisse corticis peruuiani exhibuit, sed nullum inde

inde leuamen percipiebatur, et quarto die aeger medicamentum respuebat. Exhibuit itaque ter de die sex pilulas et partibus affectis fomentum ex cicuta applicauit, iam altero die melius se habuit aeger et medendi methodo, per triginta dies continuata, scrotum integre sanatum et vlcera penis multo minora et nitida facta fuerunt, ita vt in cura anti-uenerea progredi posset Noster.

Casus XVI. Foemina triginta sex annorum bi. p. 88. nas in colli parte sinistra fistulas habuit, quae in sinus longe lateque per collum et thoracem diuagantes producebantur, sex vnciis enim materiae iniiciendae opus erat ad sinus replendos. Variis itaque curandi viis tentatis, collum et dorsum fomento ex cicuta inuoluerunt, in fistulas et sinus tenue infusum cicutae iniectum fuit, aegraque mane et vesperi sex pilulas sumsit, et sanatio intra octiduum ex voto peracta fuit.

Casus XVII. Tumor in abdomine viri post p. 91. quartanam subito suppressam natus, vsu pilularum curatus fuit, et scirrhi hepatis huic remedio obediunt, in lienis vero post febres intermittentes inflatione pilulae parum iuuant.

Casus XVIII et XIX vsu pilularum in cata. p. 92. racta declarant.

Casus XX. Foemina viginti quinque annorum p. 94. struma scirrhusa affecta, quae non tantum colli anteriorem partem occupauit, sed et ad pectus penetravit et respirationem difficilem reddidit, his pilulis per quatuor menses exhibitis ita sanata fuit, vt struma partim suppuratione, partim resolutione consumpta fuerit, respiratione etiam liberiori reddita. In hac etiam simul profundum et malignum in femore sinistro vlcus sanatum fuit, quod omnium remediorum viribus repugnauerat. His experimentis, cum cicuta factis, alia subiungit Cell. Virozum tentamina non sine fructu instituta.

p. 13. In capite tertio primum ea corollaria, quae ex curationibus his fluunt, indicantur, et monita varia practica adduntur, quae, cum ex dictis facile pateant, merito omittimus. Nos, qui et pulveris et extracti cicutae internum, et cataplasmatum, fomentorum et emplastrorum ex hac planta potissimum praeparatorum externum usum atque effectum saepius attenti obseruauimus, non negare possumus, in scirrhis et vlceribus malignis non tantum, sed in carcinomatica quoque corruptione auxilia inde peti posse praestantissima. Ex his etiam, quae haecenus perspeximus, tutum et a lenti veneni suspicionem liberum pronunciare possumus herbae cicutae usum.

X.

Tentamen de demonstranda structura humana secundum dimidiatam naturae ipsius proportionem e quatuor tabulis conflatum, et iconibus post veras dissectiones confectis. Ita dispositae sunt partes, ut sensum partium omnium, quae audiunt capita aut principes, in situ naturali repraesententur, eo quo, cum primo dissecantur, more apparent, quum sanguifera vasa cera sunt injecta. Opus constitutum, ut artificiosa animalis oeconomiae imago dilucidius, quam in vllis aliis haecenus edita fuit tabulis, eniteatur atque emineat. Cura et studio CAROLI NICOLAI IENTY. A. M. nec non rei anatomicae et chirurgicae Professoris. Impensis Auctoris. Londini 1757. 8. mai. pag. 48.

XI.

Explicatio demonstrationis vteri praegnantis mulieris cum foetu ad partum maturi, in tabulis sex ad naturae magnitudinem post dissectiones depictis et ea methodo dispositis, vt huius status grauidi amplam ob oculos ideam collocent. Cura et studio CAROLI NICOLAI IENTY Londini 1758. 8 mai. pag. 16.

Et dictionis ratio et summa contentorum in fronte libellorum indicatorum exprimitur; pauca tamen, quae has plagulas et potissimum ipsas tabulas accurate perlustrantibus notatu digna obuenerunt, a nobis adiicienda sunt. Cum confusa tabularum multitudo, vti Noster opinatur, quas EVSTACHIVS, BIDLOOVS, COWPERVS, ALBINVS et HALLERVS cum orbe erudito communicarunt, integram humani corporis imaginem vix tradere possint, in gratiam eorum, qui, pertractato iam studio anatomico, veram repetitionem instituire et vno quasi intuitu partes corporis perspicere cupiunt, omnem corporis fabricam in quatuor tabulis proponere annisus est. Praecipuas certe partes corporis humani ob oculos ponunt, earundemque veram proportionem et limites indicant, et ideo iis satisfacere possunt, qui superficialia partium contemplatione contenti sunt, ad eam tamen, quam in ALBINI et HALLERI tabulis obseruamus et admiramur perfectionem non accedunt. Hanc vero non attingere voluit Noster, qui priores tabulas, nimia literarum et notarum copia abundare dicit, et accuratos partium indices eidem vitio vertere videtur, qui tamen veris rerum anatomicarum indagatoribus taedium non creant. In

T t 2

picturis

pieturis exarandis vsus est opera periti delineatoris VAN RIEMSDYK, qui Cll. Vir. HUNTERI et SMELLII tabulas ad artem obstetriciam pertinentes exarauit; non tamen elegit sculpturae genus, quod lineis accurate ductis umbras et partium limites discernit, sed asperae tabulae depressionibus umbras exprimere annisus est, quas Itali *mezzo tinto*, Germani *Schwarzekunst* appellant, et hac in re in his et sequentibus vteri tabulis variis artificibus vsus est. Licet enim, vt ipse fatetur, hoc picturae genus debilitate quadam laboret, tamen veram in aco incidendi rationem rudiozem graphicez Noster appellat, et attemperatam naturae imaginem attingere non posse asserit, qua in re ob exempla illustria citatorum Auctorum nos dissentientes habet.

Tabulae primae figura prima sistit corpus totum a parte anteriori integumentis remotis, et musculos, vasa, aliasque partes vicinas ostendit, ita vt a parte sinistra omnia in situ relictæ, a dextra vero, nonnullis iam remotis, reliqua accuratius perspiciantur. Figura secunda musculos in collo, viros minores pectoris et peritonaeum cum pellucens visceribus, tertia vero, situm partium in collo, pectore et abdomine declarat. Figura quarta internam sterni faciem et quinta demum sectionem capitis perpendicularem a latere ostendit.

Tabulae secundae figura primaria, visceribus remotis vasorum praecipuorum tractus resectis remis, a sinistris muscoli profundius siti, a dextris ossa ferme nuda conspiciuntur. Figura secunda viscera thoracis et remotis intestinis, reliqua, quae in abdomine reconduntur, ostendit. Figura tertia palatum cum freto oris linguam et ductum thoracicum sistit. Figura quarta intestina ex abdomine remoti cum vasis mesaraicis exhibentur. Figura quinta palatum cum freto oris eiusque musculis sigillatim adumbratur; et sexta hymen puellae septem annorum,

rum, ex HALLERI fasciculo primo mutuata delineatione sistitur.

Tabulae tertiae figura primaria posteriorem corporis faciem conspiciendam praebet; a sinistris nimirum omnes muscoli sub integumentis conspiciui, a dextris prioribus subiacentes cum vasis nonnullis delineantur. Figura secunda durae matris sinus et processus musculosque ceruicis et dorsi profundiores, et tertia plantae pedis musculos et tendines exhibet. Figura quarta cranium et cerebrum, horizontaliter dissecta, et patentes inde cerebri ventriculos, porro in thorace et abdomine viscerum situm, vti spina dorsi remota a parte postica conspicitur, delineat, et cum in hoc noua de situ viscerum idea ani orificium cum musculis non exhiberi potuerit, delineatas has partes figura quinta figillatim ostendit. Figura sexta basis caluae et septima basis cerebri siue inferior eius superficies cum origine neruorum delineatur.

Tabulae quartae figura primaria profundiores corporis musculos a postica parte visos in dextro latere, in sinistro ossa ferme nuda exhibet, et figura secunda plantae pedis profundiores musculos adiicit. Figura tertia spinam dorsi cum costis et peluim a parte posteriori sistit. Figura quarta medullam spinalem et origines neruorum, quinta posteriorem faciem viscerum thoracis et abdominis ex foeminino corpore delineatam praebet. Figura sexta posteriorem faciem pharyngis cum vasis sanguiferis et glandulis, septima tandem laryngis cartilagine exhibet.

Quilibet itaque ex nunc declaratis colligere poterit, varias facies, sub quibus partes corporis oculis anatomicorum subiiciuntur, egregie selectas fuisse, licet minutissimarum partium varietas non semper icone et ne nitidissima quidem assequi possimus.

- Quod explicationem tabularum, in libello exhibitarum, attinet, illa nuda tantum partium conspiciendarum nomina sistit; nec haec ordine quodam exposita sunt, cum mox arteriam, mox musculum, mox ligamentum indicit, et non raro quoque ex una corporis regione in alteram diuagetur. Indicata porro nomina vel minus completa sunt, vel saepe
- p. 11. minus recte expressa. v. c. *Portio pectoralis quae applicatur priusquam subter deltioida inseritur. Ea portio*
- p. 24. *pectoralis, ubi sitae sunt mammae aut iuxta. Prius dissectus ut corpus caernofum repraesentetur, hic etiam in ureteribus diuersae exiguae aspiciuntur, per quas mucus mucilaginosus fecernitur, urinae acrimoniam*
- p. 32. *causa. Membrana aponeurotica, quae confringit tendines musculorum flexorum vulgo ligamentum angulare dicta. Haec pauca accurate excerpimus, plura exempla taedium crearent lectoribus. Paruae, quae sparsim adduntur, observationes vix attendi merentur.*
- p. 39. *tur. v. c. coraco braehialem et bicipitem coniunctos esse musculos, tricipitis antici nomine insigni-*
- p. 41. *endos; extensorem pollicis primum esse verum laciniatorem etc.*

Ad vteri imagines quod attinet, foemina, quae a sanguine copioso, in cauum pectoris sinistrum effuso, cuius effluxum a vasis laceris non accurately descriptis deriuat Noster, subitanea morte extincta fuerat, dissectioni subiiciebatur, et cum grauida ad partum proxima inueniretur, picturae ab artificibus supra nominato exaratae fuerunt. Observationes, quas addit, paucae sunt. Vasa vteri repleuerat tenuissimo liquore, nullum tamen cum vasis placentae inuenit communicationem. Vteri pars, cui placenta adhaeret, tenuior est, quam vulgo dicitur, ibi enim chorii membrana deficit, et venae copiosiores deprehenduntur. Extensio et crassities vteri grauidi a sanguine pendet, hoc epim. subdudo

pondus vteri grauidi non multo maius deprehenditur.

Breuissimis nunc indicanda sunt, quae in tabulis vteri exprimuntur. *Tabula prima* abdomen grauidae delineatum sistit, in quo praeter ambitum tumidum nihil attendendum est. *Tabula secunda* ostendit, quomodo vterus grauidus abdomine aperto in conspectum prodeat annotato simul vicinorum viscerum situ. *Tabula tertia* vterum apertum situmque foetus sub amnii membrana delitescantis sistit. *Tabula quarta* situm foetus ad partum dispositi, et aliquam ideam dilatationis orificii per caput foetus praestitae ostendit. *Tabula quinta* cauum vteri apertum et, remoto foetu, placentam cum funiculo in situ suo exhibet. *Tabula sexta* vterum ex pelui remotum a parte posteriore conspiciendum praebet et nexum vaginae cum intestino recto simul declarat.

XII.

Physiologiae elementa Auctore FR. DE SAV-
VAGES Regis Consiliario et Medico in alma
Monspeliensium Medicorum Academia Me-
dicinae et Botanices Professore regio Aca-
dem. Reg. Scient. Londin, Monspel. Sueciae,
Berolinens. German. Vpsal. Florent. Socio.
Amstelodami apud Iosephum Tilan. 1755. 8.
I Alph.

Anno huius seculi quinquagesimo secundo Patho-
logia methodica Cl. Auctoris edita a nobis
nondum exposita fuit, nunc, cum nouae editionis re-
censionem suscipimus, non incongruum esse duximus,
elementa physiologiae paucis indicare, quo metho-
dus doctrinae Cl. Auctoris melius pateat. Medicinam p. 5.

artem cognoscendae sanitatis et aegritudinis, nec non illius conservandae et huius debellandae dicat, quae, cum in theoriam et praxin diuidatur, in quatuor doctrinas principes dispescitur, Physiologiam scilicet, Pathologiam, Hygienem et Therapiam. Physiologia, quae scientia sanitatis est, in quatuor sectionibus pertractatur, ita ut *prima* de statu sano partium simplicium cognoscendo agat et solida simplicia, ex his composita, fluida in genere et intra vasa spectata figillatim examinet; *secunda* de statu sano organorum principum disserat, et circulationis, sensus, motus, et respirationis organismum et mechanismum declaret; *tertia* de statu sano organorum ministrorum agat et de digestionis, secretionis, nutritionis et generationis mechanismo exponat; *quarta* demum de statu sano totius et sanitatis differentiae seu temperamentis disserat, et huc differentias ex ortu, aetate, sexu et regione deducat.

p. 7. Antequam vero tractationem ipsam ingreditur Noster, generalia quaedam de viribus animae et corporis exponit, ratione corporis potissimum ad cohaesionis leges prouocat, tandemque concludit, attractionem ex vorticibus aethereis deducere, physicorum esse, leges ex effectibus comparatis callere, medicis sufficere.

p. 12. Sanitas est ille status et illa vis, ex quibus partes functionibus, quibus destinatae sunt, obeundis aptae redduntur: In ea itaque cognoscenda ad fabricam seu organismum et ad vires motus seu mechanismum respiciendum est, quam normam in Physiologia tradenda, quantum quidem fieri potest, ubique sibi praefigit. In organismo fibrae villos seu fibrillas assumit, quae minutissima fila sunt, ex quibus tandem fibra animalis exsurgit, et ut fluidorum molecule sphaerico contactu conspicuae sunt, sic fibrillarum contactus est ad lineas et per latera, pluribus punctis contactus praesentibus, nec tamen omnibus

omnibus ad amuffim vbique se contingentibus, alias euaderet fibra adamante durior, quae tamen flexilis esse debebat. Ex his quomodo fibra elongetur, resistat et tandem subito rumpatur, quomodo mollescat et putredine resoluatur, porro quoque, quomodo composita fibra, carnea nimirum, neruea et ossea se ostendant, declaratur.

In mechanismo fibrae declarando non oscillatorios motus, sed vibratorios siue systalticos assumit, atque fibram vno extremo affixam, altero distractam, sibi que relictam sua sponte ob elasticam vim decurtari et alternatim elongari docet. Propter hanc cum chordis similitudinem, leges illas motuum, quas Mathematici demonstrant, ad fibras corporis humani applicat. Est autem summa de vi et potestate fibrarum haec: in definiendis earum vibrationibus et viribus sollicite considerandae veniunt tensiones, crassities, longitudines, flexilitates et firmitates. Sic densitas crescit a tensione uti firmitas, vibrationum velocitates decrescunt ex mole fibrarum adauctarum, contra mole imminuta crescunt, et reliqua.

His expositis ad partes solidas compositas accedit. Ex fibris *seriatim* coniunctis oriuntur laminae et ex his corpora plana et caua. *Sunt itaque compositae partes diuersi ordinis: si artus et ventres sunt primae compositionis* (quam compositionem vltimam appellare possemus), *viscera et fasciculi fibrosi, os, musculus erunt secundae; vasa, nervi, cellulae erunt tertiae; fibrae vero quartae compositionis et sic ad vltimam, quam in microscopiis assequi licet, ad vltimas tamen substantias chemicas non pertingimus.* Concinne p. 27. itaque de vasorum membranarum etc. organismo agit et generalia repetit, quae de superficie, capacitatem, cavitatem vasorum, de fluidorum in vasis plenae quantitate ab aliis docentur. Porro quoque de vasorum et receptaculorum usu, viribus et p. 31.

mechanismo differit, et quo pacto dilatans vasorum vis possit definiri ostendit. Si fluidum, vasa hemibilia ingrediens, interrupta vi et celeritate pellitur, vasa pulsabunt. In diastole minor erit quantitas effluens quantitate appellente. Differentia vero quantitatum ipsa est vt volumen vasis ab ampliatione additum. Sectio vasis dupliciter consideranda est, alia constans, quae minima in systole, alia variabilis, quae maxima in fine diastoles. Quod si constans arteriae diameter in systole, ad eius diametrum in diastole sit vt 2 ad 3, 3 ad 4. cet. erunt sectiones et fluidorum moles vt 4 ad 9. 9 ad 16 cet. vnde patet, cur incrementa sectionum et minora sint, quo numeri magis adaugentur et contra. Ex quo intelligitur, cur in plethora pulsus saepe sit minor, quam in sano statu, quamquam diameter vasorum amplior sit; porro et hoc, cur nullus pulsus in syncope percipiatur, licet vasa turgida sint.

p. 39. Ad fluida considerata nunc accedit, et eorundem compositionem et proprietates mechanicas disquirat. Praemissis itaque definitionibus sanguinis, cruoris, lymphae et feri, quo vniuersalium humorum ratio pateat, inde prodeuntes in recrementitios, vt saliuam et bilem, in excrementitios, vt vrinam, in reparantes vt sperma distinguit, et applicationes legum fluidorum motorum ad fluida corporis humani praestat, et globulos sanguineos aliorumque humorum, ratione proportionis et

p. 46. mutationis in varios minores describit. Progreditur nunc ad fluidorum proprietates physicas declarandas. Fluidorum tenacitas seu visciditas diuersimode cognoscitur, aestimanda tamen semper est ex pondere, quod pares superficies sustinere valent. In sanguine est maximae fluxilitatis momentum, quod trigesimum tertium caloris gradum ex thermometro Reaumuriano attingere existimat

Cl. Auctor. Talis fere est calor aquae Bellilucanae, et hic prorsus est calor ouorum in incubata.

Nunc fluida intra vasa considerantur, quod p. 50. duplici modo fieri potest, primo si fluida ad praecepta hydraulica exigas, deinde physicorum more in ea inquiras. Oui pondus granum non excedit, adulti vero ad 160 libras accedit, ergo, vasa quae proportionatim crescunt, sunt in ouo ad ea, quae in adultis reperiuntur, vt 800. ad 1. Decies vere maior est arteriarum tenacitas et cohaesio, quam vt ab intensissima, intra sanitatis limites, pressione sanguinis ad crepaturam deduci possint. Arteria non p. 56. rumpitur a pondere prope centies maiori sanguinis pondere, quem in se vehit. Non tantam esse venarum tenacitatem et parietum firmitatem inter omnes constat; eam quintuplo maiorem, quam in arteriis, existimat Noster. Institutis pluries comparisonibus inter vasa maiora et minora et pueri et viri semper reperit, eorum diametros inter se eandem seruare proportionem. Physica fluidorum p. 63. indoles pendet a mole, figura et viribus abditis. Tabuli animalium exigui certa prae aliis fluida ad se trahunt, et ad quasdam longitudines pro varia sui diametro et fluidi indole deducunt.

Ad organismum et mechanismum partium principum nunc accedit Cl. Auctor. Principes partes p. 67. sunt, quae animalibus propriae, plantis denegatae sunt, quarum nimirum functiones vitam clarius demonstrant, vt organa circulationis, respirationis, motus muscularis et perceptionis. Partes ministrae, plantis communes, functiones exercent ideoque secundariae sunt, vt digestionis, nutritionis, secretionis et generationis organa. Ex qua distinctionis ratione ordo sequentis tractationis patet.

Fabricam cordis arteriarum et venarum breui p. 71. bus repetit et potissimum differentias ventriculorum ex ponderis cauitatis et crassitie proportionem declarare

declarare annitur. Sic pondus ventriculi sinistri in adulto ad drachmas quadraginta quatuor, dextri ad viginti quinque tantum ascendere persperit. Simili ratione in arteriarum fabricam inquit, proportionem ramorum ad truncos, et fines ramulorum, fabricam densam, proportionem orificiorum in trunco et ramis ex **KEILIO** potissimum repetit, et aliquam etiam inter caua arteriarum et venarum facit comparisonem, quo ex his praemissa ad mechanismum circulationis concludere possit.

P. 77. In hac re declaranda experimenta praemittit et corollaria addit, de phaenomenis, quae post sectam aut ligatam arteriam et venam apparent, primo agit, cordis systolen et diastolen in variis causis describit, et cordis motum in oscillationem et subsultum diiudicat. Oscillatio ad systolen et diastolen pertinet, subsultus vero ascensu et descensu absolvitur. Ascensum cordis ab auriculis plenis et sinistro ventriculo multo fortius contracto, et dextro motum suum imprimente deriuat, hoc vero relaxato cor subsidere asserit. Motum sanguinis in arteriis eiusque velocitatem ex **HALESII** et **KEILII** experimentis deducit, et in pulsus rationem inquit.

P. 92. Respirationis mechanismum et organismum simili modo considerat. Externis et internis intercostalibus musculis alternum motum in inspiratione et expiratione adscribit. Asserit porro sub inspiratione aerem pectoralem rarescere, inde eius resistantiam ab aere pulmonali superari. In usu pulmonum declarando progressum sanguinis per musculos pectoris in attractione et fluxilitate sanguinis inde praestanda plus adscribit, quam circulationi per pulmones et reliquos corporis musculos. Aerem non in massa, sed in sua elementa diuisum sanguinem ingredi affirmat, qui quidem receptus suam elasticitatem amittit. Perspirationem pulmonalem ad vsus respirationis pertinere certissimum est,

P. 112. est,

est, an vero ea semper duplo maior cutanea aestimari possit, dubitamus; exspiratio aeris in vas cineribus plenum violenta est, ita ut ex augmento ponderis in cineribus vera ratio augmenti non duci possit, inprimis cum atmosphaerae et corporum varietas ad ynam alteramque perspirationem augendam multum conferat. Nec in eo usu cum Cl. Auctore facere possumus, quod pulmo sanguinem vberius ex venoso systemate et corde dextro in valida exercitatione corporis et animi pathematibus fuscipiat et colligat, cum vere sub his corporis mutationibus, sanguinis circulus per pulmones celebrior sit, et auricula posterior singulari modo in hanc usum fabrefacta, aliquam partem a sinistro ventriculo non subito capiendam colligat. In fine tractationis de voce et loquela nonnulla adiiciuntur, et differentia respirationis declaratur.

In organismo motus muscularis et fibrae muscularis et ossium et articularum fabrica tandem quoque fluidi neruei indoles examinatur, de mechanismo autem contractionis muscularis tantum coniecturam subiungit, et maxime quidem ad analogiam cum viribus electricis respicere videtur.

In perceptionis organismo et mechanismo declarando in vires animae et sensus internos independentes fusius inquirit, sensuum externorum autem mechanismum vix attingit.

In partium ministrorum functionibus a secretione incipit et ad specificam gravitatem et inde derivandam cohaesionem non tantum in hac, sed etiam in sequentibus tractationibus digestionis et nutritionis cum HAMBERGERO respicit. In generationis negotio explicando animalcula in spermate virili quidem concedit, sed ea tantum veneris incendicula dicit, ad ipsam vero generationem praestandam inutilia pronuntiat. Semen foecundum vero fluidum alkalescens, halituosum seu sulphureum et dissoluens pene-

penetrantissimum appellat, foecundationem itaque ex dissolutione fluidorum embryonis eiusque simultanea animatione declarat; lymphaticus enim succus, qui in embryonis corpusculo, propter viscositatem quiescebat, iam semine virili dissolutus, fluxilis euadit, et cum praeter motum cordis seu puncti salientis nihil requiratur, animae vis in foecundationis momento vitam cum cordis motu excitat.

p. 225. Ad vitam et sanitatem diiudicandam se conuertit Cl. Auctor et de his in genere agit, cum varias machinas motas cum corpore animali comparet. Vita est series actionum animalium, quae vel naturales sunt in vita physica, vel liberae in vita morali. Ad vitam naturalem perfectam pertinet integritas organorum; compositio seu conformatio partium quoad structuram et crasin ad assequendam longevitatem, facultas seu potentia agendi et sentiendi, quae corpori inest, licet non semper agat, vis quorundam organorum, ut cordis et pulmonum, quorum perpetua actio requiritur. Quomodo itaque hic status ex causis et effectibus optime, ex principiis et consequentiis sanitatis imperfecte cognoscitur, ostendit Noster et actiones appellat internos motus in sensus non incurrentes, functiones vero externas mutationes, quae sensibus obviae sunt. In varietatem sanorum hominum postea inquitur, quae ab habitu et qualitatibus, crasi, structura, moribus, aetate et sexu deducitur. Qualitas a crasi seu miscela heterogeneorum sub vera proportionem tertium quid constituentium pendet, habitus vero est modus corporis respectu qualitatum et dispositionum sensui obuiorum, ex his temperamentorum differentia per signa varia declaratur, a consueta diuisione non receditur, et quae porro in his a sexu, aetate et regionibus mutantur, breuiter indicantur.

XIII.

Pathologia methodica seu de cognoscendis morbis. Auctore FR. BOISSIER DE SAVAGES Regis Consiliario etc. Editio tertia ab ipso Auctore aucta et emendata. Lugduni. Sumptibus fratrum de Tournes. 1759. 8. pl. 19.

Omnem pathologiae doctrinam in tres partes diuidit Cl. Auctor, et in prima, in qua fundamenta pathologiae proponit, sanitatis et morbi ideas euoluit et comparat, causas et principia aegritudinis, et tandem signa generalia considerat. In secunda parte Aetiologiam pathologicam tradit, et in prima sectione de vitiis solidorum et fluidorum vt causis et principiis morborum proegumenis, in altera vero de principiis morborum procatarticis agit. In tertia parte de Nosologia pathologica exponit, et in prima sectione classicas morborum differentias, id est, methodicam morborum distributionem in decem classibus et subiectis ordinibus ad normam scriptorum historiae naturalis tradit; in sectione altera autem specificas morborum differentias expendit, nos praecipua huius doctrinae argumenta breui nunc indicabimus recensitione.

In prooemio assumtam haftenus pathologiam p. i. tractandi rationem, qua morbi in essentia sua, qua functiones laeduntur, in genere assumti, in causis et symptomatibus vt effectibus disquiruntur, nec non rerum secundum et contra naturam euenientium et non naturalium definitiones acriter perstrinxit, nullamque veram morborum cognitionem, qui vltimus pathologiae finis est, inde erui posse, demonstrare annititur. Ipse vero fundamenta pathologiae ita struit: a sanitate incipit eamque p. ii. concur-

concursum actionum et dispositionum, quae aetati, sexui et temperamento conueniunt, appellat; vitam hominis ideo dicit concursum siue complexum actionum eius et dispositionum tum coexistentium tum successuarum. Actiones liberas vitam moralem, naturales physicam sistere ostendit, et facultates hominis cognoscendi, appetendi, et mouendi distinguit. Facultatem mouendi duplicem esse ait, libertas nimirum motus, a voluntate et ratione suafos, exequitur, natura vero motus ab appetitu et a-

p. 18. satione sensitiua suafos praestat. Dispositionem corporis dicit modum, quo eius partes inuicem coniunguntur, et cum in firmas et fluidas distinguuntur, in illis structuram, in his crasin assumit, et ita structi et mixti differentias deducit.

p. 21. Aegritudinem nunc seu morbum vt statum imperfectae sanitatis considerat pathologia, quae non solum actionum sed et dispositionum dissentium inuoluit. Haec per phaenomena cognoscimus, quae si morbosa sunt, symptomata dicuntur, in functionibus, excretionibus et qualitatibus conspiciuntur, et vel simultanea vel successiua et porro, vel epigenemata, vel pathognomica, vel accidentalia sunt. Aegritudo vero vel in simplicem siue affectum vel in compositum siue morbum dispescitur. In aegritudine principium et causam distinguit: illud est ex quo alterius rei possibilitas cognoscitur, haec vero alterius rei actualitatem seu existentiam definit, quam distinctionem in causis remotis et proximis pathologi assumunt. Vti enim actualitas possibilitatis complementum est, sic causa est principiorum complementum. Ex his Noster consuetudinis et

p. 45. naturae rationem explicat. Signum est illud, ex quo alterius rei praesentia, praeteritio vel futuritio colligitur, scilicet signa anamnestica, diagnostica et prognostica. Signum vel extrinsecum vel intrinsecum dicit, et hoc notam appellat characteristicam,

rificam, optimum foret, si ex causis signa repetere possemus, cum vero hac cognitione, ex mente Auctoris, desituamur, ex symptomatibus tantum petenda sunt; haec signa intrinseca nobis praebent certissima, ex principiis vero ceu causis conjecturalia deducuntur.

His praemissis nunc Aetiologiam pathologicam P. 49.

pertractandam sibi sumit, quae nimirum aegritudinis causas et principia tradit. Sectio prima itaque de vitiis seu affectibus simplicibus causis et principiis morborum proegumenis agit. Vitia solidorum simplicia in crassitudine et exilitate, duritiae et mollietate posita sunt, quibus erethismus et languor additur. In his omnibus definitiones, causas et phaenomena proponit Cl. Auctor, v. c. Durities adest, quando solida densitate, tensione et tono peccant, et flexioni magis resistunt, quam ad eorum munia requiritur. Mollities, quae laxitatem et varietatem inuoluit, ex contrariorum ratione patet. Duritiem itaque inducunt ea, quae fibram indurant, ut vita laboriosa, victus ex cibis crassis, vegeta vis digestionis, regio frigida, aetas senilis, ea, quae fibras tendunt, ut spasmus, quae fluida exsiccant et coagulant, ut ignis et absorbentia medicamenta, spiritus vini, acida. Viscera rigent ab excrescentiis vasorum ab obstructione. Phaenomena durentiae in fibris nerveis sunt apathia, ingenii tarditas, iudicii firmitas; in fibris muscularibus inflexibilitas, robur tamen maius si fibrae nerveae peruae sunt, si animi impetus torpent tremor et debilitas. Tensio in fibris nerveis sensibilitatem et ingenii acumen, in carneis elatorem seu vim distracta restituendi inuoluit, hinc agilitas, pulsatio, celeritas. Rigiditas diaastoli tuborum resistit, et conatus naturae in tussi spasmio cet. exsurgunt, hinc glottidis raucitas, corneae opacitas, ossium fragilitas.

P. 56.

p. 65. Vitia solidorum compositorum ad tria capita reducuntur: 1. solutione continui, scilicet fractura, vulnere, carie et ulcere, 2. solutione contigui in luxatione et procedentia, 3. figura, scilicet protuberantia et depressione, ad illum tumorem, cystidem, excrescentiam et lordosin refert; depressionem vero ex causis obstructione, aridura, erosione

p. 85. et ictu explicat. Vitia fluidorum simplicia in accrescentia, alkalescentia, spissitudine et dissolutione ponuntur. Dissolutio, fluxilitas, diathesis serosa est humorum minor consistentia et tenacitas, quam ad sanitatem requiritur, et vel simplex est, vel combinata, illa ex alimentis aqueis, balneis frequentibus, excretionum serosarum retentione, motu animali adaucto, resoluentium medicamentorum energia et venenis pendet, et ex vna parte excreta

p. 94. liquida, ex altera retenta spissa sistit, hinc cacochylia, scilicet humor in primis viis a digestionem reliquus quantitate vel qualitate nocivus, et cacochymia scilicet prauorum humorum quantitas in secundis et tertiis viis, oriuntur; illa sistit saburram putridam, empyreumaticam fermentescentem, biliosam, glutinosam et crudam, haec grumosa sanguinis, inflammatoriam, grumosa lymphae, acrem et siccam, seroso grumosa, serosa, purulentam et virulentam depravationem.

p. 104. Ad fluidorum et solidorum vitia coniuncta pertractanda postea progreditur Cl. Auctor, et primo quidem plethoram sub examen reuocat. Euchymiam, quam hic considerat, et, dum ad solam copiam respicit, a morbofis humorum collectionibus distinguit, in respectiuam et absolutam diuidit, illam a minori vasorum capacitate, hanc a mole sanguinis maiori deducit, et veram dicit, si sanguis ipse densus est, apparentem si sanguis rarefactus est, has itaque plethorae species in causis et phaenomenis disquirat, inanitatem opponit, et ad tardita-

tarditatem, velocitatem, obstructionem, euacuationem seu effluxum, foetorem, decolorationem, caliditatem, frigiditatem, humiditatem, siccitatem, debilitatem, quam *constitutionem delicatam* dicit, simili modo per causas et phaenomena examinanda progreditur.

Principia aegritudinum procatartica nunc disquir. p. 151.
rit, haec partim in alijs corporibus corpori humano applicatis v. c. alimentorum et potulentorum vitiis, euacuationibus et retentis, in applicatis per aerem et incurrente corporum vi; partim in actionibus corporis animalis v. c. labore, quiete, somno, vigilia et animi pathematibus disquir.

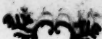
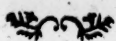
In Nosologia, de qua nunc post Aetiologiam p. 193.
declaratam fusius exponit, differentias morborum in classes, ordines, genera, species et varietates disponit, et methodum historiae naturalis indagationum in distribuendis et cognoscendis corporibus naturalibus ex signis externis sequitur. Exp. p. 202.
symptomatum consideratione hanc morborum methodum instruit, et licet simplex diuisionis fundamentum in functionibus corporis, functionibus animae, excretionibus et qualitatibus habeat, placuit tamen eidem distinctionem in decem classes sistere et ordines subiicere. Hanc quidem rem breuiter indicabimus prius tamen specimen aliquod distributionis in genera et species subnectamus.

Classis I sistit affectus superficialios, maculas scilicet, tumores, excrecentias, cystides, proci-
dentias.

Classis II morbos febriles, febres nimirum continuas, exacerbantes, et intermittentes complectitur.

Classis III morbos inflammatorios exhibet, in visceribus membranaceis, parenchymaticis, tandem in exanthematibus cutaneis.

Classis IV morbos spasmodicos, tonicos, qui cum tensione sunt et clonicos, qui tremore comi-

tantur, utrosque vel partiales, vel vniuersales recenset.

Classis V de morbis dyspnoicis seu anhelationibus agit.

Classis VI morbos paralytodeos, et quidem synopaes, soporosos, paralyticos externos et organorum sensoriorum proponit.

Classis VII morbos dolorificos, partim vagos, partim topicos fixos commemorat.

Classis VIII morbos vesanos, scilicet delirios, imaginarios et morosos exhibet.

Classis IX morbos euacuatorios, nimirum sanguifluxus, aluifluxus, et serifluxus considerat.

Classis X morbos cacheticos tradit; sunt hi tabidi, tumidi vniuersales, hydropes, tuberosi, cachectici leprosi, decolores.

P. 274. Cum nunc classibus et ordinibus indicatis breui recensitione omnia genera et species subiectas tradere haud queamus, speciminis loco ex classis tertiae ordine tertio definitiones Cl. Auctoris morborum inflammatoriorum exanthematicorum exhibeamus.

1. *Pestis* est febris acutissima, maligna, epidemica ut plurimum, cum ardore, siti, vertigine et deinceps bubonum et anthracum eruptione.
2. *Variola* cognoscitur ex febre acuta, capitis tumorumque dolore, tertia vel quarta die pustularum cicicis forma eruptione, septima harum suppuratione ac dein exsiccatione.
3. *Pemphigos* febris est acuta exanthematica bullis seu ampullis pellucidis auellanae magnitudine per corpus enascentibus insignita.
4. *Rubeola* vulgo morbilli, cognoscitur ex febre exigua cum tussi sicca, sternutatione in praetudicio et oculorum madore, dein his succedente macularum et tumorum pulicis morsus aemulorum eruptione, qui tumores in squamas furfuraceas abeunt.

5. *Miliaria*

5. *Miliaria* differt a rubeola eo, quod pustulae milii magnitudine sint ac firmæ, diuersicolores, omni ætate accedant, et sine rubeolæ præ-
ludio.
6. *Purpura* differt a rubeola et aliis, quod maculas tantum pulicum morsibus similes, sed non extuberantes nec pruriginosas, sæpe liuidas aut nigras sine rubeolæ præludio agat.
7. *Erysipelas* in febris est initio acuta continua, tumore erysipelaceo faciei aut alterius partis externæ stipata.
8. *Scarlatina* maculis inaequalibus intense rubris morbillosas excedentibus pruriginosis, febre exigua sine rubeolæ præludio stipatus.
9. *Aphta* penphingodes GALENI febris est, quæ per caloris intensiorem pustulas in ore, quæ Graecis Phlictides dicuntur, generat.
10. *Essera* morbus est sæpe febrilis maculis glabris erysipelaceis, pruriginosis amplis, cum cutis intumescencia fugaci, intra duos tresue dies eu-
nescens et recurrens. An tertia eruptio erysi-
pelatosa SYDENHAMI?

Adducamus tandem, quo et specierum specimen adfit, variolarum differentias specificas.

Variolæ discretæ scilicet lymphatica DRELIN-
CVRTII, benigna HELVETII, anomala SYDEN-
HAMI, vesicularis HELVETII.

Variolæ confluentes scilicet maligna HELVETII, cristallina eiusdem, corymbosa eiusdem, nigra eiusdem.

Ex his itaque methodi ratio Cl. Auctoris appa- p. 390.
rebit; ille vero de specificis et variis morborum
differentiis porro agit. Grauius errare dicit me-
dicos, qui morbos nonnullos primarios dicunt, ex
iisdem causis natos, similem curandi methodum
exposcentes; cum enim morbi ex diuersis causis
pendeant, ex earum differentia in tot species
distin-

distinguendi sunt, affirmat enim quamlibet speciem sua propria symptomata seruire. Differentiam igitur morborum genericam ex symptomatibus, specificam ex causis deducendam esse asserit, ad classis enim et primam diuisionem regredi non possumus, cum interna morborum ratio nos lateat. Examinatis igitur variis morborum differentis vulgo assumtis, eorumque variis mutationibus, vrget, tot stabiliendas esse species cuiusvis generis morbi, quot sunt causae constantes et quot sunt morbi protopathici, a quibus produci aut foueri solent, et hac in re ad asserta BAGLIVI, SYDENHAMI, aliorumque medicorum praestantissimorum prouocat. Cum autem et hic nomina certa inuenienda et definienda sint, normam praescribit, ad quam in morborum nomenclatura adornanda attendendum sit.

P. 421. Censuram tandem pathologiae scholasticae suscipit, et ostendit praecipuum errorum in pathologia fontem esse opinionem, quod morborum essentia debeat esse cognita, quo definitio inde petiqueat, hoc enim dum nullo modo fieri possit, hypotheticis definitionibus ansam praebuit. Hanc viam incertam et fallacem esse, multis exemplis declarat Noster. Nos etiam negare haud possumus, incertas has morborum explicationes pathologicae morborum disquisitioni multas obscuritates adiecisse; sed simili modo cognoscimus variantem causarum et symptomatum indolem, et dubia in eorum obseruatione occurrentia nos in eandem obscuritatem coniicere, ex qua emergere non possumus, nisi ad veram morborum essentiam penetremus et causas proximas studiose euoluamus.

XIV.

CAROLI LINNAEI, Equ. de stella polari,
 Archiatr. Reg. Med. et Botan. Prof. Vpsal.
 Acad. Vpsal. Holmienst. Petropol. Berol. Im-
 per. Lond. Monspel. Tolos. Florent. etc.
 Systema naturae per regna tria naturae se-
 cundum classes, ordines, genera, species,
 cum characteribus, differentiis, synonymis,
 locis. Tom. I. Editio decima, reformata. Hol-
 miae. Impensis Laur. Salvii 1758. 8.
 2 Alph. 6 pl. *)

Omnes, qui Ill. LINNAEI in illustranda ampli-
 ficandaque historia naturali merita norunt
 prorsus singularia, mirabuntur indefessum eius
 studium noua perpetuo inueniendi atque detegendi
 momenta in corporibus naturalibus, quae nouam
 etiam eorum dispositionem requirant, quum sola
 generalis eorum contemplatio defatigare satis possit,
 multo magis intimior peruestigatio continuo inten-
 tum delassare animum. Nihilo autem minus, ac
 olim consuevit, felix admodum de nouo adhibuit
 Cl. Auctor ingenium, et nunc in prima parte syste-
 matis naturae ostendit. Reliquae, de quibus suo
 loco dicemus, mox subsequenter partes, et quid
 in noua hac editione a Cel. praestitum fuerit
 Auctore, ipse hic breuiter atque concise indicat,
 nempe addidit:

Species animalium omnium sibi cognitorum
 cum differentiis, synonymis, locis, nominibusque
 triualibus. *Methodum* animalium ex nouis obser-

V v 4

uatis

* Recusa prodiit haec editio Halae Magdeburgic. 1760.
 8. cum praefatione IO. IOACH. LANGII Math.
 Prof. P. O.

uatis reformatam. *Piscium* in primis nouam methodum cum auctorum obseruatis radiis pinnarum, *Plantarum* reformatos characteres, emendatas differentias varias. *Lapidum* plures species, obseruationes et omnium nomina triuialia. *Obseruationes* in regna naturae nouas, cum introductione in naturam. De ea mutatione operis, quae plantarum et lapidum dispositioni accessit, quum iam non possumus exponere, nunc de animalibus, in hoc primo tomo explicatis, adnotamus, post breuem introitum, generales quasdam obseruationes de naturae regnis sequi; quibus nomen *imperii naturae* dedit Cl. LINNAEVS, cuius summum auctorem pie veneratur. Naturalia corpora dicit in tria naturae regna diuisa esse, quorum limites concurrant in lithophytis: *Lapides* esse corpora congeſta, nec uiua, nec sentientia, *vegetabilia* corpora organifata et uiua, non sentientia, *animalia* corpora organifata et uiua et sentientia, sponteque ſeſe mouentia. Varia praeter ea ad methodi nominumque impoſendorum indolem pertinentia adiungit.

p. 9. Nunc *regni animalis* contemplatio ſubſequitur; quae ab ouo incipiens, ſenſim progrediendo in diuiſione huc pertinentium corporum deſinit: Mira aſſiduitate et ingenioſa admodum explicatione cuncta hic explicat ingenuus Cl. Auſtor, cuius aliquot tantum ſpecimina, ni velimus omnia repetere, hic depromere poſſumus. Sic *vitalitatis*, quod vocat in animalibus, *punctum* ita deſcribit, vt adſerat eſſe illud a prima creatione continuatam vitae ramificationem, cum ouum ſit gemma matris ab exordio uiua, licet non ſentiens ante foecundationem. Porro corporis animalis machinam compoſitam adſumit ex naturali, vitali et animali. En deſcriptionem: NATURALIS, inquit, *vegetat e cranii tubere cruſſato, caule verticali, articulato, rigido, oppoſite ramoſo, cui inſident folia carnoſa, fibroſa, ſparſa, apicibus etiam inſixa*

infixa in mufculos, prodeunte fructificatione genitalium e dichotomia ultima caulis. VITALIS e bulbo cordis perpetuo mobili, radicata vasis lacteis intra tubi intestinalis fterquilinium, ramificatur ad caulem naturalem duplici canali circulante, ne fuccus alimentaris quauis tempeffate et ftatu deficiat. ANIMALIS e bulbo cerebri repentisque medullae, indolis incognitae, fedis cogitantis, fila fimpliciffima, electrica ad omnes fibras irritabiles exferit, per quae cogitans fentit et mouet.

Reliquas de animali vita in organis fenfuum, cogitante fubftantia, republica naturae, eius mini-
ftris et impulforibus, quae legentem delectabunt,
praeterimus cogitationes, omnem animalium diui-
fionem ab interna ftructura fubiungentes. Confti-
tuit autem animalium claffes fex, hoc modo: Eft

Cor biloculare, biauritus:	{	viuiparis.	Mammalibus.
Sanguine calido, rubro.		ouiparis.	Auibus.
Cor vniloculare, vni auritus:	{	pulmone arbitrario.	Amphibiis.
Sanguine frigido, rubro,		branchiis externis.	Pifcibus.
Cor vniloculare, inauritus:	{	antennatis.	Infeftis.
Sanie frigida, albida.		tentaculatis,	Vermibus.

Claffes itaque tot, quot in prioribus fystematis naturae editionibus, retinuit Cl. Auftor, eadem-
que nomina, nifi primae claffis mammalium. Sin-
gulis aliquas addidit obferuationes. Mammalium
nimirum recenset *veffitum*, ex pilis conftantem,
quibus varia forma eft, in aculeos coalefcunt, vt
in *Hyffrice*, in fquamas, vt in *Mani*, in fcutum, vt
in *Dafypo* etc. *Fulcra* eorum pedes funt, quatuor,
palmis inftructi aut plantis, digitis liberis, connexis,
vngulis etc. *Arma* praeter dentes et vngues cornua
funf, folida perennia, ramosa, annua, caua, vagi-
nantia. *Cibaria inftrumenta* dentes, triplicis generis,
primores, laniarii, molares. *Vnbraculum* cauda
nulla, vel abbreviata, ad femora pertingens, vel
V v 5 elongata

elongata, longitudine pedum. *Custodes* sensus sunt. *Genitalia* varia. *Mammæ* omnibus, pectorales, abdominales, inguinales, vel ex his aliquæ simul. Post hæc ordines mammalium adsumuntur octo et a dentibus definiuntur, sequenti ratione:

Mam- malia	{	Quadrupedia	nullis vtrinque	— — —	Bruta 2
		unguibus (<i>armata</i>)	superioribus, inferioribus pluribus.	—	Pecora 6
		Dentibus primoribus.	duobus: laniariis nullis.	— —	Glires 3
			pluribus	—	Bestiæ 4
			laniariis	—	Primates 1
				—	Belluæ 7
				—	Feræ 3
		Pinnata (<i>mutica absque unguibus</i>)	pinnis		
		loco pedum instructa	— — —		Cete 3

Quantum autem hæcce a prioris editionis ordinibus discrepet dispositio, non potest obscurum esse instituta comparatione, quare simul noua quoque generum facta est recensio.

Ad *primates* nempe pertinent homo, simia, lemur, vespertilio. Homines in diurnos et nocturnos diuidit, priorum vero varietates refert. Lemur dentibus a simia discrepat. *Brutorum* quinque sunt genera: Elephas, Trichechus, Bradypus, Myrmecophaga, Manis. Dentium laniariorum et molarium praesentia locum hic *Trichecho* fecit, etsi pedes posteriores in pinnam coadunentur. Inter *feras* p. 43. occurrunt: Phoca, Canis, Felis, Viuerra, Mustela, Vrsus. Viuerra nouum genus est, complectitur Ichneumon, Zibethum aliasque species, quarum aliquas olim ad Melem et Mustelam retulerat Cl. Auctor. Sic etiam Taxus, qui erat Meles species, nunc ad Vrsum refertur. *Bestiarum* genera habentur: Sus, Dasypus, Erinaceus, Talpa, Sorex, Didelphis. Ad *glires* pertinent: Rhinoceros, Hystrix, Lepus, Castor, Mus, Sciurus. *Pecora* vero sunt: Camelus, Moschus, Ceruus, Capra, Quis, Bos,

Bos, nouae et hic acceſſerunt ſpecies. Ad *belluas*, quibus praeter dentes mammae duae inguinales ſunt, referuntur: Equus et Hippopotamus. In vltima tandem claſſe, quae olim ad piſces plagiuros referebatur, nunc huc reſoſita, continetur: Monodon, Balaena, Phyſeter, Delphinus.

Sequuntur poſt haec aues, inter quas iterum nu- p. 78.
merum nouarum ſpecierum magnum acceſſiſſe obſeruamus, partim ex propria, partim ex aliorum obſervationibus additum. Praeuidemus quidem, nos cuncta hic pro rerum dignitate non poſſe recensere, nomina tamen generum quoque repetere libet, quo huius ſtudii amici nouas vno quaſi conſpectu perſpiciant emendationes. Genera ex roſtris pedibusque, ſpecies ex pennis, remigibus caudaque diſtinguuntur. Generalis etiam praemittitur hiſtoria. Omnis auium familia in ſex ordines ſecedit. Primus, ſeu *Accipi*- p. 86.
tres, roſtrum habent *aduncum*, (uncum trahentem) et conſtituunt quatuor genera; *Vultur*, cui caput denudatum, *Falco*, cuius roſtrum baſi cera teſtum, *Strix*, cuius roſtri baſis ſetis teſta, *Lanius*, cui roſtrum rectiusculum. Secundus ſiue *Picae* inſtruun- p. 96.
tur *roſtro ſubcompreſſo*, *conuexo*, ſiue *cultrato*, *dorſo conuexo* (cuneo farriente). Hae iterum tres diuiſiones habent, aliae digitos habent duos aequae anticos ac poſticos, aliae digitos anticos tres, poſticum vnum et illas quidem vel lingua incifa, vel lingua integra. Inter priores ex accipitribus nunc huc reſertur *Pſittacus*, porro huc pertinet *Ramphastoſ*, *Buceros*, *Crotophaga* nouum genus, cuius mandibula ſuperior compreſſa, infracta, tranſuerſe ſulcata, *Coruus*, a quo ſeparatur *Coracias*, ſiue ſpecies quae roſtri baſin pennis denudatam habent: *Gracula*, cui pariter mandibula ſuperior compreſſa, laeuis, baſi nuda: *Paradiſaea*, *Cuculus*, *Iynx*, *Picus*, *Sitta*, olim inter paſſeres collocata, *Alcedo*, mandibula ſuperiore angulata, lingua breuiſſima:
Merops,

- Merops*, rostro arcuato, carinato: *Vpupa*, *Corthia*, quae rostrum arcuatum et linguam acutam ostendit; *Trochilus* tandem, ad classem passerum olim reposita. Tertius ordo *Anseres* complectitur, quorum rostrum (cribrum colans) laeue, epidermide tectum, apice auctum et pedes natatorii. Nec hic nulla noua occurrunt genera. Sunt autem in vniuersum haec: *Anas*, *Mergus*, *Alca*, *Procellaria*, quibus nares in cylindrum coalitae, nomen datum est, quod pelagicae aues procellis exponuntur: olim inter passeres occurrebat. *Diomedea*, naribus subcylindricis, distantibus: *Pelecanus*; *Phaethon*, rostro cultrato; subulato, fauce ampliore: *Colymbus*, *Larus*, *Sterna*, *Rynchops*, qui rostri maxilla superiore breviora differt; estque Plotus KLEINII. Quartus de *Gallinis* exponit, qui rostro exornantur subcylindrico (bacillo tentante) et femoribus pedum subnudis. In his vel rostrum est magnum capite longius, vel capite brevius, et quidem tunc pedibus tetradactylis et tridactylis. In prioribus editionibus *Scolopaces* appellabantur huc pertinentes aues, quod vero nomen nunc peculiari generi imponitur. Hic occurrunt: *Phoenicopterus*, olim inter *Anseres* repositus; *Platylea*, rostro planiusculo, apice rotundato-dilatato; *Mycleria*, rostro adscendente: *Tantalus*, rostro arcuato, sacco gulari: *Ardea*; *Scolopax*; rostro recto, teretiusculo, obtuso, alias Numenius dictus; *Tringa*; *Charadrius*; *Recuruirostra*; *Haematopus*; *Fulica*, rostri basi crassa, fronte calua, quam ad *Anseres*, deinde ad *Gallinas* alibi reduxerat: *Psophea*; rostro subfornicato; *Otis*; eodem rostro, lingua bifida: *Struthio*; olim inter *Gallinas*. Quintus ordo *Gallinas* recenset: quibus est rostrum conuexum: (harpa colligens) nares membrana cartilaginea semitectae. Nemo *Pauo*; *Crax*; *Phasianus*; genis nudis, laeuius. p. 162. *Tetrao*; Sextus denique ordo tradit *PASSERES*: habent rostrum conico acuminatum (foreipem excipientem).

tem). Ex his sunt alii graminuori crassirostres, alii insectuori tenuirostres. *Columba*; *Alauda*; *Sturnus*; *Turdus*; *Loxia*; *Emberiza*; *Fringilla*; *Motacilla*; *Parus*; *Hirundo*; *Caprimulgus*; rostro cum praecedente conuenit, vibrissae autem ad os serie ciliari positaе, et rictus amplissimus differentiam constituunt.

Amphibia deinde recensentur, quorum naturam p. 194. explicat Cl. Auctor, eaque nunc in tres diuerfos distinguit ordines, quorum olim duos tantum habebat. Sunt nempe Reptiles, Serpentes et Nantes, qui posteriores inter pisces chondropterygios locum habebant alias, huc autem pertinere visi, quod pulmones habeant, branchiis non liberis sed adnatis respirantes, quod mares pene duplici feminis infideant, ouaeque sint concatenatae, ossa cartilaginea. Primus itaque ordo offert, *Reptiles pedatos, spirantes* p. 196. ore, sequentiaque genera cum numero specierum auctiore: *Testudo*; *Draco*; *Lacerta*; aliae cauda compressa; aliae cauda tereti imbricata, corpore longiore: *Rana*; Secundus ordo *serpentes tractat apodes, spirantes ore*: Scuta abdominalia et caudae genera p. 214. efficiunt, quae et aliter ac olim ordinantur et nouis speciebus copiosissimis augentur. Sunt autem sequentia: *Crotalus*, qui praeter scuta abdominis caudaeque habet crepitaculum, quod deficit in *Boa*, scuta in abdomine, squamas caudae ostendit *Columber*, squamas vtrinque *Anguis*, annulos in abdomine caudaeque *Amphisbaena*, rugas nudas laterales *Caecilia*. Tertius ordo *Nantes* exponit: *Petromyzon*; scilicet, *Raia*; *Squalus*; *Chimaera*; cui a latere spiraculum vnum sub collo, et dentes incisorii duo: *Lophius*; et *Acipenser*.

Hinc manu quasi ducit ob affinitatem corporum p. 238. sequens quarta classis ad considerationem *piscium*. Quorum historiam et corporis descriptionem praemittens Noster, quum methodum etiam Artedianam insufficientem inuenerit, nouam nunc exhibuit desum-

desunt tam a PEDIBVS siue pinnis, ventralibus, ante alas, sub alis, pone alas, sitis. Siquidem pisces aquei elementi mutos surdosque volucres nominet. Est autem dispositio haec:

Apertura instructa operculis pinnaeque branchiali dum

Pinnae ventrales: vel nullae omnino *Apodes.*

ante pinnas pectorales

Inguales.

sub pinnis pectoralibus

Thoracici.

pone pinnas pectorales

Abdominales.

Destituta operculis pinnisue branchialibus

Branchiostegi.

Noua haec dispositio nouam generum subordinationem efficit, inter quae haud pauca plane noua sunt. Olim enim tantum quinquaginta duo piscium genera recensuerat Noster, nunc autem eorum quinquaginta et vnum adducuntur, ad quae *plagiarii* et *chondropterygii* amplius non numerantur. Nos, quo lectores diuisionem hanc intelligant, singulorum ordinum genera adscribemus, nouorum generum characteres tantum addituri.

P. -44. Primus ordo *Apodes* continet qui sunt: *Muraena*, *Gymnotus*, *Trichiurus*, membrana branchiostega radio vnico, cauda aptera: *Anarhichas*; *Amodytes*; *Stromateus*; *Xiphias*.

Secundus ordo *Inguales* habet hos: *Callionymus*, cui aperturae branchiarum ad nuchas; *Vranoscopus*; ore simo; *Trachinus*, ano prope pectus; *Gadus*; *Blennius*; *Ophidion*.

Tertius ordo *Thoracicos* describit: *Cyclopterus*; p. 260. *Echeneis*; *Coryphaena*; *Gobius*; *Cottus*; *Scorpaena*; *Zeus*; *Pleuronectes*; *Chaetodon*; *Sparus*; *Labrus*; *Sciaena*;

Sciaena; Perca; Gasterosteus; Scomber; Mullus,
squamis, etiam capitis, laxis, deciduis; *Trigla.*

In quarto ordine habentur *Abdominales; Cobitis*, p. 303.
Silurus, radio pinnarum pectoralium aut dorsalis
primo spinoso, dentato: *Loricaria*, corpore cata-
phraeto: *Salmo; Fisularia*, rostro cylindrico, oper-
culo claudendo, apice maxilloso; *Esox; Atherina*,
corpore instructo fascia laterali argentea; *Mugil;*
Exocoetus; Polynemus, digitis distinctis iuxta pinna
pectorales: *Clupea; Cyprinus.*

Quintus tandem ordo in describendis *branchio-* p. 327.
flegis occupatur. *Mormyrus* dentibus emarginatis,
corpore squamis imbricatis instruitur; *Balistes;*
Ostracion; Tetraodon: dentibus vtrinque duobus,
abdomine imbricato; a quo discrepat *Diodon*, den-
tibus vtrinque solitariis, corpore spinis mobilibus
echinato: *Centriscus; Syngnathus*: tandemque *Pe-*
gasus, pinnis ventralibus binis, corpore articulado.
Novis condendis generibus et dispositioni ansam
videntur egregiam suppeditasse GRONOVII atque
BROWNII inuenta.

His perlustratis nunc ad immensam animalculo- p. 339.
rum Classem cum Auctore Nostro properamus,
nempe ad *Insecta*, quae dicit animalcula polypoda,
poris lateralibus respirantia, cute ossea cataphracta,
antennis mobilibus sensoriis capitis instructa. Post-
quam corporis et metamorphoseos aliquam dedit
descriptionem, sequentem dat ordinum tabulam,
quos ab alis desumfit:

Alae 4.	Superiores	Crustaceae totae.	ano	{	murico.	{	<i>Neuroptera</i> 5
	res	femicrustaceae.					
	Omnes	imbricatae squamis.					
		membranaceae			aculeato.	{	<i>Hymenoptera</i> 4
Alae 2.	Halteres loco posticarum.						<i>Diptera</i> 6
Alae nullae seu absque alis et elytris.							<i>Aptera</i> 7

Perspi-

Perfpiciet itaque beneuolus lector, in his quidem classibus eandem ac in priori systematis editione normam et diuidendi rationem fuisse feruatam. Etsi hinc inde dispositionis quaedam facta fuerit mutatio, et in amplissimo hocce campo, permulta noua accesserint genera, siquidem insectorum historia nostris temporibus studiosissime excolatur, omnia tamen genera hic ob copiam repetere non libet, sed noua tantum breuiter recensere. Non possumus autem non monere, specierum descriptarum numerum, antiquitus relato, esse longe superiorem.

P. 345. *Coleopteris* tres adscripsit ordines Noster, alia antennis ornantur clauatis, alia antennis filiformibus, alia setaceis. Ex his adnotamus genera noua: *Hister* antennas habet capitulo solido donatas, caput intra corpus retractile: *Silphia* thoracem et elytra marginata: *Attelabus* caput postice attenuatum, inclinatum. In genere *Grylli* obseruamus distinctiones, nominibus etiam diuersas, quibus specierum differentia faciliatur. Sic *Mantis* vocantur grylli thorace elongato, sublineari, pedibus anticis remotissimis a reliquis: *Acrida* capite conico thorace longiore, antennis ensiformibus: *Bulla* thorace carinato, quo antennae breuiores sunt: *Acheta*, cauda setis duabus instructa: *Tettigonia*, cauda ensifera feminis: *Locusta* cauda simplici.

P. 435. In hemipteris quidem nouum genus non deprehendimus, *Cicadarum* tamen species subdiuisas in *noctilucas*, quarum caput in vesicam oblongam protrahitur, *foliaceas*, quarum thorax compresso-membranaceus, corpore maior; *cruciatas* thorace vtrinque cornuto, *manniferas*, *spumantes*, *deflexas*, alis deflexis latera obuoluentes. Sic etiam cimices sunt *apteri*, *scutellati* scutello, longitudine abdominalis, *coleoprati*, elytris fere totis coriaceis, *spinosi*, thorace spina vtrinque armato, *rotundati* seu ovati, thorace

thorace mutico, *feticornis*, antennis apice setaceis, oblongi, *spinipedes*, tibiis spina notatis, corpore angusto et lineari.

Inter *lepidoptera* larga papilionum familia iterum P. 458. in sex phalangas dirimitur, quibus foecundum Cl. LINNAEI ingenium sequentia largitur nomina: *Equites* alas habent primores ab angulo postico ad apicem longiores quam ad basin, suntque vel Troiani, vel Achiui: *Heliconii*, alis angustis, integerrimis, striatis, primoribus oblongis, posticis brevissimis: *Danai* alis integerrimis, illique *candidi* vel *festiui*: *Nymphales* alis denticulatis, gemmati vel phalerati: *plebeii* parui, lancis saepius contractis, rurales vel vrbicolae: et *barbari*, ad priores non referendi, horum nomina ab Argonautis mutuatus est Noster. *Sphinx* gerit antennas medio crassiores. In *phalae-narum* pariter genere septem phalanges sunt, quae trecentas et quatuor continent species: 1) *Bombyces* antennis pectinatis, elingues vel spirilingues, 2) *Noctuae*, antennis setaceis, 3) *Geometrae*, alis patentibus horizontalibus quiescentes, vel pectinicornes, vel feticornes. 4) *Tortrices*, alis obtusissimis, et fere retusis. 5) *Pyralides*, alis conniuentibus in figuram deltoideam forficatam. 6) *Tineae* alis conniuentibus fere in cylindrum. 7) *Alucitae* alis digitatis fissis ad basin.

Neuroptera nullum generum acceperunt aug. p. 543. mentum, sed plurium specierum.

Hymenoptera nouum genus habent *Sphex*: qui p. 569. aculeum continet punctorium reconditum, alas planas, os elingue: *Vespa* nunc ab *Api* distinguitur, quod proboscide destituitur, alasque superiores plicatas habet: *Mutilla* aculeo punctorio, sed alis non instruitur.

Dipterorum noua genera sunt: *Empis*, ore rostro p. 603. corneo inflexo, bialui, thorace longiore: *Conops*,

os rostro porrecto, geniculato: *Bombylius*, os rostro porrecto setaceo, longissimo.

p. 608. *Aptera* vero in tres ordines secedunt, pedibus nempe sex, capite a thorace discreto: pedibus pluribus, octo et ultra, capite cum thorace unito: pedibus pluribus, capite a thorace discreto. Nova sunt: *Lepisma*, cui cauda setosa, setis extensis; *Termes*, ore maxillis duabus: *Phalangium*, pedibus octo, oculis duobus verticis contiguis.

p. 641. Neque in ultima classe *Vermium* defecit Cl. Auctoris indefessa industria, quorum quinque nunc recensentur prorsus novi ordines. Sunt illi 1. *Insectina*, animalia simplicia, nuda, artubus destituta. 2. *Mollusca*, animalia similia, artubus instructa. 3. *Testacea*, mollusca simplicia, domo calcarea oblecta. 4. *Lithophyta*, mollusca composita, basin solidam aedificantia. 5. *Zoophyta*, plantae vegetantes floribus animatis.

Primus ordo, qui olim reptilium erat nunc augetur: *Furia*; quae corpus habet filiforme, aequale, aculeis distichis praeditum, haec in corpora penetrans cito dolore eadem enecat. *Myxine*, corpore carinato, ore maxilloso tentaculato: *Teredo*, ore tentaculis octo instructo, maxillisque hemisphaericis.

p. 652. Alter molluscorum ordo, cuius pleraque genera inter zoophyta olim erant, nunc novis nitet generibus hisce: *Doris*, corpore oblongo, repente, tentaculis oris octo. *Priapus*, corpore basi affixo, ore terminali: *Scyllaea*, corpore natante, compresso, pedato, tentaculis sex: *Holothuria*, corpore natante, tentaculis inaequalibus, apice pendulis.

p. 667. In tertio nunc ordine testaceorum valuarum numerus diuisiones facit, sunt enim eadem vel multivaluia, vel bivaluia, *conchae*, vel univaluia spiralia, *cochleae*, vel univaluia absque spira regulari. Haec autem di-

stinctio

stinctio occasionem suppeditauit viginti et octo nouis generibus, quorum denominationes plures apud LISTERVM RVMPHIVM que occurrunt. Nolimus autem ea cuncta hic repetere, siquidem figura oris siue aperturae et forma distinctionis rationem contineat. Vbiuis recentissimorum indagatorum animaduersiones in consilium fuerunt adhibitae.

Sic etiam in quarto ordine *lithophytorum* nihil p. 789. accessit, praeter specierum accuratam dispositionem.

Plane tamen noua est *Zoophytorum* familia, vndecim absoluitur generibus: *Isis* constat stirpe radicata, lapidea, nuda, geniculata: *Gorgonia* stirpe radicata cornea, crustata, continua: *Alcyonium* stirpe stuposa, corticata, continua: *Tubularia* stirpe fistulosa, tunicata, subgeniculata: *Eschara* stirpe papyracea, nuda, porosa: *Corallina*, stirpe fibrosa, crustata, articulata, articulis multifloris: *Sertularia* stirpe fibrosa, articulata, articulis vnifloris: *Hydra* stirpe subradicata, gelatinosa, apice florifera: *Pennatula* stirpe libera, pennata, basi ore instructa: *Taenia*, stirpe libera, moniliformi, articulata: *Voluox* stirpe libera, globosa, sobole nidulante.

Absoluitur itaque hoc eruditionis singularis apparatu regnum animale, in quo assiduam et vndique diligentissime collectam industriam satis extollere non possumus, eodem iam studio denuo elaborauit Cl. Auctor regnum vegetabile, de quo propediem nobis dicendi occasio suppeditabitur gratissima.

XV.

*Fränckische Sammlungen von Anmerckungen aus
der Naturlehre, Arzneygelahrheit, Oekonomie
und den damit verwandten Wissenschaften.
Dritter Band. Nürnberg, bey George Peter Ma-
nath. 1758. 8. Alph. 1. Bog. 13.*

h. e.

Franconica collectio obseruationum, ex phy-
fica, medicina, re oeconomica et reliquis,
affinitate quadam cum his connexis, scientiis
depromtarum. Volumen III. etc.

Ex numerosis, quae hic occurrunt obseruati-
bus, earum tantum, quae ad nos imprimis
spectant aut singularem attentionem merentur, sum-
mam exhibere liceat.

p. 28. Part. XIII. no. 3. *De deleterio vaporis carbonum
effectu exemplum* sistit Cl. DELIVS. Duae foeminae
ad superandam frigoris vim, nocte ingruento
cameram perangustam prunis ligneis calefacere
tentant et in lectum se conferunt; hae die subse-
quente somno profundo sepultae et valde ster-
tentes reperiuntur. Remedia statim intus et
extus applicantur, sed omnibus, etiam efficacissi-
mis, frustra tantatis, pereunt. Corporibus apertis
vasa meningum, sanguine admodum referta, inque
altera tantum foemina humores vndiquaque in cere-
bro extrahatos, in vtrisque vero plexum choro-
ideum sanguine refertissimum, lobos pulmonis co-
lore obscure coeruleo et nigrescente praeditos, in
cordis auricula dextra sanguinem polyposum vesi-
culamque felleam eodem plane modo, vt in apo-
plecticis saepe obseruatum fuit, valde magnam et
expansam reppererunt.

No. 4. *Obſervationem effectus deleterii baccarum* p. 44.
Belladonae communicavit Cl. GOECKEL. Diſtis
 nimirum baccis comestis puella quinque annorum
 verſus veſperam motibus conuulſiuis et vomitu in-
 ſigniter cruciata die ſequenti obiit, cuius corpore
 aperto, eroſionem et inflammationem fundi ventri-
 culi, circa pylorum inque principio inteſtini duo-
 deni deprehenderunt.

No. 8. *Anatomicas obſervationes* inferuerunt p. 65.
 C. et D. Preſſa nimirum glandula thymo humor
 per paruos poros copioſe pericardium penetrauit.
 In alio cadauere vrachus duos pollices ſupra veſicam
 apertus fuit. In omnibus, laqueo ſtrangulatis,
 ſubmerſis aliſque ſuffocatis hominibus, caluaria
 aperta, dura mater non adhaerens reperta fuit.
 Inde adhaeſionem firmam durae meningis ad calua-
 riam imaginariam tantum eſſe, colligitur.

Part. XIV. no. 1. *Hiſtoriam abortus monſtroſi* p. 99.
ſeptimeſtris tradidit Ill. de KLINCKENBERG. Foe-
 tus nimirum bicorporeus, duobus capitibus, qua-
 tuor naribus totidemque pedibus inſtructus vni
 duntaxat placentae, vno funiculo inſtructae, iunctus
 fuit, quem, quod notandum eſt, intra quadrantem
 horae abſque perita manu auxiliatrice mater enixa
 eſt. Foetus quatuor libras et quatuordecim vncias
 ponderauit.

No. 2. *De praefantiſſimo ſuccorum plantarum* p. 103.
recentium uſu ad vernales curationes ſpectante diſſe-
 rit Cl. DELIVS. Cum natura quolibet anni
 tempore et inprimis vere omnibus animantibus talia
 ſuppeditet, quae ad conſeruandam vel et reſtituen-
 dam ſanitatem idonea quam maxime ſint, Noſter ea
 propter, praemonſtratam viam ingreſſus, tales
 plantas commemorat, quarum ſuccum expreſſum
 felici cum ſucceſſu uſurpatum commendat. Facile
 autem quiuiſ intelligit, eis tantum ſuccos iſtos
 mederi morbis, quarum cauſa in viſciditate et

- tenacitate lymphae, vel et impuritate et dyscrasia sanguinis et humorum consistit, quiae, cum longum tempus durent, chronici affectus aut morbi nunciantur.
- p. 112.** In quibus itaque sanguis tenax, lente per vasa circumductus, pondus membrorum variasque obstructions producit, his commendantur taraxacum, nasturtia, graminis, cichorei et scorzonerae radices, nec non fumaria, quae plantae et iis pariter conducunt; qui scorbuto vero nec non scabiosis cutis et faciei affectibus venereisque etiam morbis
- p. 114.** laborant. Qui arthritide huiusque variis speciebus cruciantur, his prodest trifolium fibrinum, hepatica, beccabunga et portulaca; quiae de affectibus pectoris, asthma et similibus conqueruntur, hos chaerifolium, tussilago, hyssopus, veronica, urtica et turiones brassicae crispae iuvant. Quodsi vero phthisis pulmonalis vel immineat, vel praesens iam sit, eiusmodi aegrotantibus praeter hasce mox memoratas plantas, duas tresve septimanas usurpatis, posthac plantae leniter adstringentes, tonicae et vulnerariae, ut hedera terrestris, millefolium, plantago, agrimonia et bellis commendantur, quae pariter et in renum affectibus ulcerosis laudantur. Iisdem plantis pariter cum successu uti possunt foeminae, chlorosi et mensium obstructione laborantes, imprimis si succum insuper melissae vel et pomorum aurantiorum recentium adiiciunt. Plantae hae resoluentes nec iis etiam nocent, quae tenui et acri sanguine laborant; quibus autem humores facillime in motum ducuntur, hi succos acescentes et incrassantes, ut acetosarum genus, pimpinellam, sanguisorbam italicam et borraginis folia in usum simul vocare possunt.
- p. 117.** Praeparantur eiusmodi succi solo pressu, qui mediante prelo, ad hunc finem apto, obtinetur. Vfus eorum mense aprili, maio et initio iunii esse solet. Venaesectio in adfuetis paulo ante, et quibus

alius

alius
Adul
duas
pore
per f
bunt
tus p
quae
solet
neces
Qui
forte
coqu
succ
coru
fudo
esse
ante
hor
uos
Nos

ome
tum
quin
tare
sign
cre
sup
difi
cer
nu
dil
int
An

L

aluus tarda est, lene euacuans praemitti potest. Adultiores uncias tres, iuniores vero vel debiliores duas aut unam tantum capiant, necesse est. Tempore matutino hora sexta, septima vel octava, vel per se assumuntur succi, vel iuscula tenuia superbibuntur vel iidem succi hisce iusculis iunguntur. Motus posthac moderatus eademque diaeta requiritur, quae iis, qui aquis mineralibus utuntur, praescribi solet. Tres quatuorve septimanas et ultra, prout necessarium iudicatur, succorum usus continuatur. Qui debiliori ventriculo instructi succos perferre forte nequeunt, hi dictas plantas in sero lactis decoquere, postmodum exprimere expressumque succum usurpare possunt. Qui usum horum succorum sequitur vel et comitatur scorbutus, cum sudore foetente sub nocte coniunctus, boni ominis esse solet, imprimis in iis, qui doloribus arthriticis antea vexati sunt. Appetitum praeterea prostratum horum usu saepe restitui et infantes atrophicos saluos demum sospitesque inde euasisse, experientia Noster confirmatus perhibet.

Part. XV. no. 2. Cl. BOENNECKEN, *sen. p. 204.* omentum describit, quod post mortem, ut cera, liquatum repertum fuit. Ipsius nimirum Cl. Auctoris filia quinque annorum quatuorque mensium subito aegrotare incipit et in primis de torminibus et aestu insigni conqueritur, quae symptomata ita sensim increuerunt, ut nono die praeterlapso diem subiret supremum. Corpore aperto intestina tenuia, aere distenta inque gyris eorum undiquaque materiem, cerae flavae liquatae rursusque condensatae similem, nullum vero omenti vestigium praeter nonnullas dilacertas fibrillas atque hinc inde in ventriculo et intestinis signa inflammationis et gangraenae Cl. Auctor detexit.

No. 4. Singulare cranium describit Cl. DE p. 235.
LIVS. In interiori nimirum superficie ossium
Xx 4 bregma-

bregmatis et ossis frontis singulares fontes deprehendit, ita, ut in fundo fouearum ossium bregmatis diploe plane deficeret craniumque eo in loco diaphanum esset. In fouea ossis frontis autem diploe quidem non absuit, vasa tamen ibi decurrentia oculis facile cerni potuerunt. Has fontes ab arteria durae matris, sulcos alias cranio imprimente, non autem a sinibus durae matris provenisse, laesionemque dictis in locis non solum facilem, sed et lethalem esse et trepanationem locum ibi inuenire vix posse, Cl. Auctor arbitratur.

p. 319. Part. XVI. no. 3. *Observationem de profusione sanguinis ex utriusque oculi canthis maioribus inferuit* Cl. BOENNECKEN, Sen. Infans triginta hebdomadam per aliquot dies ophthalmia serosa et dentitione difficili laborat, ex cuius canthis oculorum maiorum subito sub nocte sanguis limpidus fluidus grateque rubens promanat et, postquam cochleare circiter effluxerat. sponte profusum cessat. Quo facto calor, affectio oculorum molesta et omnia symptomata minuuntur et infans corpore et viribus notabiliter dein crescit.

p. 323. No. 4. *Scirrhi cancrofi curationem commemorat* Cl. DELIVS. Matrona quaedam per tredecim annos absque vilo incommodo scirrhum in mamma gerit, quo autem tempore praeterlapso pruritus et dolorem pungentem percipit. Accersitus Noster ad resoluendum hunc tumorem durum emplastrum de gummi ammoniaco extus applicat intusque lenientia et diaphoretica leniora exhibet. Diebus aliquot praeterlapsis dolores augentur et tumor in apertum abit vlcer, ex quo tenue et acre serum effluit. Tunc vlceri vnguentum digestium ex terebinthina, vitello ouorum et pauxillo mellis applicat et emplastrum sic dictum Norimbergense superimponit. Post quatuordecim dies in fundo vlceris substantia renitens animaduertitur, qua

disquisita

disquisita copia induratae materiei, granulorum instar, educitur. Materie hac sensim per dies aliquot educta, pus laudabile apparet, tumor mollior mirusque dolens euadit, symptomata minuuntur et quatuor septimanis elapsis vlcus ad consolidationem perfectam perducitur.

Part. XVIII. no. 2. *Stupendae crassitie corporis a singulari hydrope saccato dependentis descriptionem exhibet* Cl. DELIVS. Foeminam, quae per sex annos abdomine insigniter expanso, incessit et vigesimo tandem nono aetatis suae anno succubuit, aperiunt et ouarium sinistrum in saccum horrendae magnitudinis expansum animaduertunt. Saccus hic disquisitus copiosos tumores, magnitudine oui gallinaei et vltra, interiori superficiei adhaerentes et materiei ex albo flauescente viscida glutinosa plenos exhibuit. Materies intus contenta centum et sexaginta libras ponderauit, eademque per filtrum linteum traiecta, colore viridescente praedita, ab aqua forti et spiritu vini, nec non igne admoto coagulata est. Viscera quoad situm et constitutionem non leuem inde mutationem passa esse, facile quouis intelligit.

No. 4. *De infante absque illaesis secundinis nato* p. 541. *relatio ex actis publicis.* Infans nimirum vna cum chorio et amnio penitus illaesis, inque his detentus exclusus fuit. Membranis apertis aqua effluxit, iisdemque remotis foetus nullatenus corruptus nec placenta etiam corrupta in conspectum venerunt. Foetus, partui non proximus et funiculus sanguine orbatus fuit. De caetero nullum laesionis signum reppererunt.

No. 5. *h. sanguinis albi mentionem fecit.* Dum p. 543. vena viri cuiusdam, qui duas horas ante sectionem potum Caffee cum lacte assumserat, secatur, loco sanguinis rubri lac dilutum effluit, ita vt copia sat magna egressa, nec vlla sanguinis rubri guttula apparente venam claudere cogerentur.

XVI.

Traité des Affections vaporeuses du Sexe, avec l'exposition de leurs symptômes, de leurs différentes causes, et la methode de les guérir. Par M. JOSEPH RAVLIN, Docteur en Médecine, Médecin ordinaire du Roi, des Académies Royales des Belles-Lettres, Sciences et Arts de Bordeaux et de Rouen. A Paris, chez Jean-Thomas Herissant, 1758. 12 pl. 20.

i. e.

Tractatus de affectibus sexus sequioris, quibus vaporum nomen a Gallis datur, vna cum explicatione symptomatum et diuersarum causarum, deque medendi methodo Auctore JOSEPH RAVLIN etc.

Quae in foeminis haud raro occurrunt affectiones spasmodicae, quaeque a plurimis haecenus hysteriarum affectionum nomine insignitae fuerunt, a Cl. Auctore vaporosarum affectionum nomine insigniuntur. Verum has affectiones minus apte hystericas vocari, imo nomen hoc, propterea falsum, ex errore quodam introductum esse, in praefatione Cl. Auctor monet. Dum enim veteres, ut Noster ostendit, inprimis HIPPOCRATES et GALENVS, quique hos secuti sunt, vnice vterum accusarunt, harumue affectionum causam in solo hoc viscere quaesiverunt, factum est, ut, sedem causae indigitantes, affectiones istas hystericas, id est, vterinas nominarent sicque hoc nomine spasticum quoddam morbi genus designarent, quod foeminis tantum, viscus hoc fouentibus, proprium, nunquam viros infestaret. Cum vero istud morbi genus

genus non in foeminis solum, sed in viris etiam occurrat, inque foeminis causas longe plures, quam vterum solum agnoscat, Noster proinde nomen istud mutandum dictasque affectiones vaporosas appellandas esse, autumat.

Haec de generali huius affectus notione in praefamine. Libellus ipse in duas partes diuiditur, quarum quaelibet in sectiones tumque in capita iterum discerpitur. Prior, theoriam horum affectuum tradens, sectione prima characterem eorum generalem, id est, signa et symptomata exponit; sectione secunda causas remotas et praedispicientes, tertiaque demum proximas causas recenset. Posterior pars, in curatione harum affectionum occupata, sectione prima curationem paroxysmi vel imminentis vel praesentis tumque symptomatum primariorum continet; sectione secunda subsidia, quibus remotarum causarum effectus auertantur, denique tertia proximarum causarum curationem exhibet.

Si characterem morbi, qualis a Nostro describitur, consideremus et signa, quibus considerandum se medentibus offert, perpendamus, morbum hunc nouo tantum a Cl. Auctore donati nomine et eundem prorsus esse, qui plurimis confirmatum adhuc vocatur malum hystericum, deprehendimus. Motus autem spastici, solemnes adeo in hoc morbo, magnaue illa symptomatum varietas, morbum istum malam generis neruosi affectionem esse, designant, huncque ipsum adeo saepe sub diuersa facie sistunt, vt cum aliis neruorum morbis, v. g. syncope, catalepsia, apoplexia, epilepsia, lethargo etc. haud raro confundi queat, a quibus tamen diuersus suis se distinguit signis.

Inter causas, quae morbum quidem per se non constituunt, sed foeminarum corpora, ad eum
p. 37.
suscipien-

fufcipiendum, apta reddunt, et remotae ideo dicuntur, temperamentum feu ipfius corporis conftitutio primum locum hic inuenit. Debiles nimirum, molles infimulque fenfibiles admodum et irritabiles huic morbo obnoxiae funt, cum contrae, quae robuftae funt, facile hunc morbum eludant. Huc quoque haereditaria difpofitio pertinet; fiquidem parentes debiles hocque morbo iam laborantes progeniem dent, fimili corporis conftitutione praeditam, ita, vt vel a primis annis teneras confpicere liceat, quae tali morbo afficiantur.

p. 50. Inter res, non naturales dictas, aeris peculiaris conftitutio, qualis v. g. Parifiis effe folet, producendo huic morbo maxime fauet. Huius enim vis et efficacitas tanta omnino eft, vt in diuerfis climatibus corporum diuerfitatem vel folus gignere valeat, ita, vt eo mutato vel morbus ifte praecauetur, vel iis, quorum corpora ob climatis aerisque conftitutionem tali morbo non afficiuntur, eo poft hoc mutato, interdum inducatur.

p. 60. Et alimenta, quae ad conferuanda corpora viresque recuperandas conceffa funt, nifi conuenienter affumantur, morbum hunc valde iuuant. Quo magis enim ea a victu veterum fimplici recedunt, eo magis ifta omnino laedunt. Ita v. g. noftro imprimis faeculo cibi, aromatibus, falibus, aceto, faccharo etc. diuerfimode conditi, non folum prauum chylum generant, fed, cum plus etiam ingratatur, quam debilis ventriculus fubigat, chylus ea propter craffus minusque elaboratus gignitur, inde craffus fanguis, ftases, obftructiones generantur, infimulque fibrae ob varios inductos ftimulos irritabiles euadunt, hasque ideo ob caufas morbus ifte fenfim inducitur.

Inter potulenta spirituosus potus maxime huic p. 69.
 morbo fauet. Vix enim aqua, nisi alii errores
 committantur, id praestare valet, imo potius morbi
 istius origini aduersatur. Quo magis autem aqua
 particulis oleosis, acribus, stimulantibus, idque genus
 aliis scatet, eo minus potus, inde exurgens, salu-
 bris aestimari debet. Inprimis vini abusus, vt Pa-
 risiis mos est, corpora foeminarum ad suscipiendam
 istam affectionem aptissima reddit. Eo enim digestio
 laeditur, fibrae exsiccantur, excernenda retinentur,
 et viscidum sanguini ingeneratur, ita, vt profundas
 posthac in visceribus radices agat malum hysteri-
 cum. Potus Thee abusus fibras relaxat, ven- p. 76.
 triculum debilitat, digestionem turbat, hincque
 liquidorum retardationem et obstructions, inprimis
 viscerum ventris infimi, ideoque varias nervorum
 affectiones, praesertim hystericas producit. Potus
 Caffé, qui aequae ac praecedens ad remedia pertinet,
 abusus noxius aestimari debet. Inprimis iste in
 foeminis siccioris et biliosae naturae noxios effectus
 producit. Sanguinem enim inspissat, aluum stipat,
 fibrasque nervosas irritat, hasque adeo irritabiles
 reddit, vt ad quasue affectiones nervorum susci-
 piendas aptae inueniantur. Maxime autem corpora
 foeminarum pessundat dictus potus, si cum lacte
 et saccharo miscetur; tunc enim digestionem pror-
 sus turbat atque foeminas ad fluorem album quam
 maxime disponit. Tandem etiam potus, Chocolat
 dictus, huic morbo non obest. Licet enim iste, rite
 praeparatus et modice assumtus, optime interdum
 nutriat, nimium tamen iste et frequenter ingurgi-
 tatus sanguinem inspissat, circulum eius lentio-
 rem reddit et ubique obstructions producit. Experien-
 tia id confirmat: ea enim, potum hunc in affecti-
 bus conuulsivis, hypochondriacis, vaporosis et epi-
 lepticis maxime nocivum esse, docuit.

- p. 84. Tabacum licet, vt remedium vsurpatum, plura bona praestet, pessima tamen, si quotidie pulvis eius naribus attrahatur, vel fumus eiusdem ore hauriatur, mala inducit. Sulphure enim narcotico saleque caustico praeditum nervos irritat, nerveas membranas exsiccat, particulisque suis, cum saliva deglutitis, chylum pessundat et digestionem penitus turbat, insimul autem nervorum systema eo disponit, vt a re vel minima commoveantur vel male afficiantur nervi.
- p. 92. Verum, si etiam his in rebus modus sit, nisi tamen in motu et quiete iste servetur, corpora nihilominus vitia capiunt foeminaeque, vitam sedentariam agentes, fluida spissa fibrasque relaxatas
- p. 98. inde reportant et hystericae fiunt. Excernenda si retardantur vel supprimuntur, vel si abundant, dispositionem inducunt; inprimis menstruus fluxus vel nimius, vel suppressus atque etiam fluxus albus morbum hunc ingenerant. Tunc enim solida relaxantur et fibrae inprimis nerveae, maxime sensibiles euadunt.
- p. 106. Tandem animi pathemata, vt gaudium, tristitia, timor, amor, odium etc. si immoderata sunt, functiones corporis ita immutant, vt solidis, ultra modum, vel relaxatis, vel tensis, sanguinisque circulo, vel retardato, vel nimis aucto, hysterica passio ortum trahere inde queat.
- p. 110. Quod ad proximas causas, malum hoc constituentes, attinet, nervorum sensibilitas et irritabilitas, quas vtrasque Noster nervis tribuit, locum hic primum tenet. Nam, quo magis sensibilibus et irritabilibus nervis foeminae donatae sunt, eo magis corpora earum a re vel minima, v.g. solo rei cuiusdam ingratae aspectu, affici, commoveri et conuelli possunt. Verum non in sola spirituum ataxia nec in solis nervis causa huius mobilitatis et sensibilitatis quaerenda, sed aliunde etiam ista petenda

petenda est. Quicquid enim nervos irritat, vellicat et ad tensiones disponit, id omne causam huius mali proximam suppeditare valet. Ita sanguis, in venis polyposus, hosce canales obstruens, lymphæ crassa vel acris, obstructiones viscerum, ventris inprimis infimi, euacuationum periodicarum suppressio, menstruorum fluxus vel deficiens vel nimius, atque fluor albus causam affectionis hystericae sistunt. Hisce enim singulis vel pluribus, simul coniunctis, nervæe fibræ vel irritantur et vellicantur, vel tensionem quandam concipiunt atque convulsiones inde spasmi et id genus alia ortum trahunt. Cum autem partium omnium per textum cellulosum perque nervæas fibras, in eo distributas, detur communicatio, fit inde, ut non una, sed plures sæpe partes afficiantur, imo totum haud raro corpus irritetur, vel etiam spasmi, in parte quadam orti, ex vno loco in alterum transeant sicque metastases faciant.

Cum itaque tot tamque variae causae affectio-^{P. 231.} nem istam constituent, necesse proinde est, ut in curatione eiusdem sedulo ad causam attendant signaque, quibus ista cognoscatur, cognita sibi reddant medentes. Ante omnia igitur paroxysmum auertere, huncque incipientem, signis suis prænunciis cognoscendum, in progressu impedire, studendum est. Si itaque paroxysmus in visceribus incipit et per motus reptiles vel spasmodicos, sensationes dolorosas etc. cognoscitur, infimum ventrem fortibus ligaturis comprimere, remedia foetidissimi odoris naribus admovere nervorumque flexilitatem conseruare, præstat. Si in extremitatibus inferioribus incipit, ligaturæ fortes, femoribus, cruribus et brachiis applicatae iuuant. Si tandem ob retardatas vel suppressas euacuationes periodicas provenit, venæsectio tempestiva affectionem hanc præcauet.

Quod

p. 240. Quod ad curationem motuum conuulsivorum, utpote symptomatum, quae vel vniuersum corpus, vel plures partes simul afficiunt, attinet, his, si urgent, sequenti modo occurrendum est. Foeminae nimirum statim in lectum apte reponantur, postea, ut directio motuum inuertatur, abdomen, femora et crura fricentur, plantae pedum titillentur, extremitates vellicentur, femoribus cucurbitulae siccae applicentur, epigastrium comprimatur, interdum etiam, nisi euacuationes periodicae obstitant, pedes aquae frigidae immergantur hisque frustra usurpatis aegrotae virgis caedantur. Si syncope et conuulsiones urgent, epispastica applicentur et graueolentes plantae naribus admoueantur. Caue tamen, ne statim a fortioribus incipias; saepe enim istis motus in sensibilibus augentur, quare a lenioribus semper incipiendum et ad fortiora sensum progrediendum est. Interdum, nisi adeo urgent, clysmata emollientia et antispasmodica iniiciantur. Iuuat etiam, potus antispasmodicos, ex herbis v.g. artemisia, matricaria, mentha, chamomilla vel, si digestio turbata causam augeat, ex centaury, hederæ terrestri, corticibus aurantium etc. paratos, exhibere. Hunc in locum liquorem anodynum mineralem HOFFMANNI substituere, praestat; caute tamen opiatum utendum est. Si in primis viis viscidum cruditates materiesque verminosa istos conuulsivos motus grauiores reddant, tartarus emeticus, multa aqua dilutus, vel laxantia leniora conducunt. Venaesectio, si pulsus parvus, frequens et depressus est, nocet; iuuat tamen, si plethorae signa adsunt. Si motus conuulsivi cessant, perspirationis regimen obseruandum, tumque infusa theiformia ex plantis diaphoreticis exhibenda sunt.

p. 253. Si symptomata quaedam in specie urgent, ut colica, vomitus, dolores fluxusque abdominales, nec non etiam clauus hystericus, remedia quancocumque propi-

propinanda sunt. Si colica adest, serum lactis conducit vomitumque, salutarem hic, excitat, postmodum laudanum liquidum SYDENHAMI exhibere, conuenit, in plethoricis tamen ante huius remedii exhibitionem, vena secetur. Si dolores, vomitus et fluxus ventris adsunt, clysmata pinguis et purgantia lenissima prosunt, posthac lenia narcotica vel, si fibrae relaxatae sunt, liquor anodynus mineralis utilis est. Si clausus hystericus vrget, antihystericorum vsus vel frustraneus vel noxius persaepe esse solet; praestant autem balnea pedum et femicupia, clysmata emollientia, cataplasmata, ex baccis iuniperi et lauri nec non seminibus carui parata et capiti admota, vel vesicatoria cruribus et nuchae applicata. Tandem etiam accidit, vt interdum intumescant mammae, quo in casu antispasmodica, interius sumta, fomentationes, ex decocto menthae, anethi, chamomillae, meliloti cum lixiuio cinerum quercinorum, paratae, tandemque spuma saponis, linteo excepta et applicata iuuant. Notandum tamen est, a spirituosus hic abstinendum dictaque remedia tepida semper, sed nunquam calida, esse applicanda.

Tandem symptomata mali hystERICI in foeminis, p. 259. huic malo maxime obnoxius, saepe cum aliis morbis coniunguntur, quibus sane, nisi illorum prius habeatur ratio, frustra medicinam faciunt medentes. Hinc antispasmodica cum remediis, istis morbis accommodatis, miscenda sunt. Sollicite tamen causa affectionis hystericæ a causa morbi complicati distinguenda est. Si enim affectio illa a morbo dependet, huius causa sublata, illa tollitur, cum contra ea persistet morbusque augeatur, si contra istam affectionem remedia exhibeantur.

Remedia, quibus morbus iste praecauetur, in p. 272. eo consistunt, vt fibrarum laxitas, debilitas, atque inde pendens earum irritabilitas quouis modo

impediatur. Itaque, cum hanc fibrarum dispositionem infantes a parentibus iam accipiant, grauid ea propter sedulo innuendum est, vt ea omnia strenue obseruent, quae infantum corpora iam in ipso utero firma reddere valeant. Cum autem id raro obseruetur et infantes debiles a debilibus parentibus procreentur, ab initio statim curandum est, vt debilitas ista connata apto regimine diaetae corrigatur. Euitetur itaque mollities et exquisitus ciborum delectus eorumque corpora opportune motu exerceantur et aeri liberiori saepius exponantur, quo iniurias eius perferre assuescant. Tunc enim corpora robusta euadunt et eo disponuntur, vt causas morbi praedisponentes facile abigere valeant, quod eo magis obtinetur, si in cibo et potu, motu et quiete aliisque rebus non naturalibus modus seruetur et ea obseruentur, quae climatis constitutio permittit, quaeque in hac vel illa tantum regione corpora sana atque vegeta reddunt.

p. 299. In curatione causarum, quae Nostro morbi huius proximae sunt, primo ad nimiam nervorum sensibilitatem et irribilitatem respiciendum est. Caue tamen, ne hanc cum laxitate fibrarum confundas. Haec enim tonicis curatur, illa vero humefactis, aquosa, emollientia, demulcentia et mucilaginosa requirit, minime tamen his, cum nimium relaxent, abutendum est, sed talia eligenda sunt, quae praeter hasce virtutes et vi tonica seu anodyna donantur, quorsum v. g. cichoreum syluestre, scolopendrium, plantae capillares, mentha, flores tiliae etc. pertinent. Remedia nimis incidentia et volatilia vitentur, contra chinae cortex, emollientibus et demulcentibus praemissis, vsurpandus est. Si ob nimiam sensibilitatem syncope accedit, praeter memorata remedia, narcotica cum amaris aromaticis mixta interponenda sunt. Si purgantia necessaria iudicentur, lenissima eligantur, fortiora vero seu nimis

rritantia prorsus intermittantur. Si imaginatio adeo vigeat, vt ad res prorsus singulares inclinent, animi pathemata contraria excitanda et foeminae eo disponendae sunt, vt ab obiecto, cui nimis inhaerent, plane abducantur.

Mittimus caetera, cum illa, quae et humorum vitiatorum correctionem et obstructionum curationes concernunt, cognita satis esse videantur.

XVII.

Description abrégée des Maladies qui regnent le plus communement dans les Armées, avec la Methode de les traiter. Vienne, chez Jean - Thomas Trattner, Imprimeur de la Cour. 1759. 8 pl. 13.

i. e.

Breuis descriptio morborum, inter exercitus vt plurimum regnantium, vna cum medendi methodo etc.

Militum corpora, prae aliis multis maximisque vitae incommodis obnoxia, morbis etiam ita saepe affliguntur, vt, nisi his obuiam quantocyus eatur, multa sane et robustissima quidem corpora succumbant numerumque eorum, qui violenta perimuntur morte, longe interdum superent. Maxime itaque necessarium est, vt huic rei aequae ac aliis rebus prospiciatur, ne salus hominum, tam necessariorum, vel labefactetur vel in praecipitium prorsus ruat. Cum autem ob ipsius militiae statum et aegrotantium numerum vix vnquam fieri possit, vt cura eorum talibus, qui veram et rationalem medicinam exercent, committatur, norma ea propter exhibeatur necesse est, secundum quam ii

etiam, quibus alias istud officium minime datur, morborum curationem in castris suscipere eorundemque ferocitati obicem ponere aliquatenus valeant. Hac itaque ratione libellum, qui in manibus nostris est, conscriptum esse, animaduertimus, minime quidem, ut medicis inferuiat, sed ut hoc ipso iis, quibus cura aegrotantium ob illorum defectum commissa est, via pandatur, qua, quantum fieri poterit, optime incedere possint. Ita autem iste libellus comparatus est, ut inter innumeros morbos, quibus gens humana affligitur, ii tantum locum hic inueniant, qui in castris solemniore sunt, et quorum saeuitia tantas saepe strages edat, quantae vnquam ab ense et machinis igniuomis vix expectari poterunt. Commemorantur itaque in dicto libro tussis, angina, pleuritis, peripneumonia, diuinitis dolorisque rheumatici et febres intermittentes, tum eae, quae omni tempore, tum etiam illae, quae vere et autumnio imprimis obueniunt: sequuntur febres quartanae, icterus, hydrops, vomitus, cholera, diarrhoea, dysenteria, intestinorum inflammatio, phrenesis, narium haemorrhagia, febris continua, scorbutus, gangraena, mala venerea, scabies et demum vermes. Quorum omnium breues primo et concinnae descriptiones exhibentur, dein signa, quae certam neque adeo dubiam dant diagnosis, apponuntur, tum symptomata, quae vel morbi incrementum, vel eiusdem decrementum designant, explicantur, atque demum methodus, qua tractari vnusquisque debeat, affigitur. Atque ne in praescribendis remediis aliqui fortasse obrepant errores, nonnullae inde cunctis his expressis remedium subnectuntur formulae, quibus in facienda medicina commode medentes uti possunt. Simples eae admodum sunt, tum quod longo et operoso labore uti in castris non licet, tum etiam quod absque sumtu adeo insigni facile parabile neque

neque tamen minus efficaces esse solent. Cum autem sanitas, si vnquam, maximi sane momenti hic aestimetur, meliusque multo sit, eam ipsam conseruare, quam labefactatam restituere, regulae ea propter praefiguntur, quibus obseruatis vel illibata perstat sanitas, vel non raro auertuntur morbi. Succinctam hanc morborum considerationem Ill. VAN SWIETEN deberi, accepimus.

XVIII.

Quaestio medico - chirurgica. An sola lens crystallina cataractae sedes? Praeside M. CAROLO FRANCISCO THEROVLDE de Toulouse de Vallun, Equite, Doct. Med. proponebat *Ioannes Descemet*, theseos Auctor. Parisiis. 1758. 4 mai. pag. 8.

Succinctam oculi descriptionem exhibet Noster, p. 1. et inter alia asserit Ruyschianam seu anteriorem choroideae laminam a sclerotica prope nervum opticum nasci exterioremque perforare, fere cartilagineum esse sensimque gracilescere, inter fibras ligamenti ciliaris se insinuare, posteriorem vueae faciem vestire, eius limbum facere, mox in anteriorem vueae faciem reflecti, tandemque summe diaphanam attamen elasticam concauitatem corneae induere, eique adhaerere, et ideo *aquei humoris membranam* appellandam esse. Hanc a Cll. Viris FERREIN et PETIT indicatam, Cl. Auctor in origine et progressu accuratius descripsit, et porro monuit tenuissimam membranam arachnoideam retinam vndique ambire subtilissimis vinculis nerueis, choroideae cauo annexam esse, corpori vitreo tenuem pellucidam membranam suppeditare et posteriorem laminam lentis crystallinae praebere; tandem indicat medullosam nervi optici

portionem vndique in bulbi fundo expandi, super vitreum assurgere, et lentem crystallinam amplecti. His partibus descriptis sedem cataractae eruere tentat, et auctorum de sede cataractae sententias

P. 4. breuiter expositis cataractam adesse dicit, si vel a parte membranarum internarum oculi, ante pupillam extensarum, vel a parte lentis crystallinae, partim aut omnino praepeditur luminis aditus. Hanc in duas classes dispescit, quarum prior membranaceas, altera crystallinas continet.

Primum genus cataractae membranaceae constituit membrana aquei humoris, haec vel obnubilatur, vel acrimonia aquei humoris arroditur, vel a cornea, cui adhaeret, quodammodo separatur. Concreto aqueo humori hoc vitium non ad adscribendum esse contendit Noster cum hic in cochleari super ignem positus totus auolet eiusque pelluciditas, nec acido, nec alcali, nec spiritu vini turbetur. Secundae cataractae sedes est membrana crystallina, quae duplici lamina interiecto cellulari textu componitur, quoties aqueus humor qui externae eius superficiei incumbit, aut internam faciem alluit corrosiuam acquirit qualitatem natua pelluciditate orbatur, et deficiente humore intercurrente argenteum induit colorem. Tertium genus in obnubilatione retinae supra lentem crystallinam expansae positum est, et semper cum cataracta crystallina complicatur. Haec incipiens ad pupillae ambitum areolam albam describit centro nigro persistente, modo dimidiam partem pupillae obstruit, et incompleta dicitur, modo linea alba exaratur, *cataracte larrée*, modo in lacinias varias ad iridis marginem fluctuantes discerpitur, *cataracte avec appendices*; nonnunquam lactis et casei colorem adipiscitur lactea et caseosa cataracta dicta; si tandem omnino obturatur pupillae foramen, completa nuncupatur.

Secundam

Secundam cataractae classsem lentis crystallinae p. 5.
vitium constituit, oedema lentis dicitur si eius volumen ampliatur et immaturae cataractae nomine insignitur. Contrarium vitium accedit lenti, si siccatur, opaca fit, argenteo nitens colore. Haec quidem fusius declarantur, nos tamen eundem non vbique sequi possumus. Idem de auxiliis per operationem institutam diuersis speciebus praestandis valet; adducamus tamen nonnulla. Ad cataractam p. 6.
primi generis si incompleta est, acum, gemina acie instructam, apice tamen obtusam, exigit, qua cornea prope ambitum ad distantiam vnus lineae a cataracta inciditur, et lamina elastica, facile in se reuoluenda, eraditur. Si completa haec est, acus myrtiformis requiritur, qua cornea eo modo, vt in extractione lentis crystallinae refecatur, et tota intus excortica-
tur. Ad sanandam secundi generis cataractam acu paulo acutiori opus est, qua cornea ad distantiam semilineae ab eius margine pertunditur, et postea membrana crystallina longitudinaliter finditur, transuersim soluitur, quo diducatur et elasticitate sua reuoluatur. Hanc methodum Cl. FERREIN in vsum vocauit, et tertii generis cataractae quoque conuenit, exigit tamen, ne vnea laedatur, exercita-
tam manum.

De lente crystallina vitiata deprimenda vel ex- p. 7.
trahenda paucis quoque agit, et collatis et exami-
natis Auctorum sententiis concludit: non solam lentem crystallinam esse cataractae sedem.

XIX.

Noua physico - medica.

Nomina virorum, quibus cum Regia Academia
Scientiarum Parisina commercium colit lit-
terarium *.

Annus et dies, quo in nume-
rum Correspondentium, qui
vocantur ab Academia recepti
fuere, et nomina Academiae
sociorum, quibus cum viris his
est commercium litterarium.

d. 19 Iun. 1715.

Monsieur DE IVSSIEV

d. 13 May 1722.

M. DE MAIRAN.

d. 21 Aug. 1723.

M. DE IVSSIEV.

d. 3 Febr. 1725.

M. DE L'ISLE.

d. 1 Dec. 1731.

M. DE THVRY.

Monsieur IACQUES PHILIPPE
BREYN, Docteur en Me-
decine, à Danzig.

M. BOVILLET, Docteur en
Medecine de la Faculté
de Montpellier, Profes-
seur de Mathématique et
Secretaire de l'Acadé-
mie de Beziers.

M. PEISSONEL, Docteur en
Medecine, des Sociétés
Royale de Londres, de
Montpellier, de Marseil-
le et de Rouen, à la Gua-
deloupe.

M. ISAAC BROVCKNER, Geo-
graphe du Roy, à Basle.

M. l'Abbé OVTHIER Cha-
noine de la Cathédrale
de Bayeux, de l'Académie
de Berlin, à Bayeux.

d. 29

* In memoriam reuocet, quæsumus, B. L. quæ in
præcedenti Part. III. p. 543. quoad hæc nomina
monuimus.

d. 29 Aug. 1733.

M. MORAND.

M. DE COSSIGNY, Ingenieur
du Roy, Chevalier de
l'Ordre militaire de St.
Louis, Ingenieur en Chef,
à Besançon.

d. 20 Nov. 1734.

M. L'Abbé NOLLET.

M. MVSSCHENBROEK, Pro-
fesseur de Mathématique
de Leide.

d. 2 April 1735.

M. DE MAIRAN.

M. BIGOT DE MOROGVES,
Capitaine de Vaisseau et
Commandant de la Ma-
rine, *à Ostende.*

d. 20 Aug. 1735.

M. DE FOVRCHY.

M. GALLON, Ingenieur en
Chef, *à Namur.*

d. 13 Jun. 1736.

M. BOVVART.

M. MORIN, Professeur de
Philosophie, *à Chartres.*

d. 5 Sept. 1736.

M. MAQVER.

M. PSILANDERHIELM, Sue-
dois, *à Stockholm.*

d. 6 April 1737.

M. DE IVSSIEV.

M. VACHER, Chirurgien-
Maïor des Hopitaux du
Roy, *à Besançon.*

d. 14 Jun. 1738.

M. DE IVSSIEV.

M. LINNAEVS, Docteur en
Medécine, Professeur de
Botanique, Chevalier de
l'Etoile polaire, *à Upsal.*

d. 11 April 1739.

M. DE MAIRAN.

M. IALLABERT, cidevant
Professeur de Philoso-
phie et de Mathemati-
que, Membre du petit
Conseil, *à Geneve.*

d. 12 Mart. 1740.

M. LE MONNIER.

M. GARIPVY, de l'Académie
de Sciences de Toulou-
se, *à Toulouse.*

d. 31 Aug. 1740.

M. DVHAMEL.

M. BONNET, de la Société
Royale de Londres, *à
Geneve.*

d. 16 Jun. 1742.
M. DV HAMEL.

— — 1742.
M. MORAND.

d. 22 Aug. 1742.
M. DV HAMEL.

d. 6 Mart. 1743.
M. LE MONNIER.

d. 6 Jul. 1743.
M. CLAIRAUT.

d. 18 Jan. 1744.
M. DE MAIRAN.

d. 3 Jun. 1744.
M. CLAIRAUT.

d. 27 Jun. 1744.
M. DE FOVRCHY.

d. 16 Jan. 1745.
M. CLAIRAUT.

d. 20 Nov. 1745.
M. DE THVRY.

M. CHARDON DE COVRCEL-
LES, Medecin de Paris et
de la Marine Professeur
de l'Ecole de Chirurgie,
à Brest.

M. LE CAT, Docteur en
Medecine, Chirurgien
de l'Hôtel de Dieu de
Rouen, des Academies
de Londres, de Madrit,
de Petersbourg et de
Rouen, *à Rouen.*

M. NAVIER, Docteur en Me-
decine, *à Chalons sur
Marne.*

M. DAPRES DE MANNEVILET-
TE, Capitaine des Vais-
seaux de la Compagnie
des Indes, *à P Orient.*

Le P. IACQUIER, Minime,
Professeur de Physique
expérimentale au Colle-
ge de la Sapiencie, *à Rome.*

M. DE CVRY, Arpenteur gé-
néral, *à St. Domingue.*

M. KLINGENSTIERNA, Pro-
fesseur de Mathemati-
que, *à Upsal.*

M. DE BOISTISSANDEAVY,
*au Boistiffandean en bar
Poitou.*

Le P. LE SEVR, Minime, Pro-
fessur de Mathématique
au Collège de la Sapien-
ce, *à Rome.*

Le P. MELITON, Capucin,
de l'Academie de Tou-
louse, *à Montpellier.*

- d. 26 Jan. 1746. DON GEORGE IVAN, Com-
M. DE LA CONDAMINE. mandeur d'Aliaga dans
l'Ordre de Malthe, Ca-
pitaine des Vaisseaux,
Commandant des gardes
de la Marine à Cadix, de
la Société Royale de
Londres, de l'Académie
Royale de Berlin.
- d. 5 Mart. 1746. M. L'Abbé SOVMILLE, Be-
M. DV HAMEL. neficié de Villeneuve,
à *Avignon*.
- d. 14 May 1746. M. DV PETIT-VENDIN, Ca-
M. CLAIRAUT. pitaine d'Infanterie, à
Bruxelles.
- d. 18 Jun. 1746. M. DV TOVR, à *Riom*.
- M. l'Abbé NOLLET. M. MARCORELLE, de l'Aca-
démie Royale des Scien-
ces et Belles Lettres de
Toulouse, à *Narbonne*.
- d. 16 Jul. 1746. M. GEORGE MATTHIAS BOSE,
M. DE FOVRCHY. Professeur en Physique,
des Academies de Stock-
holm, de Bologne, de
Gryphiswalde, des So-
ciétés de Londres,
d'Helmstaedt et de Iena,
à *Wittenberg*.
- d. 16 Nov. 1746. M. VERGVIN, Ingenieur de
M. l'Abbé NOLLET. la Marine, à *Toulon*.
- d. 26 Nov. 1746. M. GERARD DE VILLARS,
M. DE LA CONDAMINE. Professeur en Médecine,
de l'Académie de Ro-
chelle, à *la Rochelle*.
- d. 15 Febr. 1747. M. SALERNE, Docteur en
M. DE IVSSIEV. Médecine, à *Orleans*.
- d. 22 April 1747. d. 4 May
M. DV HAMEL.

d. 4 May 1748.
M. DE MAIRAN.

d. 4 May 1748.
M. GVETTARD.

d. 4 May 1748.
M. DV HAMEL.

d. 22 Jun. 1748.

M. LE MONNIER.

d. 22 Jul. 1748.

M. DE L'ISLE.

d. 23 Aug. 1748.

M. DV HAMEL.

d. 6 Sept. 1748.

M. LE MONNIER.

d. 8 Jan. 1749.

M. DE LA CONDAMINE.

Le P. BOSCOVICH, Jésuite,
Professeur de Mathéma-
tique au College Romain,
à Rome.

M. DE GEER, Chambellan
de S. M. Suédoise, *à*
Stockholm.

M. D'ARGENVILLE, *à Rouen.*

Le P. BERTIER, de l'Ora-
toire, *à Salmur.*

M. WARGENTIN, Secrétaire
de l'Académie et Société
Royale des Sciences de
Suede, *à Stockholm.*

M. GODEHEV DE RIVILLE,
Commandeur de Mal-
the, *à Valogne.*

D. ANTONIO DE VLLOA, Ca-
pitaine des Vaisseaux de
S. M. Catholique, Gou-
verneur de Guancabeli-
ca, de la Société Royale
de Londres et de l'Aca-
démie Royale de Berlin,
au Perou.

D. LAVRENT ALVAREZ ROXO
DE POTFLITZ, Grand-
Chantre de l'Eglise Ca-
thédrale du Para, Provi-
seur du même Evêché,
Commissaire du Saint
Office et Protonotaire
apostolique, *au Para.*

d. 29 Jan. 1749. M. L'Abbé DE SAPTE, Sec-
M. DE FOVRCHI. cretaire perpetuel de
l'Académie Royale des
Sciences et Belles Let-
tres de *Toulouse*.

d. 1 Febr. 1749. M. NADAVLT, Avocat gé-
M. DE EVFFON. néral à la Chambre des
Comptes de Bourgogne,
à *Montbar*.

d. 1 Mart. 1749. M. GRISCHOW, Professeur
M. DE LA CONDAMINE. d'Astronomie de l'Acade-
mie Imperial de St. Pe-
tersbourg, de l'Academie
Royale des Sciences de
Berlin, à *Petersbourg*.

d. 10 May 1749. M. D. MIGUEL DE SAINT ISTE-
M. DE LA CONDAMINE. VAN ALVAREZ DE VEZA,
Lieutenant Colonel au
Service de. S. M. Catho-
lique, Ancien Assesseur
du Vice-Roy, à *Santa-
Fede Bogota*.

d. 10 May 1749. M. SEGVIER, à *Nimes*.
M. DE IVSSIEV.

d. 4 Jun. 1749. M. TREMBLEY, de la Société
M. DE IVSSIEV. Royale de l'ondr, à *Geneve*.

d. 19 Nov. 1749. M. BIANCHI, President du
M. MORAND. Conseil du proto medi-
cat et Premier Professeur
d'Anatomie dans l'Uni-
versité Royale de Turin,
à *Turin*.

d. 28 Jan. 1750. Le P. PEZENAS, Iesuite, Pro-
M. DE L'ISLE. fesseur Royale d'Hydro-
graphie, à *Marseille*.

d. 4 Mart. 1750. Le P. LA TORRE, Religieux Sa-
M. L'Abbé NOLLET. masco Bibliothécaire de
S. M. Sicilienne, à *Naples*.

d. 4 Mart. 1750.
M. DE L'ISLE.

d. 24 Jul. 1750.
M. DE IVSSIEV.

d. 22 Aug. 1750.
M. DE L'ISLE.

d. 9 Jan. 1751.
M. WINSLOW.

d. 3 Febr. 1751.
M. MORAND.

d. 13 Febr. 1751.
M. l'Abbé DE LA CAILLE.

d. 3 Apr. 1751.
M. CAMUS.

d. 24 Jul. 1751.
M. DE IVSSIEV.

d. 18 Dec. 1751.
M. MAQVER.

d. 19 Febr. 1752.
M. MORAND.

d. 13 Jul. 1752.
M. DU HAMEL.

d. 2 Sept. 1752.
M. DE VUFFON.

M. ZANNOTTI, Secrétaire
perpétuel de l'Académie
de l'Institut. de Bologne,
à Bologne.

M. ADANSON.

Le P. GOVBIL, Iesuite Mis-
sionnaire, à Pekin.

M. GVATTANI, Chirurgien
du Pape en survivance et
Professeur d'Anatomie
et de Chirurgie dans les
Hopitaux de Rome,
à Rome.

M. SHEBBEARE, Docteur en
Medécine, à Londres.

Le P. BERAUD, Iesuite, Pro-
fesseur de Mathématique
au College de Lyon et
Membre de l'Académie
Royale des Sciences de la
même ville, à Lyon.

M. l'Abbé IVRIN, Profes-
seur de Mathématique,
à Reims.

M. BEAUX, Docteur en Me-
décine, à Nîmes.

M. BOUCHER, Docteur en
Medécine, à Lille en
Flandre.

M. LE ROY, Docteur en
Medécine, à Montpellier.

M. BROUZET, Medecin, à
Fontainebleau.

M. VARENNE DE BEORRE,
Secrétaire en Chef des
Etats généraux de Bour-
gogne, à Dijon.

d. 2 Sept.

d. 2 Sept. 1752.

M. FERREIN.

M. MECKEL, Professeur d'Anatomie et de l'Académie Royale des Sciences de Berlin, à *Berlin*.

d. 9 Sept. 1752,

M. le P. DE MALESHERBES.

M. BOURGELOT, Ecuyer du Roy, Chef de son Académie, à *Lyon*.

d. 18 Nov. 1752.

M. MALOUIN.

M. MEZEREY, Medecin des Armées du Roy, à *Etampes*.

d. 12 May 1753.

M. DU HAMEL.

M. DE BORDA, Président au Présidial de Dax, à *Etampes*.

d. 12 May 1753.

M. BUACHE.

DON JAN AGENII, Evêque et Coadjuteur au Patriarchat d' *Antioche*.

d. 12 May 1753.

M. DE RUFFON.

M. le Comte DE CUSTINE d' *Auslane*, à *Nancy*.

d. 12 May 1753.

M. DE IUSSIEU.

M. ARTUR, Medecin du Roy, à *Cayenne*.

d. 12 May 1753.

M. GUETTARD.

M. CLOZIERE, Chirurgien des Haras du Roy et Apothicaire, à *Etampes*.

d. 12 May 1753.

M. DE LA CONDAMINE.

DON JOSEPH MALDONADO Y SOTO MAGOR, Ancien Curé de la Cathedrale, à *Quito*.

d. 12 May 1753.

M. D'ALEMBERT.

M. l'Abbé DE BOSSVT, Professeur Royal à l'Ecole du Génie, à *Mezieres*.

d. 12 May 1753.

M. DE L' ISLE.

Le P. MAIRE, Jésuite, à *S. Omr.*

d. 12 May 1753.

M. DE L' ISLE.

Le P. CHEVALIER, Prêtre de l'Oratoire, à *Lisbonne*.

d. 8 Aug. 1753.

M. DE FOURCHI.

Le P. FRISI, Clerc regulier de la Congrégation de St. Paul, Professeur en l'Université de Pise, à *Pise*.

d. 8 Aug.

- d. 8 Aug. 1753.
M. DE JUSSIEU.
- d. 22 Dec. 1753.
M. LE MONNIER.
- d. 6 Apr. 1754.
M. DE JUSSIEU.
- d. 6 Apr. 1754.
M. DE JUSSIEU.
- d. 4 Sept. 1754.
M. DE JUSSIEU.
- d. 4 Sep. 1754.
M. DE JUSSIEU.
- d. 20 Dec. 1754.
M. MORAND.
- d. 12 Febr. 1755.
M. DE LA CAILLE.
- d. 28 May 1755.
M. DE JUSSIEU.
- d. 9 Jul. 1755.
M. l'Abbé NOLLET.
- DON VASQUES Y MORTES
HORTEGA, Secrétaire per-
petuel de l'Académie de
Médecine, à Madrid.
- M. DE VAUSENVILLE,
à Rouen.
- M. AIMEN, Docteur en Mé-
decine de la Faculté de
Montpellier, à Castillon
sur Dordogne.
- M. DE LA NUX, Ancien Con-
seiller au Conseil Royal,
à l'Isle de Bourbon.
- M. POIVRE, Conseiller au
Conseil supérieur de l'Is-
le de France, à Lyon.
- M. THEBAULT DE CHANVAL-
LON, Conseiller au Con-
seil supérieur de la Mar-
tinique et Académicien
ordinaire de l'Académie
des Belles Lettres Scien-
ces et Arts de Bourdeaux,
à la Martinique.
- M. PALUCCI, Chirurgien du
Corps de S.M. Imperiale
Membre de l'Académie
de Florence, à Vienne.
- M. STRUICK, Professeur de
Mathématique, à Am-
sterdam.
- M. DE GARDEILLE, Docteur
en Médecine, à Toulouse.
- Le P. FROMOND Camaldule,
Professeur de Philoso-
phie, à Pise.

- d. 18 Febr. 1756. M. ABEVILLE, Avocat au Parlement de Bretagne, à *Rennes*.
- d. 23 Jun. 1756. M. NECKER, Citoyen de Genève Professeur de Mathématique et de Physique expérimentale, à *Geneve*.
- d. 14 Aug. 1756. M. WOLTER, Chevalier du St. Empire, Premier Médecin du feu l'Empereur CHARLES VII, Premier Médecin de S. A. Electorale de Baviere, Inspecteur de la Faculté de Médecine d'Ingolstadt et des Hôpitaux, à *Munich*.
- d. 26 Mart. 1757. M. LARDILLON, Ecuier, à *Dijon*.
- M. DE LA LANDE. M. DE GENSANNE, Concessionnaire des Mines de Franche Comté, à *Planchés les Mines*.
- d. 7 May 1757. M. HELLOT.
- d. 22 Jun. 1757. M. D'ARQUIER, de l'Académie Royale des Sciences et Belles Lettres de *Toulouse*.
- d. 22 Jun. 1757. Le P. XIMENES, Jésuite, Professeur de Mathématique à Florence et Géographe de leurs Majest. Imperiales, à *Florence*.
- M. l'Abbé DE LA CAILLE. M. GABRY, Docteur en Droit, à *la Haie*.
- d. 22 Jun. 1757. M. LE MONNIER. M. BOUIN, Chanoine régulier de la Congregation de France, de l'Académie Royale des Sciences, Arts et Belles Lettres de Rouen, à *Rouen*.
- d. 6 Aug. 1757. M. PINGRE.

d. 3 Sept. 1757.

M. DE L'ISLE.

M. DE BARROS, Gentilhomme Portugais, de l'Académie Royale des Sciences de Berlin, à *Lisbonne*.

d. 25 Jan. 1758.

M. DE MONTIGNY.

M. l'Abbé DE MAZEAS, de la Maison et Société Royale de Navarre, de la Société Royale de Londres, Secrétaire de l'Ambassade de Rome, à *Rome*.

d. 1 Febr. 1758.

M. DE L'ISLE.

M. LVLOFS, Professeur de Mathématique, à *Leyde*.

d. 25 Febr. 1758.

M. DV HAMEL.

M. DE LA TOUCHE, Montaudouin, Ecuyer, Negotiant, à *Nantes*.

d. 2 Sept. 1758.

M. GUETTARD.

M. VOSMAER, Intendant du Cabinet d'Histoire Naturelle de S. A. S. Mgr. le P^{ce}. Stathouder des Etats de Hollande, à *la Haye*.

d. 2 Sept. 1758.

M. MORAND.

M. JENTY, Maître ès Arts, Professeur d'Anatomie, à *Londres*.

d. 23 Dec. 1758.

M. l'Abbé DE LA CAILLE.

Le P. HELL, Jésuite, Astronome de L. M. Impériales, à *Vienne*.

d. 3 Jan. 1759.

M. MORAND.

M. BOUILLET, le fils, Conseiller Medecin du Roy, de l'Académie des Sciences et Belles Lettres de Beziers, et Medecin de l'Hopital de la même Ville, à *Beziers*.

d. 17 Mart. 1759.

M. l'Abbé NOLLET.

M. BOSCH D'ANTIC, Docteur en Médecine, à *Rouelles pres de Langres*.

Poten-

Potentissimus Daniae Rex, qui patris in modum suos amat tueturque populos, vt historiae naturalis reique oeconomicae studium inter ipsos magis magisque euehat eosque ideo ex vero constantique diuitiarum thesauro omnium rerum affluentibus copiis ditet, nouam superiore anno 1759 condidit academiam suoque iussu rerum naturalium et oeconomicarum collectionem faciendam curauit, *Hafniae* in Regia arce, a *Charlottae* vel *Carolinae* rectius nomine denominata, asseruandam. Quem in finem publicas ea de re proposuit tabulas, quibus mentem suam voluntatemque exponeret. Suis nimirum sumtibus museum illud institui debet, ita, vt quaecunque demum res naturales, siue intra regni Danici fines reperiantur, siue ab exteris apportatae sint, horti ficci, animalia vel in spiritu vini suspensa, vel sicca et effarta, aues, pisces, insecta, res porro ab ipsa natura productae rudes, machinae insuper variaeque his conficiendis excogitatae et effectae formae e. s. p. colligantur; in suum ordinem redactae asseruentur et, quantum demum fieri poterit, augeantur. Quo inde autem verus redundare possit vsus, academiae in modum viro- rum his assequendis finibus inservientium publicum instituit collegium, quod praeses, director, duoque professores constituent. Praesidis officium in se iam suscepit Illustrissimus Comes, ADAM GOTTLIEB MOLTKE, Potentissimo Daniae Regi a sanctoribus consiliis, vir multis insuper aliis muneribus, quibus prae- est, aequae ac meritis conspicuus nostraque laude superior, qui et huius iam describendi instituti non auctor solum fuit, sed eius quoque constituendi iam initium fecit. Professorum vnus historiae potissimum naturali, alter rei oeconomicae, prae- erit; vterque autem sequentibus officiis fungetur. Omnium rerum, quae in museo reperiuntur, du- plicem conficient indicem, alterum secundum

Zz 2 ordinem

ordinem numerorum et temporis, quo res illae in museum apportatae fuerint, alterum vero secundum systematicas methodi alicuius receptae regulas, annotatis simul loco, vnde singulae illae res adductae fuerint, nominibus porro virorum, qui eas museo tradiderint, tandemque virtutibus illarum, notatu dignioribus visis: qui indices, quoque suo tempore prelo subiecti in usum publicum edentur, additis tabulis aeri incisis, nouas res et prae aliis utiles visas repraesentantibus. In harum porro et naturalium et oeconomicarum rerum collectionem publicas lectiones, quibus nimirum cuilibet interesse licet, habebunt professores, ita vt per hiemales potissimum menses, quidquid demum ad minerale regnum referri possit, singulis hebdomadibus bis, semel autem, quod artem docimasticam attineat, publice doceant, quibuscunque simul et metallurgicis et physicis omni studio factis experimentis. Per aestatis autem tempus vegetabile naturae regnum, in primis quod ad plantas, frutices, arbores e. s. p. earumque, usum in re medica et oeconomica pertinere queat exponet artis oeconomicae professor, quem in finem etiam, comitantibus ipsum huius studii et amatoribus et cultoribus, semel per singulas septimanas in arua atque prata exspatiabitur, quidquid ipsi vel ex plantis, vel aliis rebus naturalibus, insectis, amphibijs, variisque et terrarum et lapidum generibus, e. s. p. occurrerit, demonstraturus. Vtrique tamen professori, praeter has publicas, priuatas quoque aperire licet scholas, quamcunque demum naturalis historiae, vel scientiae oeconomicae, partem explicare ipsis visum fuerit. Vt tentamina porro finibus suis apta et utilia eo facilius suscipere et praestare, instrumentaque, quibus opus forte habeant, comparare queant, sumtus ad illa necessarios quoscunque ex aerario Regis soluentur. Euentus in ipsis tentaminibus observatos

cum

cum impensis, quanti steterint, in diario hunc in finem conscribendo diligenter annotabunt. Quid? Quod insuper certam aliquam pecuniae summam ex aerario munificentissimi Regis accipient, qua reliqua impendia, v. c. ad literarum cum eruditis exterarum regionum ineundum commercium, ad augendam et commutandam rerum naturalium suppellectilem, ad comparandas machinas earumue formas e. s. p. facere possint. Regia quoque bibliotheca botanica vtendi ipsis data est facultas, illique adaugendae alius a Rege Optimo quotannis assignatus est pecuniae modus, quo singularis aliqua in noui huius instituti vsum colligatur librorum copia. Ne quid tandem desit, quod ad praefixos fines assequendos vlllo modo facere queat, ipsis quoque datur potestas, Regis sumptibus in Danici imperii prouincias suscipiendi itinera, ibique, quidquid ipsis obuenerit finibus suis accommodatum, colligendi curandique. Quilibet ex lectoribus nostris assequetur, vel nobis non monentibus, annum ipsis a Rege tam liberali attributum fuisse stipendium, quo non tamen solum, sed libera etiam habitationis sede prope amphitheatrum, et eodem ordinis et honoris loco inter aulae proceres fruentur, quo professores academiae Hafniensis iam diu co-honestati fuerunt. Professores, primo constituti, sunt Cll. Viri, PETRVS ASCANIVS et TYCHO HOLM, vterque Medicinae Doctor: Ille historiae naturali docendae, hic vero rei oeconomicae praefectus fuit *. Silentio tandem illud haud praeter-eundum

Zz 3

* TYCHONEM HOLMIUM paulo post, quam munus illud auspicatus fuerit, praematura nimis morte, anno iam superiore 1759, Danorum spei, quam de ipso sibi fecerant insignem, ereptum fuisse, nuncdemum accipimus. Qui ipsum secuturus sit in hoc officio, nondum fuit nominatus.

eundum esse arbitramur, quod clementiae suae illos potissimum commendatos habere velit humanissimus Rex, qui vnam alteramue historiae naturalis aut artis oeconomicae partem singulari aliquo studio se coluisse, vel hoc ipsum museum; vtilibus nouisque comparatis vel quoque donatis rebus naturalibus locupletasse, comprobare possint, procerum huius instituti testimonio adiuti.

Aliam porro, vsui oeconomico inprimis dictam, hoc anno *Metis* in ducatu Lotharingiae conditam esse legimus academiam, sub nomine *Regiae Scientiarum et Artium Societatis*, quae proximo die nouembris decimo septimo primum celebrabit conuentum. Eius constituendae auctor statorque est Celsissimus Dux DE BELLEISLE, Supremus gallicarum copiarum Praefectus. Labores autem, quibus societatis membra vacare debent, potissimum ii sunt: vt rationem doceant, qua terrarum varia genera adhuc inculta optime possint coli; qua porro alia, culta iam quidem, sed nullius, vel vilioris certe, vsus; ad meliorem frugem reducantur; vel tandem, qua ex agris fertilibus omnis demumcunque vsus peti queat: vt insuper in genere vtilissimas artes ad summum perfectionis gradum euehendas et quoscunque in suo terrarum gremio reconditos natura habeat, thesauros eruendos curent, omniaque ad rem oeconomicam amplificandam pertinentia inuestigent. Vt horum autem sibi praefixorum finium eo certius potiri possint socii, iam laudatus societatis stator sexaginta millia pondo gallicorum senatui ciuitatis *Metensis* tradidit, vt redditus inde quotannis colligendi in huius instituti emolumentum et conseruationem impendantur. Inter alia impendia, aureus nummus quadringentorum pondo gallicorum pretii singulis annis praemii loco illi dabitur,

qui

qui ab illa Societate propositam quaestionem optime soluerit.

Aureliani quae huc vsque floruit chirurgorum Societas, preces pro ipsa faciente Cellissimo Duce Aurelianensi, a Potentissimo Galliae Rege publicas nunc accepit tabulas, quibus Academiam artis chirurgicae in eadem illa vrbe condendi datur ipsi potestas, ex qua nuper iam die decimo tertio mensis februarii huius anni 1760 publicas suas scholas anatomicas aperuit, procerum ciuitatis praesentia simul cohonestata.

Perantiqua Vniuersitas *Vindobonensis* insignem experta nuper fuit mutationem, quum theologorum et philosophorum ordines sub moderamine eruditum ex ista societate, a seruatore generis humani appellata, huc vsque constituti, aliorum virorum doctorum curae traditi fuerint, inter quos Ill. liberum Baronem VAN SWIETEN a nobis commemorari fas erit, quippe cuius consiliis atque auctoritate illa munera, quae mathesin atque physicam attinent, in posterum administrabuntur.

In memoriam reuocare velint lectores nostri illam quaestionem *), ab incognito quodam scientiarum et artium cultore vel patrono certe, ad obtinendum quingentorum pondo gallicorum praemium propositam, *de arte vitraria* ad summam euahenda perfectionem; quod nunc, ex iudicio Regiae Scientiarum Academiae Parisiensis, optime merentem reportasse legimus Virum Cl. BOSCH D'ANTIC, Medicinae Doctorem illique Academiae a literarum commercio, siue, qui nunc dici solent, ex eius *Correspondentium* numero.

Quae *Gottingae* floret, Regia Scientiarum Societas, ex oeconomicis, quas singulis annis proponere solet, thesibus primam huic anno 1760 praefixam, de *rubiginis, frumentum corrumpentis, vera indole atque medela* *) eruendam voluit. Suae autem expectationi satisfactum haud fuisse in publico nuper habito conuentu declarauit, quam ob causam eiusdem quaestionis solutionem proxime subsequens anno 1761 denuo proposuit, ita vt commentarii de hoc argumento conscribendi, ante primum diem mensis octobris eiusdem anni debeant ipsi exhiberi. Reliquae nihilo minus ad eundem annum iam olim oblatae quaestiones earumque solutiones simul examinabuntur. Inter eos, quos iam accepit de hoc argumento commentarios Ill. Societas, illi sine dubio palma fuisset adiudicata, cui symboli loco addita fuerunt verba: *Solis observationibus et experimentis legitime institutis disciplinae oeconomicae crescunt: dummodo experimenta, ibi allata, satis comprobata remediique, contra rubiginem commendati, vires per experientiam confirmatae fuissent.* Supplendi nunc tamen, quod defecerit, tempus illius dissertationis Auctor nanciscitur. Reliquos vero auctores, de hac materia iam exponentes, *rubiginis atque vstilaginis* morbos inter se confudisse ideoque societatis mentem affecutos non fuisse, legimus.

Ab eadem Ill. Societate in ordinariorum suorum sociorum numerum receptus fuit nuperrime Vir Cl. IO. GEORGIUS ROEDERER, Med. D. Archiater Regius, Med. et Anatomiae Prof. Publ. Ord. Gottingensis.

Idem

* vid. Commentar. nostr. Vol. V. P. IV. p. 722.

Idem quoque Cl. ROEDERER a Regia Chirurgiae Academia *Parisiensi* adscitus nuper fuit focus.

In Academia porro *Gottingensi* Vir Cl. RVDOLPHVS AVGVSTINVS VOGEL, Med. Doctor eisdemque ex anno huius seculi quinquagesimo tertio huc vsque in eadem academia Professor Extraordinarius, illius nunc et in specie Chemiae, Ordinarius nominatus atque constitutus est.

Insuper in eandem Academiam *Gottingensem* euocatus nuper fuit Berolino Vir. Cl. Prof. DAVIDES SIGISMVNDVS AVGVSTVS BÜTTNER, inter botanicos in primis famam sui nominis consecutus, vt in b. ZINNII locum surrogatus Professor Publicus Botanices Ordinarius, hanc scientiam in posterum ibi doceat. Num vero iam peruenerit *Gottingam* hocque nouum munus auspicatus fuerit, nondum accepimus.

Virum Cl. IOANNEM CHRISTIANVM HEBENSTREIT, Med. D. qui iam ante hos vndecim et quod excurrit, annos *Petropolin* abierit Lipsia, Botanices et Historiae Naturalis Professoris munus ibi nactus, propter aduersam vero valetudinem post aliquot annos reducem factum, sanitate autem recuperata, iterum secessisse *Petropolin* munusque, quo olim functus fuerat, denuo suscepisse, iam suo tempore retulimus *. Neque hac tamen vice *Rusfici* coeli temperiem ferre potuit: quam ob causam, impetrata ab Illustrissimo Academiae Praeside venia, Germaniam repetiit superiore anno, thermasque Carolinas in Bohemia adiit, a quarum usu quidem morbi reportauit leuamen: instauratae tamen visae sanitati diffidens, iterque conuersum tuto a se posse

Zz 5

confici

* vid. Comment. nostr. Vol. V. P. I. p. 180.

confici dubitans, a munere Petropoli ipsi imposto honestam petiit missionem eamque haud ita pridem, propitia Illustrissimi Academiae Praesidis voluntate communitam, consecutus fuit.

Locum a Cl. HEBENSTREIT relictum, Viro Cl. IOSEPHO THEOPHILO KOELREYTER, Med. D. et Historiae Naturalis in iam dicta Academia Petropolitana huc vsque Adiuncto, iam assignatum esse accipimus.

Petropoli nuper hoc anno 1760 die vicesimo octauo ianuarii, si ad fastos imperii Russici nuntius, vel secundum recentiores, die februarii octauo, diem obiisse supremum Virum inter medicos valde clarum legimus, IOANNEM FRIDERICVM SCHREIBER, Med. D. Augustae Russiarum Imperatricis et Autocratricis Consiliarium Aulæ, in nosocomiis Petropolitanis Anatomiae et Chirurgiae Professore Publicum, Acadd. Petropolitanae et Naturae Curiosorum Socium, de cuius vita cum laude acta et scriptis olim pluribus commentabimur, si, prout speramus, potiora eo pertinentia, suppeditata nobis fuerint.

Senio confectus, annorum quippe nonaginta vnus, viuere nuper desiit *Lutetiae Parisiorum* Vir de re medica, in primis vero de anatomes cultura, quam maxime meritis, IACOBVS BENIGNVS WINSLOW, Regg. Scientiarum Acadd. Parisiensis et Berolinensis Socius, Doctor, qui dici solet, Regens Facultatis Medicae Parisiensis, Anatomiae et Chirurgiae Professor et teutonicae linguae apud bibliothecam regiam Interpres. Singulis quibus fungebatur, muneribus cum laude satis faciens, magnam sui nominis famam adeptus fuit eoque maius sui reliquit desiderium.

Locus

Locus membri apud Reg. Acad. scient. *Parisiensem* ordinarii, stipendio quippe fruentis, (*de Pensionnaire*) iam dicti WINSLOVII obitu vacuus factus, a Pot. Galliae Rege Viro Cl. D'AVBENTON, ipsius Academiae huc vsque iam socio, concessus fuit, quippe qui hoc laboris praemium ex illa potissimum parte mereri videtur, quod illud satis iam cognitum opus *de Historia naturali Regniue Musaei descriptione*, adiuuante Cl. BUFFON, exarare in se simul suscepit magnamque partem iam praestitit.

In Academia *Tubingenfi* sub finem mensis aprilis medio aetatis atque spei flore e viuis excessit THEOPHILVS BENIAMIN FABER, Medicinae Doct. eiusdemque Professor P. Extraordinarius. Neostadii in ducatu Würtembergico natus anno huius seculi tricesimo primo, patre ibidem degente, aulae Würtembergicae archiatro. Postquam Tubingae in literarum studium incubuerat, eundem in finem anno 1751 petebat Argentoratum; post biennium vero Tubingam redux factus, dissertatione, *qua nouum febrium acutarum specificum Anglicanum* examinans diiudicabat, Praeside b. IOANNE GEORGIO GMELIN, anno 1753 publice defensa, Medicinae Licentiatus renuntiabatur. Remedium illud sic dictum specificum auctorem, vel commendatorem potius, habuit IOSEPHVM CLUTTON, Anglum, qui illud proposuit in libro *method of curing continued fevers* anno 1729 in forma octaua dicta edito, post annos sex ibidem recuso, deinque anno 1752 cum Cl. HUXHAMI libro de febribus gallice pro-
dito: *methode courte et assuree pour guérir les fièvres continues* * Ad patrem paulo post se recipiebat
Neosta-

* Paucis iam, data hac occasione remedium illud commemoremus. Oleorum nimirum, sulphuris per campanam legitime praeparati, vitrioli rectificati
atque

Neostadium, ipsius consiliis adiutus medicinam ibi facturus. Quem finem quoque consecutus, anno 1755 repetebet academiam Tubingensem, turnque ibi Medicinae Doctor creatus, paulo post Professoris eiusdem scientiae munus nanciscebatur, praematura nunc morte impeditus, quo minus et Academiae iam dictae, et orbi literario ulterius inferuire posset.

Nuperrime tandem, in vniuersitate *Erlangensi*, die mensis sextilis vndeicesimo, extremam aetatem adeptus ex hac vita discessit Vir, dum viueret, Clarissimus, IOANNES FRIDERICVS WEISMANN, Med. D. Sereniss. March. Brandenb. Culmbacensis, Archiater et Consiliarius Aulae, Medic. Prof. P. Ordinar. Acad. Nat. Curios. Socius et ciuitatis *Erlangensis* medicus siue poliater dictus.

atque salis, ponderi aequali triplum horum omnium affunditur spiritus vini rectificatissimi. Huius spiritus per mensem digesti et ad siccitatem destillati duabus libris adduntur radicum angelicae et serpentariae Virginianae et sem. cardamomi ana drachmae sex, vt inde fiat tinctura, cuius tantum, si aegro illam propinare velis, instillatur aquae purae, quantum ad gratam ipsi conciliandam aciditatem requiritur, addita pro aegri lubitu aliqua sacchari copia. Aeger nunc illam bibat pro sitis vehementia; plerumque tamen sex illius librae viginti quatuor horarum spatio sufficiunt, quo tempore vt plurimum aeger, sudorem expertus, a febre liberari dicitur, quodsi vero symptomata tantum se remittant, continetur illius remedii vsus, nunc autem modo parcior; quo facto post biduum febris omnis cessare solere perhibetur.

Memoria IOANNIS BOECLERI, Phil. atque Medic. Doctoris, Chemiae, Botanices et Materiae Medicae in Vniuersitate Argentoratensi Professoris Publici Ordinarii, Capituli Thomani Canonici.

Quantum haud modo ad imitationem, sed emulationem quoque, maiorum valeant exempla et quam egregie illorum merita saepius consequantur posteris, utriusque viri, et IOANNIS, et PHILIPPI HENRICI, BOECLERI, a nobis nunc paucis commemoranda vita comprobatur *, quippe qui a maioribus partam gloriam in se non tantum transmouerunt, sed eam potius augentes, maiorum laude dignissimi euaserunt. *Noster* nimirum, IOANNES, natus fuit Argentorati anno huius seculi decimo, die septembris vicesimo primo, patre itidem IOANNE cognominato, Phil. et Med. D. iisdemque muneribus functo, quibus deinde praeerat filius, nominis sui inter medicos famam inprimis adepto per *Cynosuram materiae medicae* a PAVLO HERMANNO editam, a IOANNE SIGISMUNDO HENNINGERO deinde auctam, tandem a se fusius explanatam additisque duobus tomis, quantum fieri posset, absolutam. Auus porro paternus *Noster* fuit aequae IOANNES nominatus, Med. D. in Vniuersitate Argentoratensi Chemiae Professor P. O. Capit. Thom. Canon. Sacri Palatii Comes et ciuitatis eiusdem Archiater. Proauum porro paternum habuit IOANNEM HENRICVM, I. V. D. S. Caesar Maiest. et Elect. Moguntini Consiliarium, S. Palatii Comitem et in eadem Vniuersitate Historiarum et Eloquentiae Prof. P. O. Abauum paternum

* Praecipua ad vitam utriusque huius viri pertinentia ex programme, in amborum memoriam ab Vniuersitatis Rectore conscripto, desumimus.

num coluit IOANNEM, Cronhemii in Franconia
sacrorum antistitem. Atauum tandem patrum
habuit IOANNEM, itidem Ecclesiae Cronheimen-
sis Pastorem. En series maiorum et munerum et
meritorum dignitate conspicuorum, quorum vnus
alteri fructuosum, quod imitaretur, prae-
buit exemplum! Quamuis itaque a teneris inde corporis
infirmi *Noster* vteretur valetudine, docile tamen
a natura nactus ingenium, vestigia patrum soler-
tissime premebat. Postquam enim et parentum
et aliorum praeceptorum priuata fructus fuerat in-
stitutione, nouem annorum puer patrio tradebatur
gymnasio multaque singularis diligentiae exhibebat
documenta. Quo fiebat, vt aetatis anno iam de-
cimo quarto inter ciues vniuersitatis patriae posset
recipi.

Humanioribus, quas dicunt, literis a nouo
hoc, quem inceperat nunc, studiorum cursu totum
se tradens, historiam literariam, logicam et meta-
physicam a IOANNE PHILIPPO BARTENSTEI-
NIO, hocque post aliquod tempus pie defuncto, a
IOANNE IACOBO WITTERO accipiebat, sub cuius
praesidio non priuatim solum saepius quaestiones
academicas disputando ventilabat, sed publice etiam
anno seculi tricesimo *de principatu philosophiae* con-
scriptam defendebat dissertationem. Historiam
porro regnorum politicam, antiquitatum et purio-
ris latini sermonis cognitionem ex lectionibus tum
eiusdem illius WITTERI, cum IO. DANIELIS
SCHOEFFLINI, GEISLERI ET FRIDERICI IAC-
OBI REVCHLINI hauriebat, cuius inprimis po-
sterioris singulari institutione priuata gaudebat;
graeca insuper ex ore IO. HENRICI LEDERLINI
accipiens. Quibus quasi praeparantibus di-
cendis literis bene instructus, ad propositum sibi
finem propius nunc accedebat. IOANNEM igitur
HENRICVM HERTENSTEIN, matheos praecepta
expli-

explicantem, et IOANNEM IACOBVM SACHSIVM, physicam et theoreticam et experimentalem tradentem, audiebat atque SACHSIO moderatore dissertationem *de natura* publice defendebat. Experimenta quoque physica saepius repetendi aliaue instituendi frequentissima gaudebat occasione apud patrem suum tum temporis adhuc viuentem, quo igitur in omnibus medicinae partibus praeceptore utebatur et doctissimo et fidelissimo. Praeter hunc vero alios etiam salutaris artis doctores adibat. A IOANNE enim SALZMANNO praxin sic dictam clinicam, chirurgiam, aliasque plures doctrinas medicas. potissimum vero anatomiam, docebatur. Cadauera autem secanti praeceptori non adsissebat tantum, sed, quum singulari in anatomen ferretur cupidine, manum ipse admouebat sectionibus corporisque fabricam frequenter dissecando perlustrabat. Insuper HENRICI ALBERTI NICOLAI demonstrationibus anatomicis atque chirurgicis intererat eoque duce operationum, quas dicimus, chirurgicarum usum atque modum sibi cognitum reddebat. Quam priuato autem studio sibi huc vsque comparauerat scientiam, eam quoque nunc publice declarabat *primo*, quod dicebat, *specimine de neglecto remediorum vegetabilium, circa Argentinam nascentium, usu*, anno 1732 publice proposito atque sub patris praesidio defenso; altero vel *secundo* dicto eiusdem argumenti *specimine* proxime subsequenti anno post exhibito, quo Doctris Medici honores in patria vniuersitate consequabatur.

Qua nunc dignitate exornatus, scientiae acquisitae ambitum extensurus, eodem anno 1733 Lutetias Parisiorum adibat et in consuetudinem celeberrimorum virorum, DE IVSSIEV, WINSLOW, LEMERY, BOLDVC, se insinuans, insignem inde fructum percipiebat. Prae aliis vero FRANCISCI IOSEPHI HUNAULD singularem fauorem sibi gratu-

gratulandi nactus facultatem, ipsius demonstrationibus et anatomicis et chirurgicis in horto regio habitis, non intererat solum, sed anatomes studium et sic dictas operationes chirurgicas manu sua exercendi ab ipso potestatem copiamque cadauerum accipiebat. Per integrum fere annum commorabatur Lutetiae ibique reliquum a studiis medicis tempus bibliothecis, cum Regiae, tum aliis, horto regio atque nosocomiis publicis visitandis, impendebat. Ad suos autem reuertens, anno 1734, in Medicorum Collegium Argentinenſe receptus, medicinam ibi quidem faciebat inter aegros; reliquos tamen labores suos ciuium vniuersitatis patriae vsibus accommodabat. Quam ob rem eodem quoque anno physicam publice profitendi munus ab Illustri Conuentu Academico, qui dici solet, sibi demandatum accipiebat, quod eodem anno die nono decembris inaugurali oratione *de praesentia physices* auspicabatur. Praeter medicas igitur doctrinas, quas ex consensu Medicorum Ordinis, cui intererat socius, iuuentutem academicam docebat, physicam in primis, cum theoreticam, tum experimentis confirmatam, et publice et priuatim magno cum applausu tradebat inque enucleandis potioribus physicorum controuersis viros iuuenes disputando exercebat, quin et solemniore modo publice quasdam de rebus physicis conscriptas dissertationes exhibebat: *de montibus* nimirum, *de aurora boreali*, *de vniuersa meteorologia*.

Quem ingressus nunc fuerat, vitae cursum strenue sequebatur ad annum seculi vsque tricesimum octauum, quum IOANNIS SALZMANNI, sui olim praeceptoris, obitu medica cathedra vacua facta ipsi traderetur. Chemiae igitur, Botanices atque Materiae Medicae Professor Ordinarius constitutus, eo maiore nunc amore, atque studio in excolendas illas ferebatur doctrinas, quo gratus illud ipsi erat munus,

munus, quo pater auusque olim iam cum laude functi fuerant. Paucis itaque diebus post, quam electus fuerat, demandatum sibi officium suscipiebat, habita inaugurali oratione *de botanica rite excolenda*. Ex quo tempore omni studio, quantum debiliores corporis vires permittebant, illud omne conferebat, quo et artis tironibus, et aegris, et totius vniuersitatis emolumento, inseruiret. Itaque non in omnes solum artis salutaris partes lectiones habebat et publicas et priuatas, sed aliquot etiam edebat dissertationes, publica ventilatione defensas, quippe quae sunt: *De coriandro: Decas thesum medicarum controuersarum: Quaestio an nitrum resoluat aut coagulet? Quaestiones medicae varii argumenti: De cinnabari factitia vulgari cinnabari natiuae et antimonii non solum aequiparanda, sed et praeferenda*. Inter alios vero, quibus publicam laudem meruit, labores eum quoque referendum esse omnino iudicamus, quod nouam editionem sic dicti dispensatorii seu pharmacopoeae Argentoratensis emendatae, a nobis quoque suo tempore laudatae * adiuuerit. Cuncta igitur praestitit, quae debuit atque potuit, ita vt plura ab illo expectare potuissemus, dummodo longior ipsi vita fuisset concessa. Infirmum autem, quo a cunabilis inde vsus fuerat, neruorum systema frequentium corporis aegritudinum, quibuscum semper conflictatus fuerat, fons et origo ipsi extitit, donec abhinc sex mensibus ante mortem asthma ipsum corripere spasticum, quod tandem in catarrhum suffocatiuum transiens, die maii vndeicesimo anni superioris 1759 aegrimoniis optimi viri simulque vitae finem imposuit. Ex rebus ad eum pertinentibus domesticis illud etiam narrare liceat, quod ex priore matrimonio cum lectissima virgine, CATHARINA SALOME nata

MAPPIA,

* vid. Comment. nostr. Vol. VII. P. III. p. 428.

MAPPIA, anno 1737 contracto, duos quidem filios
tresque filias suscepit, ex quibus tamen uno
modo filium, IOANNEM, Medicinae Candidatum
virtutumque patris ex asse heredem, duasque filias
superstitas reliquit. Suauissima hac quidem coniuge
anno 1743 per mortem ipsius praematuram orbi-
tus, alterum, quo minus a literis nimium distra-
heretur per curas domesticas, sub exitum anni 1745
iniit matrimonium cum ornatissima vidua, AGATHA
REISSEISEN, nata SILBERRADIA, ex qua vero
fusiendi prolem felicitate numquam gaudius fuit.

Memoria PHILIPPI HENRICI BOECLER,
Phil. et Medic. Doctoris, Anatomiae et Chi-
rurgiae in Vniuersitate Argentoratensi Pro-
fessoris Publici Ordinarii, Acad. Caes.
Naturae Curiosorum, Reg. Scient. Monac.
liensis et Elector. Moguntinae Scientiarum
Vtilium, Socii.

IOANNEM BOECLERVM, cuius vitam atque me-
rita iamiam exposuimus, non aliqua tantum at-
tigit *Noster*, PHILIPPVS HENRICVS, necessi-
tudinumque propinquitate: sed meritum
quoque excellentia, illi, nisi antefendus fuerit,
certe tamen non postponendus fuit vnquam. Soli-
da enim vastaue vniuersae artis salutaris, anatomiae
tamen imprimis, aliarumque multarum medicinarum or-
nantium scientiarum cognitio, indefessus labor
atque integerrimum et vniuersitatis, cuius mem-
brum erat, et aegrorum, qui frequentissimi curam
eius atque consilia exposcebant, emolumento atque
saluti inseruiendi studium, simulque summa huma-
nitas atque comitas, insignem ipsi conciliauerunt
apud omnes gratiam: ideoque magnum ipsius nunc
desiderium effecerunt apud magnates musarumque
antistites,

antistites, apud ciues academicos totiusque ciuitatis Argentinenfis, apud omnes denique viros bonos scientiarum morumque cultores. Ex merito igitur nimis praematuram eius mortem lugent patria ipsius et omnis orbis literatus, quippe qui plura eruditionis specimina numerumque iuuenum doctorum medicorum multo insigniorem ab ipso expectare potuisset, dummodo licuisset ipsi diutius viuere. Eo dignior tamen fuit, cuius memoria posteris commendetur. Natus erat Argenterati anno huius seculi decimo octauo die decembris decimo quinto, patre, IOANNE HENRICO, Medicinae Doctore atque practico, et matre, MARIA SVSANNA EX SALTZMANNIANA stirpe orta. Auum paternum coluit IOANNEM PHILIPPVM, aerarii publici Quaestorem et rei monetariae Praefectum; proauum porro paternum, IOANNEM HENRICVM, I. V. D. Histor. et eloqu. in vniuersitate Argenteratensi Professore P. O. S. C. Maiest. et Elect. Moguntini Consiliarium; abauum tandem atauumque paternum, vtrumque IOANNEM, Cronheimensis ecclesiae in Franconia Pastorem, supra iam in IOANNIS BOECLERI vita commemoratum. Purioris sacrorum doctrinae et literarum prima principia a tenera iam aetate priuatim edoctus a praeceptoribus, tam hilares iam fecerat progressus, vt vix septem annorum puer in gymnasium patrium introduceretur. Adolescens nunc optimae spei et parentum, et praeceptorum, satis faciebat expectationi. Alacre enim et docile a natura nactus ingenium, summamque comprobans diligentiam, post septem iam annos iudicabatur dignus, qui non solum die decimo quarto aprilis anno 1732 ab vniuersitatis patriae Rectore, IO. IAC. SCHERZIO in numerum ciuium academicorum recipe-retur; sed eodem adhuc mense, praegressis tentaminibus consuetis, a IO. HENRICO LEDERLINO,

linguae Graec. et Hebr. Prof. P. O. philosophiae
sacris initiatus, eiusdem et liberalium artium
calaqueus solempni ritu crearetur. En praecox et
felicissimi ingenii documentum!

Medicis nunc quidem olim pertractandis
applicabat animum, medici autem, non nisi docti
honorem aucupaturus, illis ab initio studium omne
dabat scientiis, quae non viam solum sternunt ad
artem medicam, sed quae ornant quoque medicum
eumque aliis faciunt gratiorem. Itaque iam dicti
LEDERLINI, graeca tradentis, frequentabat lectio-
nes eoque duce veteres scriptores graecos, AELI-
ANVM in primis, EPICETVM atque HOMERVM
cum fructu legere discebat. Cum graecis combi-
nabat latinorum auctorum lectionem, eorumque non
sermonis tantum lepores, sed rerum etiam, cum
continent, copiam, cum Romanarum antiqui-
tatum simulque historiae vniuersalis notitia a
DAN. SCHOEFFLINO accipiebat; quo moder-
atore etiam utebatur in exercitiis oratoriis et ve-
nustiore latine dicendi scribendique genere ac-
quirendo. Historiam philosophicam et literariam
dictam uti et vniuersam philosophiam ex IO. IAC.
WITTERI et IO. DAN. OSTERKIEDII lectionibus
hauriebat. Propius nunc ad excolendum artis
medicae studium accedebat. Porta igitur ad
pandebatur a GEORGIO HENRICO EISENMA-
NO et IOANNE BOECLERO, quippe qui scientiam
rerum naturalium physicam, tum quae experiendo,
cum quae ex artis iam cognitae principiis intelli-
gitur, ipsi tradebant. Quosnam vero omnibus his
in doctrinis fecisset profectus, publice demonstrandi
saepius quidem habebat occasionem: solempniore
autem modo illud comprobabat, quum super dis-
sertatione *de aurora boreali* conscripta, IOANNE BOE-
CLERO Praeside, anno 1736 publice disputaret.
Consequebatur etiam et hoc diligentiae suae et
erudi-

eruditionis et aliis speciminibus, quae in examini-
bus coram ordine philosophorum edebat, secundam
lauream philosophicam, eodem quippe anno artium
Magistri et Philosophiae Doctoris titulo atque ho-
nore cohonestatus. Pari nunc studio, quo literis
ab humanitate dictis huc vsque vacauerat, in artem
medicam incumbibat, fidelissimos pariter ac doctis-
simos ibi duces offendens. A GEORGIO nimirum
HENRICO EISENMANNO vniuersam accipiebat
anatomem eique operationes chirurgicas admini-
stranti adsissebat; eodem quoque auspice, duce au-
tem dexterrimo HOMMELIO, cadaueribus disse-
candis manum ipse admovebat. Hoc etiam viro
vtebatur in addiscendis sic dictis institutionibus me-
dicis praecepsque excolendae peritia attingenda.
IOANNES SALTZMANNVS politiam medicam et
pathologiam; IO. IACOBVS SACHSIYS autem
botanicam, chemiam, materiam medicam, formu-
las medicas praescribendi methodum, therapiam
specialem, casibus potissimum aegrorum inuestigan-
dis applicandam, ipsum docebant, IOANNEM
BOECLERVM, ex proauo fratrem patruelem, per
integrum lustrum sequebatur doctorem in plantis
accuratius cognoscendis, materia medica et chemia
percipiendis. Sub eiusdem quoque viri praesidio
decadem thesaurum medicarum controuersarum anno 1741
publice iterum defendebat. Paulo post Argentinen-
sium Medicorum Ordini, vt profectus in salutari
arte acquisitos tentaret, sese fistebat ab eoque cum
laude dimissus eodem anno die iunii tricesimo
inauguralem a semet ipso exaratam *de somni meri-*
diani salubritate dissertationem publice contra dissen-
tientes viros sine praeside tuebatur. Altero tandem
anno post 1742 die vndeicesimo aprilis Doctoris
Medici honores atque iura impetrabat, problemate
antea, *cur medicina* VIRGILIO *Aeneid. Lib. XII.*
v. 397. *mutae artis titulo insigniatur*, resolutio. Quem

Aaa 3 hono-

honorem consecutus, altero iam statim die Collegio Medico Argentoratensi Socius adscribebatur.

Quemadmodum vero animus nobilis sciendique cupidus in cognitae iam sapientiae limitibus nunquam fere solet consistere, sed illis extendendis semper intentus est: sic et *Noster* cognitionis suae thesauros, quantum demum posset, viterius amplificaturus, literarium iter ad externos suscipiebat: quod itaque ab initio ad totius regni gallici metropolin, Lutetiam Parisiorum puta, dirigebat. Postquam ibi cuncta visu notatuque digna percontatus fuerat, eum inprimis sibi proponebat finem, ut in usum atque consuetudinem virorum eruditionis aliorumque meritorum fama atque laude insignium perveniret. Omnia etiam, quae volebat, allequebatur. A celeberrimis enim in arte viris, *HYNAYLL, FERREIN, WINSLOW*, priuatim aequae ac publice anatomen demonstrantibus, permultum capiebat usus et ex illis viris *FERREIN* insuper in physiologicis, chirurgicis et practicis lectionibus cum fructu audiebat. Ad studium botanices et historiae naturalis viterius prosequendum, non solum *ANTONIVM DE IVSSIEV*, plantas in horto regio exponentem, per duas aestates sequebatur, sed et fratrem ipsius, *BERNHARDVM DE IVSSIEV*, excursionibus botanicis instituentem, semper comitabatur, ab utroque illo viro singulari favore et amicitia exceptus. Eo quoque alacriori studio in rem herbariam incumberebat, quo magis aliorum, quibus amicitiae vinculo iunctus erat, incitabatur exemplo, *Cll. nimirum GVETTARD, PLOT, BAECK* Sueco, et *MACMAHON* Hiberno. In chemia utebatur institutione *LEMERY, BOVRDELIN, ROVILLE* et *GROSII*. In arte chirurgica expertissimos elegbat sibi magistros, *MORAND, FAGET, St. YVES, LE DRAN, BOVDOV, VERDIER, HEVIN*, atque *FOVBERT*, cuius vltimi inprimis fauorem expertus,

eo duce

eo duce operationes perficiendi chirurgicas artem non priuatim solum discebat sed in xenodochio etiam a *charitate* dicto, colebat. Vincula rite applicandi chirurgica methodum docebat ipsum LA SERRE. Quod praxin attinebat medicam, in ea quoque proficiendi nanciscebatur occasionem, quum UEMERY et COL DE VILLARS in nosocomium *Hôtel de Dieu* dictum, LEHOC autem in aliud a *charitate* appellatum, aegrorum curam gerentes, comitari ipsi liceret. Aditus ei quoque patebat ad medicum practicum tunc temporis famigeratissimum HAMMERER; sicuti etiam practicas lectiones ASTRUC frequentabat. Nec physicas AbbatIS NOLLET lectiones, neque museum DE REAUMUR insectorum copia ditissimum visitandi negligebat opportunitatem. Inter fausta denique Parisiis ipsi obuenientia illud quoque referebat, quod conuentibus Regiae scientiarum Academiae aliquoties interesse liceret.

Omniibus igitur his felicitatis generibus summo cum fructu fruitus, mense augusto 1743 Parisinis musis vale dicens, iter suum ad meridionales Galliae prouincias persequebatur et vbiuis locorum et doctorum, quos inueniebat, virorum sibi comparabat amicitiam, et omnia, tum antiqua Romanorum monumenta in Occitaniae prouincia potissimum frequentius obuia, tum ex aliis causis memoratu digna oculis perlustrabat. Quum per Aquas Sextias traiceret, cum celebri illo anatomico LIEVTAYD de inuentis ipsius anatomicis vtilis miscebat sermones. Massiliae autem praeter alios viros doctos, salutabat PEZENAS e Soc. Iesu eique experimenta physica, in primis microscopicas observationes instituendi saepius a latere erat. Montem Pessulanum petens, cum DE SAVVAGES tam fructuosam contrahebat amicitiam, vt semper deinde eum celeberrimo illo viro literarum commer-

cium coleret. A reliquis etiam academiae illius
 florentis professoribus, in primis autem a curatore
 academiae Praefide, DE BON, humanissime am-
 batur, cuius etiam curiosissimum rerum naturalium
 museum saepius inspiciendi gaudebat potest.
 Qua etiam felicitate Lugduni fruens, OCTAVIANUS
 PESTALOZZI, utriusque medici doctissimus, mu-
 seum prae reliquis rerum naturalium thesauris, sta-
 chyliorum marinorum speciebus in lapides multos
 superbiens, ingrediebatur. Vtilissimo tandem
 itinere finito, pridie calendas ianuarii anno 1744
 ad suos redibat sospes felixque Argentoratunus.
 Omnem igitur nunc scientiarum, quas sibi com-
 parauerat, copiam in civium impensuram con-
 sumentia, non medicinam solum faciebat inter agna,
 sed eam quoque artis tirones cum applausu doc-
 bat; vacuum vero tempus physicis tentaminibus
 instituendis tribuens, Physices Professoris, CAROLUS
 ZLI, viri integerrimi, pulcherrimo instrumeto-
 rum apparatu atque consiliis adiutus. Quomodo
 ut sub initium anni 1748 unanimitibus protinus
 suffragiis Professoris Medicinae Extraordinarii mu-
 nus ipsi demandaretur, quod eodem quoque anni
 inaugurali oratione de medicina per novissima tempora
 ad maiorem pertitudinem, aucta, die vicefimo secundo
 mensis augusti habita, auspicabatur. Quae ipse
 ex voluntate sua huc usque habuerat, lectiones me-
 dicas, eas nunc vi muneris eadem diligentia eodem-
 que certe, nisi maiori, studio tradebat. Ut de
 priuata etiam ipsius industria constaret publica
 dissertationem, *thyroideae thymi atque suprarenalis*
glandularum in homine nascendo et nato functiones ex-
plicantem, anno 1753 edens, ex cathedra medica
 defendebat. Fieri itaque non poterat, quin illi
 existimationem atque fiduciam apud ciues et collo-
 gas atque magnates conciliaret. Quum enim sum-
 mi rei iudicariae, aedilitiae aerariaeque, in Alsatia
 Praefecti

Praefecti, Illustrissimi Baronis DE LYCE, cura in tribus post Argentoratum primariis Alsaciae urbibus crearentur amphitheatra anatomica, in quibus chirurgicae artis studiosi iuvenes docerentur anatomicen atque chirurgiam, cum aliis viris doctissimis *Noster* quoque nominabatur, qui ad subeunda *Demonstratorum* munera concurrentes candidatos tentaret, dignos seligeret eosque in pharmaciae chirurgicae artisque theoria erudiret. Ad exteros etiam de meritis *Nostri* fama perueniebat breui tempore, adeo ut anno 1755 ab Academiis Naturae Curiosorum et Electorali Moguntina, et sequenti anno 1756 a Regia Scientiarum Societate Montpelienfi, in sociorum suorum numerum reciperetur: insuper anno 1755 in arctius Collegium Medicum Argentinenfe cooptatus.

Interim accidit, ut Logices ac Metaphysices cathedra in philosophorum ordine vacua fieret, quam cui, *Nostro*, digniori assignarent, patres academiae conscripti, nesciebant. Quamvis igitur arti tantum salutare sese dicasse videretur, hancce tamen sibi oblatam spartam ut recusaret, tantum aberat, ut illam potius paulo post susciperet solempni oratione die sexto aprilis anno 1756 habita *de logica fidissima medicorum mechanicorum cynosura*. Quum illud autem munus vix subiisset eique satis faciendo omnem adhibere incepisset operam, ex voluntate procerum ad medicam iterum auocabatur cathedram eodemque anno Anatomes atque Chirurgiae Professoris Publici Ordinarii officium ipsi demandabatur, cui iussui quoque obtemperans nouam sibi oblatam prouinciam eodem anno 1756 die nouembris decimo capessabat oratione publice dicta, qua *Procerum et Medicorum Argentoratensium in anatomicen merita depraedicabat*. Ex quo tempore haud interrupta assiduitate, omni ardore et singulari dexteritate,

quae ab ipso expectari poterant, officiorum genus exsoluebat ita, ut aliis potius, quam sibi, viuisse dicendum sit. Quamquam enim satis infirmum a natura Etus fuerat corpus, omne tamen tempus vel laboribus academicis, vel aegrorum valde frequentium in vrbe auxilium ipsius implorantium, solatio et curae impendebat. Praeter consuetos, quos munus academicum exposcebat, labores ad alios quoque vocabatur, ex quibus illum modo iam commemoramus, quod renouando et corrigendo dispensationem argentoratensi et taxae, quae dicitur, medicamentorum constituendae, operam suam adhibuerit. Is vero, quibus obrutus erat, negotiis nimis, quam corporis vires non responderent, cito succumbebat. A iuuenili enim iam aetate hepatis vicio et inde oriundo ictero, pulmonum porro labe aliisque et hoc impuro fonte profluentibus malis laborauerat; anno tamen ante mortem proximo febrim acutam superabat. Subsequentis autem anni eodem tempore laterum dolore inflammatorio, ab arthritidis vagae lenissimo insultu paulo antea inuadente, nunc ad pectus conuerso, correptus, quarto morbi die, qui septimus erat mensis iunii anno superiore 1759, nimis praematura morte opprimebatur. Dum viveret, omnium sibi conciliauerat amorem: sui itaque etiam post mortem apud omnes reliquit desiderium. Posteror non reliquit. Matrimonium quidem init anno 1748 cum virgine lectissima, CHRISTINA SALOME, BECKIA nata, nunc vidua, ex qua filiolam tantum susceperat, quae etiam vir nata ex hac vita denuo secessit.

Continuatio indicis scriptorum physico-medicorum, quae anno 1758 prodierunt.

IOH. DANIEL DENSO, *physikalische Bibliothek 1sten Bandes 8ter Stück, mit nöthigem Register über den ganzen ersten Band versehen.* Rostock, 8.

IOAN. DESCHEMET, *Quaest. med. an vteri contractio praecipua parturitionis causa? Resp. Petr. Ioan. Claud. Mauduyt de la Varenne.* Paris. 4.

IOAN. PETR. DESPOLET, *Quaest. medico-chirurg. an cauterium actuale negligendum; potentialibusque aliquando praeualeat?* Montpelii.

Exposition exacte, ou Tableaux Anatomiques en taille douce, des différentes parties du corps humain: Ouvrage contenant environ soixante planches, recueillies d'après les meilleurs Auteurs du temps qui ont travaillé dans ce genre, et enrichi de plusieurs nouvelles figures très-curieuses et fort utiles, concernant les Accouchemens, les Hernies et autres cas particuliers, rendues aussi exacte qu'il a été possible, par les soins de FRANÇOIS-MICHEL DISDIER, le tout exécuté par ETIENNE CHARPENTIER, Graveur Anatomiste. à Paris. fol.

Mémoires pour servir à l'Histoire Naturelle des Plantes, dressées par M. DOART. Avec les Descriptions de quelques Arbres et de quelques Plantes de Malaques par le Pere de BELLE. à Amsterd. et Leipzig. 4. c. f.

Avis tres-important au Public sur différentes especes de Corps et de Botines d'une nouvelle invention par DOFFEMENT. à Paris. 12.

Essai sur l'Histoire Naturelle de la Mer Adriatique, par le D. VITALIANO DONATI avec vne lettre du D. LEONARD SESLER sur vne nouvelle espece de Plante terrestre, traduit de l'Italien. à la Haye. 4. c. f.

Manuel

Manuel Physique, ou Maniere courte et facile d'expliquer les phénomènes de la Nature, par M. JEAN FERAPIE DUFIEU. à Lyon. 8.

EBENBITAR de limonibus. Tractatus arabicus in latinum versus ab ANDREA Bellunensi, typis primum euulgatus à MARTINO GHISIO, dictus PAVLO VALCARENGHI. Cremonae. 4.

Eandem huius libri editionem, cui editio Veneta anni 1583, et Parisina 1602 additae fuere, eodem anno Cremonae denuo prelo submitit et annotationibus practicis locupletavit PAVLVS VALCARENGHI.

BALTHASAR ERHART, oekonomische Pflanzenhistorie, nebst dem Kern der Landwirthschaft, Gartenbau und Arzneykunst 6ter Theil, nebst dem Register über den 4, 5 und 6ten Theil. Ulm und Memmingen. 8.

Essai sur les Maladies Veneriennes, ou l'on expose la méthode de M. PETIT, dans leur Traitement, avec plusieurs consultations du même Auteur sur ce maladies; par M. FABRE. à Paris. 11.

Select Cases in surgery collected in St. Bartholemys hospital by JAMES FARMER. London. 8.

PETR. FEAU Thes. med. de putredine. Montpelii. 4.

LVDWIG FEVILLÉE Beschreibung zur Arznei dionlicher Pflanzen, welche in den Reichen des mitterlgen Amerika im Gebrauch sind. Zweyter Theil aus dem Französischen übersetzt von D. G. L. HYTH. Nürnberg. 4. m. K.

Traité des Maladies des Femmes: traduit du Latin de M. FIZERALD. à Paris. 12.

Traité des Fievres, traduit du Latin de M. FIZES par M. D *** ibid. 12.

ANTONII FRACASSINI opuscula pathologica alterum de febribus, alterum de malo hypochondriaco, recusa cum indice. Lipsiae. 4.

BENIAMIN FRANKLINS *Briefe von der Electricität; aus dem Englischen übersetzt, nebst Anmerkungen von I. C. WILKE. Stockholm. 8.*

IOAN. LEONH. GASMANN, *Diff. de scirrho yteri. Argentorati. 4.*

Institutiones pathologiae medicinalis auctore H. D. GAVBIO. *Leidae Batav. 8 mai.*

PERH. ADRIAN GEDD, *Tänkar om skadelige Frostnätter och Frostnaettens uppodling. Stockholm.*

IOAN. CAR. GEHLER, *Diff. inaug. Horror ut signum. Lips. 4.*

Chimie Metallurgique dans laquelle on trouvera la Théorie et la Pratique de cet Art, avec des expériences sur la densité des Alliages des Métaux et des Demi-métaux, et un abrégé de Docimastique avec figures par M. C. E. GELLERT. *Ouvrages traduits de l'Allemand. à Paris. 12. Voll. 2.*

STEPH. LVDOV. GEOFFROY, *Quaest. med. an in empyematis operatione scalpellum acu triangulari praestantius. Resp. Ludou. Mar. Girard. de Villars. Parisiis. 4.*

IOH. GESNERI tractatus physicus de petrificatis in duas partes distinctus, quarum prior agit de petrificatorum differentiis et earum varia origine, altera vero de petrificatorum variis originibus, praecipuarumque telluris mutationum testibus. *Lugd. Bat. 8.*

MATTH. VAN GEVENS, de eo, quod vitam constituit in corpore animali, disquisitio physiologica. *Amstelod. 4.*

L'Agriemensfore instruito, opera di FRANCESCO-MARIA GIRRI. *in Venezia. 4.*

IOH. FR. GLASERS *Beschreibung seiner neu erfundenen Blutwage und Blutmeßgeschirres, womit man bey Hand und Fußaderlassen, das Blut, ob es schon unter das dabey gebräuchliche Wasser läuft, dennoch so*

- so bald von Loth zu Loth, richtig und sehr mäßig
wägen und messen; auch sonst durch einen angemes-
senen Vortheil unter dem Wasser abgefondert allein
auffangen kan. *Hildburgshausen. 8. m. K.*
- Eiusd. Nützliches Verhalten bey der ietzo in Teusch-
land regierenden Fleckfieber-Seuche, um sie zu ver-
hüten und wieder zu dämpfen, entworfen. *ibid. 8.*
- PHILIP. FRID. GMELIN, *Diss. inaug. de irritabi-*
litate animal. Resp. Jacob. Eberh. Andrae.
Tubingae, 4.
- Eiusd. *Diss. inaug. de influxu fodinae Bulariensis,*
Württembergicae in acidulas Deinacenses. Resp.
Franc. Christian. Lud. Fromman. ibid. 4.
- Cases and Practical Remarks in Surgery with Sket-
ches of Machines of simple construction; easy
application an approved use by BENJAMIN GOOCH.
London, 8 mai.
- Lettre de M. le Chevalier GOVDAR à vn Acade-
micien de Paris, au sujet de la nouvelle Charrue à
semer, 12.
- IO. DAVID. GRAV, *Diss. inaug. de mutationibus*
ex aeris calore diuerso in corpore humano ori-
undis. Resp. Georg. Henr. Wideburg. Ienae, 4.
- IOH. FRID. CAR. GRIMM, *Diss. inaug. de visu.*
Gotting. 4.
- Voyages aux Indes Orientales par JEAN HENR.
GROSE, traduit de l'Anglois par M. HERNAN-
DEZ, l'un des Auteurs du Journal Etranger à
Ryssel et Paris, 12.
- Lettera del D. GIOSEFFO GRÖSSATESTA ad un
amico su l'apparechio grande lateralizzato. in
Modena, 4.
- IOH. AVG. GROTIANS *Vollständige Abhandlung*
vom Baue der Levcojen, Nelken und Aurikeln.
Nordhausen, 8.
- IOH. FRID. GRVND, *Diss. inaug. de secretione.*
Gotting. 4.

Histoire naturelle, civile et géographique de l'Orénoque et de principales Rivières qui s'y jettent, dans la quelle on traite du Gouvernement, des Usages et des Coutumes des Indiens qui l'habitent, des Animaux, des Arbres, des Fruits, des Résines, des Herbes et des Racines médicinales, qui naissent dans le Pays, par le P. JOSEPH GVMILA, traduit de l'Espagnol sur la seconde Edition par M. EIDOVs. à Avignon. 12. Voll. 3.

ANTONII DE HAEN, Ratio medendi in nosocomio practico; quod in gratiam et emolumentum medicinae studiosorum condidit MARIA THERESIA. Pars III. Vindobonae, 8.

Storia de Vegetabili etc. Opera del D. STEFANO HALEs, tradotta dall' Inglese, con varie annotazioni. Napoli, 8. (*In hanc italicam linguam transulit hunc librum femina quaedam in orbe litterario satis celebris MARIA ANGELLA ARDINGHELLI.*)

Deux Mémoires sur la formation des Os, fondés sur des expériences par ALB. DE HALLER, à Lausanne, 12.

Sur la formation du Cœur dans le Poulet; sur l'Oeil; sur la structure du Jaune etc. Premier Mémoire exposé des Faits par le même. *ibid.* 12.

Sur la formation du Cœur dans le Poulet; sur l'Oeil; sur la structure du Jaune etc. Second Mémoire précis des Observations suivies de réflexions sur le développement: avec un Mémoire sur plusieurs Phénomènes de la Respiration par le même. *ibid.* 12.

Disputationes ad morborum historiam et curationem facientes. Quas collegit, edidit et recensuit ALBERTVS HALLERVS. Tomus IV. V. VI. *ibid.* 4 mai. c. f. Voll. 3.

Collection de Theses Medico - Chirurgicales sur les Points le plus important de la Chirurgie Théorique et Pratique, recueillies et publiées par M. le Baron DE HALLER et rédigées en François par M * * *. Tome II et III. à Paris, 12. Voll. 2.

La Physique des Arbres; ou il est traité de l'Anatomie des Plantes et de l'Economie végétale: pour servir d'Introduction, au traité complet des Bois et des Forets: avec une Dissertation sur l'utilité des Méthodes de Botanique; et un Explication des termes propres à cette science et qui sont en usage pour l'exploitation des Bois et des Forets par M. DU HAMEL DV MONCEAU. Partie I et II. à Paris, 4 mai. c. f. Voll. 2.

LAVRENT. HEISTER, Diss. inaug. de vomica pulmonum pleuro - pneumoniam excipiente. Resp. *Wilh. Frid. Capeller*. Helmstad. 4.

Reizen door en gedeelte van Europa, klein Asien, verscheide Eylanden van t' Archipel, Syrien, Paellaestina, in het H. Land, Aegypten, den Berg Sinai etc. door I. AEGIDIUS VAN DER NYENBURG, en IOH. HEYMANN; telles uyt beider eygenhandige nagelaten Schrifften opgemaakt, in een goede ordre gebragt; en briefswyze zamengesteld, en behoorlyk ter Drukpersse bezorgt dor IOH. WILHELM HEYMANN. 2de Deel. Te Leiden, 4.

JOHN HILL'S management of the Gout, with the virtues of Burdock root first used in the Authors own case. London, 8 mai.

Eiusd. Valerian, or the virtues of that Root in nervous disorders, and the characters, which distinguish the true from the false. *ibid* 8 m. c. f.

Eiusd. Account of a Stone in the possession of the Earl of Stafford, which on being waterd. produces excellent mushroom, with the history of the Violetstone of Germany. *ibid*. 8 mai.

JOHN HILL's Outlines of a System of Vegetable Generation, illustrated with Figures. London, 8.

HIPPOCRATIS Aphorismi: graece et latine. Glasg. 12.

GOTTF. AUGUST HOFFMANN'S *chymischer Manufacturier und Fabricant, darinne die Anfangsgründe der Metallurgie und Apotheker-Wissenschaft, vornehmlich aber der Künste, Handwerker und Wirthschaft, wie der Handwerksmann solches verstehen und fassen kan, abgehandelt worden. Mit dazu gehörigen Rissen. Gotha, 8.*

ADRIAN. HOFMANN, Diss. inaug. de ortu et incremento foetus humani. Lugd. Bat. 4.

GEORG. VALENT. HÖLZBERGER, Diss. inaug. de aere, aquis et locis Argentinae. Argent. 4.

CAROL. FRID. HUNDERTMARK, Progr. de ozaena venerea. Lipsiae, 4.

Eiusd. Diss. inaug. de scabie artificiali. Resp. Christian. Gottlieb Zieger. ibid. 4.

10. PETRI DE JAVSSERAND de sensibilitate et irritabilitate partium corporis humani experimenta. Monspelii, 4.

Mémoires historiques, militaires et politiques, sur les principaux événemens, arrivés dans l'Isle et Royaume de Corse, depuis le commencement de l'année 1738, jusqu'à la fin de l'année 1741. Avec l'Histoire Naturelle de ce Pais la et diverses remarques curieuses touchant l'origine des Peuples qui l'habitent. Le tout enrichi d'une Carte nouvelle de l'Isle de Corse; par M. JAUS-SIN. Tom. I et II. à Paris, 12. Voll. 2.

Explicatio demonstrationis vteri praegnantis mulieris cum foetu ad partum maturo, in tabulis sex ad naturae magnitudinem post dissectiones depictis, et ea methodo dispositis, ut huius status grauidi amplam ob oculos ideam collocent, Tom. VIII, Pars IV. Bbb cura

cura ac studio CAROLI NICOLAI IENTY.
Londin. 8 mai.

Tentamen medicum de variis calculorum biliarium speciebus, diuersoque ab ipsis pendentium morborum genere. Praef. FRANCISC. IMBERT. Resp. Ioan. Petr. Sabatier. Monspelji, 8.

JAMES IONNSTON's historical dissertation, concerning the malignant epidemical fever of 1756, with some account of the malignant disease prevailing since the year 1752 in Kidderminster. London, 8.

Mémoire sur les Tremblemens de Terre, qui a remporté le Prix de Physique au jugement de l'Académie des Sciences, Belles Lettres et Arts de Rouen le 3 Aout 1757. par M. ISNARD. à Paris, 12.

IOAN. IVNCKER, Diss. inaug. de quatuor praecipuis infantum morbis compendiaria ac felici methodo curandis. Resp. Godofr. Schlicht. Halae, 4.

Eiusd. Diss. inaug. de mediis contagii epidemici ortum, communicationem et actionem in corpus prohibentibus. Resp. Io. Wilh. Vrsinus. ibid. 4.

I. H. G. VON IVSTI *Neue Wahrheiten zum Vortheil der Naturkunde und des gesellschaftlichen Lebens der Menschen.* IItes Stück. Leipzig, 8.

CAROLI FRID. KALTSCHMID Diss. inaug. theses exhibens de inflammationibus in genere consideratis. Resp. Martin Stähelin. Ienae, 4.

IOAN. IACOB. KIRSTEN, Diss. de terra medicata Norico - Veldensi. Resp. Iust. Iac. Goepkel. Altorf. 4.

IACOB. THEOD. KLEINII lucubratiuncula subterranea prior de lapidibus macrocosmi proprietalibus. Petropoli, 4.

IOH. HERMANN KNAAP Pomologia, dat is, Beschryvingen en Afbeeldingen van de beste Soorten,

ten van Appels en Beeren etc. Te Leewarden,
fol. c. tab. aen.

10. HIERON. KNIPHOFII botanica in originali
feu, herbarium vivum in quo plantarum tam
indigenarum, quam exoticarum, peculiari qua-
dam operasque enchiresi atramento impressorio
obductarum, nominibusque suis ad methodum
illustrium nostri aevi botanicorum, LINNAEI et
LUDWIGII insignitarum, elegantissima ectypa
exhibentur opera et studio IOANNIS GODOFR.
TRAMPE. Cent. IV. Halae, fol.

GAR. CHRISTIAN. KRAVSE, Diss. de amuletis
medicis cogitata nonnulla. Resp. Car. Christian.
Wagner. Lipsiae, 4.

Eiusd. *Abhandlung von den Muttermälern, welche mit
dem, von der Kayserl. Akademie der Wissenschaften
zu Petersburg auf das Jahr 1756 ausgesetzten
Preise gekrönet worden; nebst einer andern Abhand-
lung, welche die gegenseitige Meynung behauptet.
Aus dem Lateinischen übersetzt von CHRISTIAN
AVG. WICHMANN. Leipzig, 4.*

EPHRAIM KRÜGER, Diss. inaug. de neruo phre-
nico. Lipsiae, 4. c. f.

10H. GOTTLIEB KRÜGERS *Unterricht wie ein
Soldat ohne Arzneyen seine Gesundheit erhalten und
sich curiren könne. Halle, 8.*

BAPTIST. LABAT *Reisen nach Spanien und Welsch-
land, aus dem Französischen übersetzt von L.
TROELTSCH. 2 Theile Nürnberg, 8.*

GEORG. AVGVST. LANGGVTH, Diss. inaug. de
animo sanitatis praeside atque custode optimo.
Resp. Iul. Christian Lemmer. Witemb. 4.

Eiusd. Progr. de cortice peruiano, medicina ad-
uerfus febrem adhuc populariter grassantem
praestantissima. ibid. 4.

DANIEL LANGHANS *Beschreibung von der Natur
und Kräften des Schweitzerischen Gletscher-Spiritus,*

nebst dem Zeugnisse über gemachte Proben von Herrn
Hofrath von HALLER. Zürich, 8.

IOH. IOACH. LANGIVS, Diss. Lithographia Ha-
lensis. Resp. Io. Christian. Dan. Schreiber.
Halae, 4.

Plain directions in regard to the Smallpox by
BROWNE LANGRISH. London, 4 mai.

STEPH. PETR. LE LAVMIER; Theses anatom.
chirurg. (de vtero inuerso) Resp. Francisc. Angel.
Deleurye. Paris. 4.

*Versuch zu einer gründlichen Vertheidigung derer Saa-
menhierchen; nebst einer kurzen Beschreibung derer*
*Leeuwenhoeckischen Mikroskopen, und einem Ent-
wurfe zu einer vollständign Geschichte des Sonnen-
Mikroskops, als der besten Rechtfertigung derer*
Leeuwenhoeckischen Beobachtungen von MARTIN
FROBENIVS LEDERMÜLLERN; mit Kupfern
versehen. Nürnberg, 4.

Kurzer Entwurf einer Mineralogie verfaßet von IOH.
GOTTLOB LEHMANN. Berlin, 8.

CAROL. NIC. LERICHE, Diss. inaug. sistens casum
criseos metastaticae in tumore tibiae cum subse-
quente vlcere gangraenoso et carie, substantiam
offis ad medullam vsque erodente feliciter cura-
tae. Argentorati, 4.

IOH. CHRISTIANI LEVSCHNERI super vita,
meritis et scriptis IOHANNIS EHRENFRIED
THEBESII, medici Hirschbergae clarissimi, expo-
sitio. Hirschbergae, 4.

Herrn LEVRET Wahrnehmungen von den Ursachen
*und Zufällen vieler schweren Geburten. Mit An-
merkungen über die bishero vorgeschlagenen und an-
gewandten Mittel dieselben zu enden; nebst einigen*
neuen Mitteln dazu viel leichter zu gelangen. Aus
*dem Französischen übersetzt, und mit neuen Hand-
griffen und Werkzeugen vermehret von* D. IOH.
IVL. WALBAVM. Lübeck und Altona, 8. m. K.

Dissert.

Differtation, qui a remporté le Prix en 1757 au jugement de l'Académie Royale des Sciences, Belles Lettres et Arts de Bourdeaux sur la question proposée par cette Académie: Quelle est l'Influence de l'Air sur les Vegetaux? par M. ROBERT DE LIMBOURG. à Bourdeaux, 4.

CAROLI LINNAEI opera varia, in quibus continentur fundamenta botanica, sponsalia plantarum et systema plantarum et systema naturae, in quo proponuntur naturae regna tria, secundum classes, ordines, genera et species. Lucae, 8.

Eiusd. Diss. inaug. Spigelia Anthelmintia. Resp. I. Georg. Colliander. Vpsal. 4.

Eiusd. Diss. inaug. de cortice Peruuiano. Resp. I. Christian Petersen. ibid. 4.

Eiusd. Diss. inaug. frutetum Suecicum. Resp. Dav. Magn. Vigunder. ibid. 4.

PETR. LOEFLINGII Iter Hispanicum, eller Resa tilspanska Länderna vti Europa och Amerika, förrättad ifraon aor 1751, til aor 1756 med Beskrifningar och Rön öfver de marckwärigeste växter vtgifwen efter des Fraonfaolle, af CARL LINNAEVS. Stockholm, 8.

IOH. LVDW. LOESEKENS materia medica concentrata, oder Verzeichniß von den vorzüglichsten inn- und äusserlichen Arznei-Mitteln und ihren nöthigen Dosibus, zur klugen Wahl und nützlichen Gebrauch in der Praxi clinica in ihre gehörige Classen gebracht, nebst einem Anhang von Nahrungs-Mitteln, Giften und Gegengiften aus allen 3 Reichen der Natur, und einem Dispensatorio, herausgegeben von GEORG. LUDWIG RUMPELT. Dresden, 8.

Oratio de generatione metallorum a terrae motu Auctore MICHAELE LOMONOSOW. Petropoli, 4.

ANN. CAROL. LORRY, Quaest. med. an parturienti accedente haemorrhagia vterina, partus diuersa pro diuerso casu encheiresi promouendus? Resp. Iacob Sauary. Paris. 4.

- Lettres sur la maladie de la Goutte par M. LOVET.
à Paris, 8.
- Discours historique et critique sur le traité des Maladies des Os, de feu M. PETIT par M. LOVIS.
ibid. 8. c. f.
- Lettres of D. LVCAS and D. OLIVER occasion'd
by a physical confederacy at Bath. London, 8.
- PETR. LVCHTMANS, Specim. inaug. de saporibus
et gustu. Lugd. Bat. 4. c. f.
- CHRISTIAN GOTTLIES LVDWIG, Progr. de
debilitate corporum curationem morborum im-
pediente. Lipsiae, 4.
- Eiusd. Institutiones medicinae clinicae praelectio-
nibus academicis accommodatae. ibid. 8.
- Eiusd. Progr. de abscessu latente. ibid. 4. c. f.
- Eiusd. Progr. obseruationem, quae viam bilis cysti-
cae declarat, proponens. ibid. 4.
- Eiusd. Diss. inaug. de medicamentorum contrariorum
compositione. Resp. et Auctore *Christ. Gottlieb
Buerckner*. ibid. 4.
- Eiusd. Progr. de colore florum mutabili obseruata
proponens. ibid. 4.
- Eiusd. Progr. monita de excindendis tumoribus,
tunica inclusis, sistens. ibid. 4.
- The History of Health and the Art of preserving
it, by JAMES MACKENZIE. Edinbrough, 8.
- Traité du Chanvre; par M. MARCANDIER. à Paris, 12.
- AIME MATTHIEV, Diss. de neruis in genere, ac-
cedente I. II. III et IV neruorum paris descriptio-
ne. Leidae, 4.
- MICHAELIS MAYERI cantilenae intellectuales de
phoenice rediuuio: ou, Chansons intellectuelles
sur la resurrection du Phoenix: traduits en fran-
çois sur l'original latin par M. L. L. M. à Paris, 8.
- CAROLI MERTENS Diss. sistens vulnus pectoris
complicatum cum vulnere diaphragmatis et arte-
riae mesentericae inferioris. Argentorati, 4.

GOTTFR. FRIEDR. MEYERS *Versuch einer Erklärung des Nachtwandels.* Halle, 8.

CHRISTIAN BENED. MICHAELIS *philologemata medica, siue ad medicinam et res medicas pertinentia, ex ebraea et affinis orientalibus linguis decerpta.* Resp. *Ioach. Daniel Schleunitz.* Halae, 4.

A Sett of the Figures of Plants adapted to the Gardeners Dictionary, by **PHIL. MILLER.** *ad tab.* 160 *vsque.* London, fol. m.

The method of cultivating madder, at it practised in Zeeland, with their Manner of drying Stamping and manufacturing it: by **PHIL. MILLER.** London, 4m. c. f.

Das Englische Gartenbuch, oder **PHILIPP MILLERS,** *Gärtner Lexicon, dritter Theil, worinne die in der neuesten Londnischen Ausgabe dieses Werkes befindliche Verbeßerungen und Zusätze nebst dem Gärtner-Kalender, enthalten sind. Aus dem Englischen in das Deutsche übersetzt von D. GEORGE LEONHART HVTH.* Nürnberg, fol.

IOH. GEORG MODELS *Versuche und Gedanken über ein natürliches oder gewachsenes Salmiak, nebst Erörterung einiger vom H. BARON gemachten Einwürffe über das Perfsche Salz.* Leipzig, 8 mai.

Obseruations anatomical and physiological, wherein Dr. **HUNTER'S** Claim to some Discoveries is examined by **ALEXANDER MONRO, iunior.** Edinburgh, 8.

Eiusd Anatomy of the human Bones and Nerves, with an Account of the reciprocal motions of the Heart and a description of the human lacteal Sac and Duct. 5 Edition enlarged. *ibid.* 8. c. f.

JOHN MONROO'S Remarks on D. **BATTIES** treatise on Madnes. London, 8.

Lettera di **GAETANO MORIGI** diretta al **VINCENZIO PERALES.** (*Defenditur VINCENTIVS PERALES contra Pseudonymum quendam qui se Bentiene appellat.*) Rimini, 8.

CARL LUDW. NEVENHAHN, *vermischte Bibliothek oder Auszüge aus verschiedenen zur Arzneygelahrheit, Chemie, Naturkunde, Oekonomie zu Manufacturen und Künsten gehörigen Akademischen Streitschriften mit Anmerkungen begleitet. Erste Sammlung. Braunschweig, 8.*

ERNST ANTON NICOLAI *Gedanken von der Verwirrung des Verstandes, dem Rasen und Phantasiren. Kopenhagen, 8.*

Eiusd. *Theoretische und practische Abhandlung von den kalten Fiebern, worin ihre Natur und eigentliche Beschaffenheit, Paroxysmi und Zufälle, nebst der Methode sie zu curiren aus gewissen Gründen gehörig erkläret werden. ibid. 8.*

CARL FRIDR. NORDENSCHOELD, Or. Om nyttan af öfverflödigt wattens uttappande, utur Insjöar kärr och maossor i Finland. Stockholm.

JOH. PETR. NORDMANN *Diss. de ischuria grauidarum. Argentor, 4.*

FRANCISC. JOSEPH. OVERKAMP. *Diss. de electricitatis usu medico. Resp. Dan. Guil. Nebel. Heidelbergae, 4.*

Anatomia chirurgica del I. PALEFYS, tradotto da un celebre Professore di Medicina. Venezia, 4. Voll. 3. (opera et studio IOANNIS LARBERI.)

I. DITRIC. PALLAS, *Diss. inaug. de chrysofplenio. Argentor, 4.*

Nouvelles remarques sur la Lithotomie par M. PAL-LUCI. à Paris, 8.

Memorie degli Uomini illustri, e Chiari in Medicina del Piceno, o sia della Marca d'Ancona; Tomo primo et secondo, del D. GIOVANNI PANELLI d'Acquaviva. In Ascoli, 8. Voll. 2.

IOAN. FRANCISC. PARIS. *Quaest. med. an intestinis integre dissectis, ano artificiali alia sit anteponenda methodus? Resp. Guill. Fumée. Parisiis, 4.*

Memoi-

Memoires pour fervir à l'Histoire naturelle des animaux dressés par M. PERAVLT. Parties I. II. III. Avec l'Anatomie de la Vipere et les descriptions anatomiques de quelques animaux envoyées de Siam à l'Academie en 1687 par les Pères Jesuites François Missionnaires à la Chine. à Amsterdam et Leipzig, 4. c. f. Voll. 3.

Traité des Maladies des Os, dans le quel on a représenté les Appareils et les Machines, qui conviennent à leur guérison par feu M. PETIT. Nouvelle sieme Edition, revue et augmentée d'un Discours historique et critique sur cet ouvrage par M. LOVIS. Tom. I. II. à Paris, 12.

PHIL. PFAFFS *Abhandlung von den Zähnen.* m. K. Berlin, 8.

A Journal from Calcutta in Bengal by sea to Bussorah (*Balsora*) from thence agross the great desert to Aleppo: by BARTHELEMY PLAISTED. London, 8.

IO. ZACH. PLATNERI institutiones chirurgiae rationalis tum medicae tum manualis. Editio noua aucta. Lipsiae, 8. c. f. (*Aucta est haec editio iis accessionibus, quibus germanica locupletata erat; accesserunt etiam medicamentorum et externorum et internorum formulae, quae in priori latina editione deficiebant*).

Plantarum Americanarum fasciculus septimus, continens plantas, quas olim CAR. PLUMIERIVS detexit eruitque, atque in insulis Antillis ipse depinxit, has primum in lucem edidit, concinnis descriptionibus et observationibus aeneisque tabulis illustravit IOANNES EYRMANNVS. Amstelod. et Lugd. Bat. fol.

Earundem fasciculus octauus. ibid. fol.

IOAN. CHRISTOPH. POHL, Progr. de chylyficatione. Lipsiae, 4.

Histoire de la Louisiane, contenant la découverte de ce vaste Pays; sa description géographique;

- un Voyage dans les terres; l'Histoire Naturelle, les Moeurs et la Religion des naturels, avec leurs Origines, deux Voyages dans le Nord du nouveau Mexique dont un est jusqu' à la Mer du Sud, etc. par M. LE PAGEDV PRATZ. à Paris, 12. Voll. 3.
- JAC. BERN. PREV, Diss. inaug. de celeritate sanguinis in vasis minimis. Altorfi, 4. c. f.
- De victu febricitantium dissertatio Auctore IOSEPHO ANTONIO PVIATI. Patauii, 4.
- The Culture of Silk: or an Essay on its rational Practice and Improvement for the use of the American Colonies by SAMUEL PVLLEYN. London, 8 mai. c. f.
- Instructions pour les Iardins fruitiers et potagers, avec un traité des Orangers, par M. DE LA QVINTINIE. à Paris, 4. Voll. 2.
- Controversia Medico-Letteraria fra gli Sign. D. GIO-ANDREA MONEGLIA e BENARDINO RAMAZZINI, in occasione del parto e morte della Sig. Marchesa MARTELLINE BAGNESI, sequita in Modena nell' anno 1681, in questa nuova impressione accresciuta d' una Risposta non piu stampata del RAMAZZINI, con un Ragionamento Latino intorno il pericoloso metodod' estrarre colla mano le secondine de D. GIOSEPPQ RAMAZZINI, pronipote del suddeto BERN. RAMAZZINI. In Modena, 4.
- Traité des Affections Vaporeuses du Sexe, avec l'exposition de leurs Symptômes, de leurs différentes Causes et la méthode de les guérir par M. IOSEPH RAVLIN. à Paris, 12.
- IOSEPH CASP. BARTH. REGIS, de aquis medicatis Bibianensibus an. 1756 detectis dissertatio. Taurini, 8.
- CHRISTIAN REICHARDTS *Einleitung in den Garten und Ackerbau. Erster Band. Erfurt, 8. m. K.*
- GEORG. CHRISTIAN REICHEL, Diss. de vasis spiraliibus plantarum. Resp. Car. Christian Wagner. Lipsi. 4. c. f.
- GEORG.

GEORG. GOTTLOB RICHTER, Diff. inaug. de cura magistratus circa valetudinem ciuium. Resp. *Iesaias Iuda.* Gotting. 4.

I. GEORG. ROEDERER. Progr. de phthisi infantum pulmonaria. *ibid.* 4.

Eiusd. Progr. obseruationes de foetu sistens. *ibid.* 4.

Eiusd. Progr. de calore animali. *ibid.* 4.

Eiusd. Progr. proponens obseruationes de genitalibus virorum. *ibid.* 4. c. f.

Eiusd. Diff. inaug. de non damnando vsu perforatorii in paragomphosi. Resp. *Henr. Dan. Winiker.* *ibid.* 4.

Eiusd. Diff. inaug. de catarrho phthisin mentiente. Resp. *Christoph. Dan. Sternberg.* *ibid.* 4.

Eiusd. Progr. de vlceribus vtero molestis. *ibid.* 4.

Eiusd. Diff. inaug. de oscitatione in enixu. Resp. *Ioh. Dau. Lapehn.* *ibid.* 4.

Eiusd. Diff. inaug. paralipomena de vomitoriorum vsu. Resp. *Dan. Phil. Rosenbach.* *ibid.* 4.

Eiusd. Progr. obseruationes ex cadaueribus infantum morboris enarrans. *ibid.* 4.

IOSEPH. LVDOV. ROGER, Tentamen de vi soni et musices in corpus humanum. Auinione, 8.

CAROLI LE ROI de aquarum mineralium natura et vsu propositiones, praelectionibus academicis accommodatae. Monspellii, 8.

CAR. HENR. ROSE, Diff. inaug. de febre quartana continua. Argent. 4.

BERNHARD ROSE'N, Diff. de vera ratione secretionum corporis humani ingenere. Resp. *Laurant. Gistrav.* Lundini Scaniae.

Die Mittel, wie denen Hypochondriacis Melancholicis, Maniacis oder Wahnsinnigen zu helfen sey nach physicalischen Lehrsätzen ausgeführt und erwiesen von

IOH. FRIEDR. RÜBEL. Breslau, 8.

Der Character oder die Eigenschaften eines Medici nach den Ausprüchen des Hippocratis entworfen von Ebendenselben. Frankfurth und Leipzig, 4.

Der

Systemathische und gründliche Abhandlung von den fast allgemein eingeprägten Irrthümern betreffend die Besetzung des Menschen von Teufel, Hexerey und Gespenster etc. nach physicalischen Lehrsätzen ausgeführt und erwiesen von Ebendenselben, 8.

RAPHAEL BENEVENT. SABATIER, Thes. anatom. chirurg. de vterinis praegnantium haemorrhagiis. Resp. Claud. Francisc. Garre. Parisiis, 4.

FRANCISC. DE SAUVAGES, Diff. de visione. Resp. et Auët. Francisc. Ioseph. Bernaduc. Mönspeli, 4.

IOH. FRANCISC. SCARDONAE aphorismi de cognoscendis et curandis morbis mulierum creberrimis commentariis illustrati. Patau, 4.

CONSTANT. SCEPIN, Diff. de acido vegetabili. Lugd. Bat. 4.

SAMVEL SCHAARSCHMIDTS *Abhandlung von Feldkranckheiten herausgegeben von ERNST GOTTF. KVRELLA. Berlin, 8.*

IAC. CHRISTIAN. SCHAEFFERI Epistola ad Ill. Academiam Roueredensem de studii botanici faciliiori ac tutiori methodo, cum specimine tabularum sexualium vniuersalium, in hunc finem elaboratarum aerique incisarum. (f. l. et a) 4.

Verschiedene Zwiefalter und Käfer mit Hörnern beschrieben von Eben demselben. Nebst 3 Kupfertafeln mit Figuren in Farben. Regensburg, 4.

CASIM. CHRISTOPH. SCHMIEDEL, Diff. inaug. de sede variolarum non in sola cute. Resp. Frid. Aug. Lammers. Erlangae, 4.

Eiusd. Diff. inaug. de Buxbaumia. Resp. Ioh. Georg. Hölzel. ibid. 4. c. f.

DANIEL GOTTFRIED SCHREBER, *Sammlung verschiedener Schriften, welche in die oeconomischen Policey-Cameral und andere verwandten Wissenschaften einschlagen. 3ter Theil. Halle, 8 mai.*

IOH. FRIEDR. SCHÜTZENS *Abhandlung von dem Nutzen und Schaden derer Salate überhaupt, und derer gewöhnlichsten Salat-Pflanzen überhaupt. Leipzig, 4.*

Locupletissimi rerum naturalium thesauri accurata descriptio et iconibus artificiosissimis expressio per vniuersam physices historiam. Opus, cui, in hoc rerum genere, nullum par existit. Extoto terrarum orbe collegit, digessit, descripsit et depingendum curauit ALBERTVS SEBA. Tomus III. Amstelodami, fol reg. c. f. (*Splendidissimum et pretiosissimum hoc opus inchoatum quidem hoc anno fuit, ob tabularum aenearum copiam vero, non potuit absolui*).

LVD. RVDOLPH. SEVBERT, Diff. inaug. de signis puerperii fallacibus. Resp. *Franc. Christ. Lud. Fromman*. Tubingae, 4.

GEORG. FRID. SIGWART, Diff. inaug. de balneis infantum dissertatio, adnexa Buprestis descriptione cum tabula aenea. Resp. et Auct. *Ioan. Hotz*. ibid. 4.

Eiusd. Diff. inaug. de haemorrhagia intestino-hepatica, haemorrhagiarum hypochondriacarum species vulgo neglecta. Resp. *Iac. Henr. Duttenhofer*. ibid. 4.

Le Gouvernement ou la Republique des Abeilles, et les Moyens d'en tirer une grande utilite par M. J. SIMON. (*Troisieme Edition*). à Paris, c. f.

IGNATIO SOMIS, Raggionamento sopra il fatto avvenuto in Bergamoletto, in cui tre donne sepolto fra le ruine della stalla per la caduta d'una gran mole di neve sono state trorate vior doppo trentasitte giorni, in Torino, 4.

GEORGE STARKENS *Anweisung zum nützlichen Gebrauch einiger höchstschern und bewährten Arzneyen, wodurch die meisten Krankheiten völlig gehoben werden können*. Lauban, 8.

I. STORCHS *Abhandlung von vielerhand, so wohl innerlichen als äußerlichen Kranckheiten, welchen erwachsene Personen vornehmlich aber Soldaten unterworfen zu seyn pflegen*. Eisenach, 8.

Eben desselben nöthiger Unterricht, wie man sich bey grassirenden Fleck und hitzigen Fieber zu verhalten hat, ib. 8.

I. P.

- I. P. SÜSMILCHS *Gedancken von den epidemischen Kranckheiten und dem größern Sterben des 1757ten Jahres, in einem Sendschreiben an die Herren Verfasser der Göttingischen Anzeigen von gelehrten Sachen und auf derselben Verlangen entworfen.* Berlin, 4.
- CAR. FRANC. THEROVLDE DE TOVLOVSE DE VALLVN, *Quaest. med. an sola lens crySTALLINA cataractae sedes? Resp. Ioan Descemet.* Paris, 4.
- Mémoire sur l'utilité, la nature et exploitation du charbon minéral: par M. DE TILLY.* à Paris, 8. c. f.
- Lettre à Mfr. DE HAEN en reponse a ses questions sur l'inoculation par TISSOT.* à Lausanne, 12.
- S. A. D. TISSOT, *Dissertatio de febribus biliosis; seu historia epidemiae biliosae Lausannensis, anni 1755. Accedit tentamen de morbis ex manu- stratione.* Lausannae, 8 mai.
- DAV. WILHELM. TRILLER. *Diss. inaug. de corticis Peruvianivsu, senibus, grauidis et infantibus salu- tari.* Resp. *Aug. Mildreich Barth.* Wittebergae, 4.
- Eiusd. *Progr. quo vitam et memoriam, TRAVGOTT BAL'THAS. CHRISTIANI STENZELII, d. 25 Nou. a. 1757 defuncti, ciuibus et posteritati commendat.* ibid. fol.
- Eiusd. *Diss. inaug. de tumoribus singularibus a mensi- um suppressione obortis.* Resp. *Io. Tob. Dieterici.* ib. 4.
- Eiusd. *Progr. de mensibus per nares Leonidae filiae erum pentibus ab imprudente autem medico cum ipsius interitu infeliciter repressis.* ibid. 4.
- DOMINICI VANDELII *dissertationes tres: de Aponi thermis: de nonnullis insectis terrestribus, et zoophytis marinis et de vermium terrae reprodu- ctione atque taenia canis.* Patauii, 8 mai. c. f. aen.
- Eiusd. *Epistola secunda et tertia de sensibilitate Hal- leriana.* ibid. 8 mai.
- Recueil Periodique d' Obseruations de Medecine, Chi- rurgie, Pharmacie etc. par M. VAN DER MONDE, Janvier — Decemb. 1758. Tome VIII et IX.* à Paris, 12. Voll, 2.

LEONARDI ANT. VERBER Diff. inaug. de syncho putrida epidemica huius et elapsi anni vermibus stipata. Pragae, 4.

Lettera di GIAM BATISTA VERNA, all' Illustr. Sig. Baron de HALLER. in Torino, 8. (*de irribilitate agit*).

ALL. VERRYST, Diss. de respiratione. Lugd. Bat. 4.

M. LVD. MARIA GIRARD DE VILLARS, Quaest. med. vtrum a nervis praecipue partium consensus? Resp. Steph. d' Huaume. Parisiis, 4.

RVD. AVG. VOGEL, historia materiae medicae ad novissima tempora producta in usum academicum. Lugd. Bat. et Lipsiae, 8 mai.

Eiusd. *Neue medicinische Bibliothek. Des 4ten Bandes, I und 2 Stück.* Götting, 8.

IOSEPH. LEOPOLD. IGNAT. VOGELMANN, Diss. inaug. de salibus fixis. Argentor, 4.

GOTTF. IAC. WAGNERS *vollkommner Fischer, welcher zeigt, wie man Teiche anlegen, bauen, warten und endlich auch fischen soll.* Breslau, 8.

I. GOTTSCHALK WALLERIVS, Diss. de emendatione agri. Resp. Ioan. Dan. Boding. Vpsal, 4.

Eiusd. Diss. de geocosmo senescente. Resp. Eric. S. Rude. Vpsal, 4.

CHRISTOPH. WEBER, Examen corporum quorundam ad fermentationem spirituofam pertinentium. Gott. 4.

Eiusd. Tractatio chemica de pyrophoro. ibid. 4.

ERN. HENR. WEDEL, Tr. de morbis concionatorum, *von den Krankheiten der Prediger.* Franckf. et Lips. 4.

Memoria LAVRENTII HEISTERI, a d. 18 April 1758 defuncti, perscripta ab IO. CHRISTIANO WERNSDORFIO. Helmstädtii, 4.

IOA. ERNST BASIL. WIEDEBERG *Beschreibung eines verbesserten Sonnenmicroscop.* Nürnberg, 8.

Observations rares de Médecine, de Chirurgie et d'Anatomie; traduites du latin de M. VAN DER WIEL, par M. PLANQUE. à Paris, 12. Voll. 2.

WILLH. LVDW. WILLINS *Grundlegung eines nöthigen Unterrichts vor Hebammen in Frag und Antwort verfasst.* Basel, 8.

Con-

Contenta in hac parte.

1. Miscellanea Philosophico - mathematica Taurinensia. Tom. I. p. 579.
2. ALLIONII Tr. de miliarium origine, progressu, natura et curatione p. 600.
3. De recondita febrium intermittentium tum remittentium natura etc. p. 611.
4. KLEINII *Geschlechts - Tafeln der Vögel* p. 629.
5. Histoire de l'Academie royale des Sciences et Belles Lettres de Berlin an. 1757 p. 630.
6. SCHAEFFERI Isagoge in botanicam expeditionem p. 643.
7. EIVSDEM *erleichterte Arznei Kräuser - Wissenschaft* p. 643.
8. BURMANNI Wachendorfia p. 643.
9. STOERCKII Libellus de cicutae usu interno p. 649.
10. IENTY Tentamen de demonstranda structura humana etc. p. 658.
11. EIVSDEM Explicatio demonstrationis vteri praegnantis p. 659.
12. DE SAUVAGES Physiologiae elementa p. 663.
13. EIVSDEM Pathologia methodica p. 671.
14. LINNAEI Systema naturae. Edir. X. Tom. I. p. 679.
15. *Fränckische Sammlungen und Anmerkungen aus der Natur-Lehre etc. III Band* p. 692.
16. RAVLIN Traité des Affections Vaporeuses du Sexe etc. p. 698.
17. Description abrégée des Maladies des Armées p. 707.
18. THEROVLDE Quaest. med. chir. An sola lens crystallina cataractae sedes? p. 709.
19. Noua physico - medica p. 712.
20. Continuatio indicis scriptorum physico - medicorum, quae anno 1758 prodierunt p. 747.

I N D E X.

A.

Abdominis vulneris symptomata 455 seq. nouacula inflicti euentus 203. abdominalium viscerum in thoracem protrusio 297 sq. Absinthii particulae quales?

325

Academicae annotationes 257

Acerborum examen 326

Acidorum examen 326

Acrium disquisitio 322

Acutorum morborum regimen 73

Adstringentium liquorum post paracentheses in abdomen immisissorum effectus

156

Aegritudinis distinctio 672.

causae procatarticae 675

Aer corruptionis corporum

caussa 631. sanguinis ruboris

caussa 592. factitius

flammam suffocat 587. novus

cum liquoribus destillantibus permixtus 152. 158

Aether nitrosus 121. salis marini

122. vitriolicus 116.

118

Aethiopum epidermis et cerebrum

634

Agarici conseruatio et vsus

195. 138. 142. querni virtus styptica

392

Albini B. S. academicarum annotationum liber quartus

257

Alburni arborum strata

28

Alcalescentia humorum animalium

595

Alcalicorum examen 327.

fixorum salium cum aliis

corporibus affinitas

518

Tom. VIII. Pars IV.

Alcyoniorum species 538

Alimenti in corpore animali mutatio 52. 57. assimilatio

auxilia 58. nimia

copia assumti noxa ib.

seq. nimis parce assumti

incommoda 60. medicamentosi

ab ipso medicamento distinctio

60

Allionii Carol. tractatus de

miliarium origine, progressu,

natura et curatione 600

Alui obstructio a concretionem

lapides in intestinis 202

Amarorum examen 324 seq.

Ammoniacum sal natium,

experimenta super eo 46

seqq.

Amnii liquor pars nutrimenti

foetus 150

Amphibiorum ordines 685

Anacardii arboris vsus 173

Anatomicae et physiologicae

observationes 415 seqq.

693. varietates 472

Andoville Io. Bapt. Ant. theses

de cataracta 422

Andrachnes erectae arboreae

descr. 286

Aneurysmatis distinctio 316.

aortae historia 315. 642

Anginae gangraenosae symptomata

311. 454. curatio

457 seq.

Ani abscessus 218. corpora

peregrina 224. in femina

defectus 467

Animalis corporis machina

680. mucilaginis a vegetabili

differentia 63. vis a

vitali vi distinctio 430. lactis

natura et differentia

64

Ccc

Animalia

- Animalium classes 687. vociferationes 129. humorum putrefactio 594 seqq.
- Anodynorum remediorum classes et genera 83 seq. 87. vsus 84 seqq. in morbis chirurgicis vsus 91. 95. a narcoticis distinctio 80
- Antarthriticum remedium 308. 387. 447
- Antherarum pulveris differentia 34
- D'Antic Bosc, ab acad. reg. scientiar. Parisiens. prae-mium reportauit 727
- Antimonii vitri cerati vsus in dysenteria 389
- Aortae aneurysma 315. 642
- Aphtha penphingodes quid? 677
- Aquae calidae in vterum infectio 208
- Aquifolii folii fibrae spirales 30
- Arabia felix, iter in illam sum-tibus Regis Daniae instituendum 349
- Arabici gummi vsus 319
- Arborum physica 23. incre-menti ratio 36 seq. vulne-ris inflati coactio 37 seq. infisionis modus 38. per taleas et propagines multi-plicatio ib. seq. corticis partes 25. huius vasa pro-pria 26. medullae formatio 27. ligni vasa aerea ib. al-burni strata 28. radicum structura ib. seq. foliorum decidentiae ratio 30
- Arteriae membrana et vasa 259 seq. systoles et diastoles 666
- Arthritidis distinctio 262. curatio 264. remedium con-tra illam 387. 447. in ea opium nocet 493
- Asari foliorum pulveris ef-fectus 447
- Ascanius Petr. Hist. natural. Prof. in acad. noua Haf-niensi 725
- Attractionis quantitatem di-metiendi modus 582
- Auicenniae Linn. vsus 173
- Auium stemmata 629. genera et ordines 683 seqq.
- Aureliana chirurgicae artis academia condita 727
- Auris humana interior 258
- Austerorum examen 325
- B.
- Baieri Io. Iac. monumenta re-rum petrificatarum praeci-pua, Oryctographiae Nori-cae supplementi loco iun-genda 343. Oryctographia Norica ib. seq.
- Balsamum antarthriticum 388. natium de monte Benna 524
- Barometrum diuersae diame-tri altitudo 580. errores corrigendi 581
- Basilicae venae sectae sympto-mata 316 seq.
- Basteri Iob. opuscula subcesiva. lib. I. 535
- Bathoniensium aquarum vsus et abusus 225. partes con-stitutivae 226. calide et fri-gide potarum differentia 227. salis neutri amariqua-litas et effectus 228. salis marini indoles et, facul-tas 229. terra absorbens 230. principii oleosi a vulgari phlogisto diffe-rentia

rentia ib. seq.	operandi	Botanica exotica 249.	expe-
ratio 232.	calor pecu-	ditior	643. 646
liaris 233.	vſus externus	Brachii amputatio	474
	234	Brutorum genera	682
Bauaricæ electoral. ſcientiar.		Büttner, Dau. Sigm. Aug.	
acad. theſis et præmium ad		Botan. Prof. P. O. Goertlin-	
an. 1760.	180	genſ.	726
Baume Diff. ſur l'aether, cer.		Burdigalenſis ſcientiar. acad.	
	116	theſis ad an. 1762.	352
Baylies William practical re-		Burmanni Nicol. Laurent.	
flexions on the vſes and		Diff. de Geraniis	529
abuses of Bathwaters	225	Burmanni Io. Wachendorffia	648
Beireis Io. Nicol. in acad.		Buxbaumiae descriptio	44 ſeq.
Helmſtad. Phyſices Prof.			
P. O.	553	C.	
Belladonnae infuſum in can-			
cro vtile 654.	baccarum		
nosa	693	Cadaveris puellae ſectio et in	
Belleisle Dux de, Metenſis		eodem præternaturalia de-	
fociet. ſcientiar. et artium		prehensã	13 ſeqq.
auctor	726	Caeciras periodica	307
Benvenuto Ioseph de Lucen-		Caefareae ſectionis indicatio	214
ſium ſale tractatus	513	Caffee potus abuſus	701
Berberis capenſis ſemper vi-		Calcareae materiae in pede	
rens	287	excretio	300
De Bergen Carol. Aug. obitus		Calcis viuæ actio in ſalem	
	183	volatilem alcalinum	147.
Berolinenſis acad. reg. ſcien-		ſeq. aquae in vlcere ſcor-	
tiar. et elegantior. literar.		butico vſus 313. oſtrearum	
hiſtoria, an. 1757.	630	aquae virtus lithontripica	
Beſtiarum genera	682		390
Bidentis americani ſaponariae		Calculi veſiculæ felleae	461.
folio denominationes	255	vrinarij extra naturales vri-	
ſeqq.		nae vias formati	211 ſeq.
Bilis diſquiſitio 594. an ſapo		Calendulae noua ſpecies	286
acido alcalinus? 542. bilioli		Camphorae vſus in contuſio-	
temperamenti regimen	68	nibus	83
Boecleri, Io. memoria	733	Camphoratae African. umbel-	
Boecleri, Phil. Henr. memo-		lat. deſcr.	285
ria	738	Cancri a ceſſante menſtruo-	
Borboniae deſcr.	287	rum fluxu ortus 201. a vi-	
Borgſtroem Erich Erichſon in		tio humorum 202. circa	
acad. Vpſal. oeconomiae		naſum extirpatio	219
practicae profeſſionem fun-		Ccc 2	Capitis
davit	179		

Capitis vulneris sanatio	393	Collinsonia	285
seq. vulnera cum hepatis		Commelina annua	285
abscessu	218	Conceptio extraordinaria	15
Carbonum vaporis noxa	692	Conferuae descr.	537
Cardialgiae num opium con-		Conferuas, virtutes plantarum	
ueniat?	488	retinentes, praeparandi mo-	
Cariæ ossium sanatio	396 seq.	dus	455
Cataplasmatum vsus	80	Contagiosi temporis regimen	73
Catapultae vnguenti praepa-		Continuis febribus opium	
ratio et vsus	464	semper noxium	480
Cataractae signa et causa	423	Conuulsionum et epilepsiae	
seq. genera et sedes	710.	caussa 311. curatio 303.	
operatio	424. 711	704 seq. periodicarum cu-	
Cauticorum distinctio	109.	ratio	465
114. vsus	110. 115	Conuluulus scammonium fun-	
Cellulosi contextus fabrica et		dens	296
vsus 123. morbi 124 seqq.		Corallinae distinctio	537. po-
horum curatio 126. cellu-		lypi inhabitantes	539
losum corticis arborum in-		Coralliorum corticis polypi	
uolucrum	25	536	
Cephalalgiae num opium con-		Cordis fabrica	667 seq.
ueniat?	488	Corneae et scleroticæ tunicae	
Cephalopharyngaei musculi		ortus	403
delineatio	259	Corporis ponderis exploratio	
Cerae mollis in haemorrha-		336	
giis vsus	223	Corticalia corticis arborum	
Ceraforum nucleorum deglu-		strata	25
titorum noxa	445	Cosnier Lud. Io. Bapt. quae-	
Chelone flore albo	286	stio medica: an rachitidi ru-	
Chemicæ annotationes	527	bia tinctorum?	540
seq.		Cranium quomodo iis, quae	
Cheselden Guilielm elogium		continet, crescendo sese	
199		accommodet? 257 seq. eius	
Chocolatae potus abusus	701	structura praeternaturalis	695
Chronicorum morborum di-		Cretae rarioris descr.	504
scrimen atque diaeta	74 seq.	Crillon ab acad. chirurg. Pa-	
Chyliferi vasis delineatio	260	risiens. praemium acc.	178
Cicadarum species	688	Crines in cadauere puellae	
Cichoreum spinosum	286	reptae	14
Cicutae vulgaris descr. et vsus		Crocodili descr.	165 seq.
650		Cruris vlcus scorbuticum aqua	
Cigna Io. Francisc. Taurinen-		calcis viuae curatum	313
sis societ. socius	579	Crystal-	
Colicae num opium conue-			
niat?	489		

Crystallina lens an sola cata-
ractae sedes? 709. eius
capsula duplex 423. motus
409. oedema 711
Crystallorum genesis et ety-
mologia 175
Cupreorum vasorum vsus cu-
linaris noxius 459
Cupressi species 288
Currentes maris prope Antil-
las insulas 165
Cutis tuberculis obsita 137.
465

D.

Daniae Rex academiam rerum
naturalium et oeconomi-
carum condidit 723
Daubenton, acad. reg. scien-
tiar. Parisiens. membrum
ordinarium 731
Degneri, Io. Hartmann me-
moria 554 seqq.
Delirii causae 434 seq.
Dentes et ossa infantis in me-
senterio puellae reperta
13 seqq.
Description abrégée des ma-
ladies qui regnent le plus
communement dans les
Armées, avec la methode
de les traiter 707
Detergentium remediorum
differentiae et vsus 104.
106 seqq.
Dietae ratione climatis et
anni tempotum diuersitas
71 seqq. tempore conta-
gioso 73. in morbis acutis
ib. in morbis chronicis 74.
in morbis nervosis 75
Diaphoreticorum in inflam-
mationibus pectoris vsus
455

Dolor quid? 94. 433. eius
causae 94. differentia 82
seq. effectus ib. 87. dolo-
rum ad partum distinctio
266. post partum causa
268 seq.
Dulcium examen 326

E.

Echinus petrefactus 143
Elastici fluidi in puluere pyrio
natura 588-599
Electricitas, experimenta cir-
ca illam 151. seq. 508. eius
caussa physica 640. in con-
vulsionibus vsus 303. in pa-
ralysi vsus 160. seq. electri-
cae vis cum meteoris igneis
similitudo 505 seqq. ele-
ctrici et magnetici fluidi
analogia 590. electricum
experimentum. Leiden-
mutatum 19. fluidum, va-
porum ascensus causa 144
Emollientium remediorum
classes 76. 78. 80. species 77.
compositorum differentia
79. vsus 80. 89. 102. speci-
ficorum vsus 80
Epidemici morbi 140. 300 seq.
Epilepsiae et conuulsionum
caussa 311 seq.
Epiphygium fabrica 436. ab
ossium diaphysi diductio
437. huius a luxatione dif-
ferentia 438. curatio 440
seqq.
Epispasticorum remediorum
vsus 109
Eruditerum, dieta 71
Erysipelas quid? 677
Essera quid? 677
Exostoseos ossium cylindrico-
rum noua species 205 seq.
Ccc 3 Exsic.

- Exsiccantium remedium** classes III. II3. vsus II2.
applicandi ratio ib. seq.
- F.**
- Faber Theoph. Beniam.** obitus et vitae descriptio 731
- Fabricii Phil. Conr.** enumeratio methodica plantarum horti medici Helmstadienf. 283
- Faciei cancri ortus** 200
- Farinae fossilis calcareae** descr. 346
- Fasciae in locum futurarum adhibendae** 215
- Febrishumoralis inflammatoria** 456. maligna pestilentialis 470. putrida erysipelatoſa epidemica 446. putrida verminosa 460 seq.
- Febres ab aquis Barthoniensibus excitatae** 233. earum ad curandos morbos chronicos vsus 234.
- Febribus malignis opium non conuenit** 486. de intermittentium et remittentium februm recondita natura et curatione variis experimentis et obseruationibus illustrata libri duo 611
- Felleae vesiculae calculi** 461
- Femoris capitis et colli defectus** 239. capitis solutio 439 seq.
- Fibrae animalis organismus et mechanismus** 664 seq.
- Flammae in clauso aere extinctionis causa** 583 seqq.
- Fluida refrigerandi modi** 240 seqq.
- Foecundationis causa** 670. terminatus 197. casus singularis 15
- Foetus viui et mortui signa** 276 seq.
- Foliorum decidientiae ratio** 30. organa absorbentia 31. glandularum differentia et species. 32
- Fons cupro impraegnatus** 166 seq.
- Forficis in partu difficili vsus** 280. tribrachialis Levreti vsus 282
- Forskael Petr. iter in Arabiam felicem instituens** 349
- Foubertiana lithotomiae methodus** 225
- Fränckische Sammlungen von Anmerkungen aus der Naturlebre dritter Band* 692
- Frigoris vis in densando mercurio** 357 seqq.
- Fulminis ortus** 507. in terrae superficie genesis 511. vehementiae causae 509
- G.**
- Gaesten lapidis genus singulare** 20
- Gangraena intestinali herniae superueniens** 206 seqq.
- Gaubii H. D. institutiones pathologiae medicinalis** 426
- Gemmae in plantis ortus et structura** 30
- Genitalium partium et animalia corpora peregrina** 224. in femina defectus 467
- Genuum tumoris curatio** 154 196
- Geraniorum ordines et species** 531 seqq.
- Glandularum tumor singularis** 461. tumor peruiano cortice curatus 310. in foliis differentiae et species 32. vsus ib. seq. Glaser

- Glasers Io. Fried. *Beschreibung seiner neuerfundenen Blutwage und Blumeßgeschirrs* 332
- Gleditschiae spinae quales? 33
- Goettingensis societ. scientiar. thesis et praemium ad an. 1761. 728
- Gomphrenae character 286
- Grange Lud. de la, Taurinensis societ. socius 579
- Graudae exploratio quomodo instituenda 271 seq.
- Gulae vulnus 204
- Gummi adstringentis descr. 317. Arabici vsus 319
- Gustus caussa 322. instrumentum non sola lingua 329 seq.
- H.
- Haemoptysis opio compescenda 476
- Haemorrhoidum fluxus nimius-an opio compescendus? 477 seq.
- Haimhausen Comes de, acad. scientiar. electoral. Bavar. Praeses 180
- Halenensis lithographia 499
- Du Hamel Physique des arbres Pars I et II. 23
- Hartmann, Io. Fried. *Abhandlung von der Verwandtschaft und Aehnlichkeit der electrischen Kraft mit den erschrecklichen Lusterscheinungen* 505
- Hartmann, Petr. Imman. Medicinae Prof. in acad. Helmstad. 553
- Harlemensis scientiar. societ. commentar. Pars II. 387.
- theses 179
- von Hauen, Frid. Christ. iter in Arabiam felicem instituens 349
- Hebenstreit, Io. Christian Botan. et Histor. natural. professioni Petropol. sese abdicavit 729
- Heffteri, Io. Carol. Museum disputatorium physico-medicum tripartitum Vol. I. Pars 1. 2. 3. 242
- Heisteri nomina generica plantarum 288 seqq.
- Hemiplegiae curatio 313
- Hepatis abscessus vulneribus capitis superueniens 218 seq. magni in infantibus caussa 525
- Herniae intestinalis sanatio 398. cum gangraena curatio 206 seqq.
- Hill, Io. exotic. Botany 249
- Hirudinum vsus medicus 11 seq.
- Histoire de l'acad. roy. de sciences et belles lettres de Berlin, année 1757. 630
- Holm Tycho rei oeconomicae in acad. Hafniens. Prof. 725. eius mors ib.
- Hominum varietatis caussa 66 seq.
- Hortorum irrigandorum ratio 9
- Humani corporis figurae 660 fluidorum distinctio et proprietates physicae 666. intra vasa contentorum consideratio 667. fluidorum morbi 674. solidorum distinctio 665. 667. horum morbi simplices et compositi 673 seq.
- Humeri os male formatum 239
- Ccc 4 Hydro-

Hydrocelis species et curatio 204 seq.
Hydrophobia sine animalis rabidi morfu 444. 463. per aerem communicata 469
Hydropis sanatio 139. pectoris phaenomena 473. peritonaei per 44. annos duratio 295 seq. saccati historia 697
Hymenis descr. 260
Hyosciami vsus 90
Hypochondriaci doloris causa 301 seq.
Hysterici mali symptomata et causae remotae 699 seqq. causae proximae 702. curatio 703. prophylaxis 705 seq.

I.

Iacobi, Christophor. Godofr. ab acad. scientiar. Burdigalensi praemium acc. 352
Iatrophae fol. palmatis dentatis aculeatis descr. 287
IctERICA febris 471
Ienty, Carol. Nicol. tentamen de demonstranda structura humana secundum dimidiatam naturae ipsius proportionem cer. 658. Explicatio demonstrationis vteri praegnantis mulieris cum foetu ad partum maturi 659
Ileo morbo num opium conueniat? 490
Infantis recens nati victus 69 seq. hepatis magni causa 525. tres annos nati vires extraordinariae 453
Inflammabilia corpora regni mineralis 523
Inflammationis sedes et genus duplex 125. remedia ano-

dyna 92 seq. inflammatoriis febribus opium semper noxium 480
Inoculatio vide variolarum.
Insectorum ordines 687. insecta ad polypos pertinentia 149
Institutionis arborum modus 38
Intermittentium febrium species 611. causae et symptomata 612. 616. periodorum causa 613. indoles maligna 615. in remittentes mutatio ib. seq. medendi methodus 618. malignarum curatio 627. in illis opii vsus 478 seq.
Ipecacuanhae vires 312
Irritabilitas et sensibilitas, observationes de illis 50
Irritantium remediorum classes 101. vsus 107
Ischuria cortice peruviano curata 303
Iunckeri, Io. obitus 183

K.

Keratophytorum cum titano-keratophytis conuenientia 537
Kermes granorum vsus 519. mineralis vsus 389
Klein, Iac. Theod. lucubratiuncula subterranea prior de lapidibus macrocosmi 174. Eiusd. Hemmata auium 629. Eiusd. memoria et scripta 361 seqq.
Koelreuter, Ioseph Theoph. Botan. et Hist. natural. Prof. Petropolit. 730
Könl. Verenskaps. Academiens Handlingar för År 1758. Vol. XIX. 3
Kreit-

Kreitmayer Baro de, acad.
scient. electoral. Bauar. Præ-
sid. Vicarius 180
Krügeri, Io. Gottlob obitus
182

L.

Lacrymalis glandulae du-
ctuum disquisitio 421
Lactis animalium natura et
differentia 64
Langrish Browne obitus 553
Lapides quid? 174 eorum
crystallisationis causa ib.
seq. ordines 175 seq. lapi-
dis spumescantis genus sin-
gulare 20. stercorarii ana-
lysis chemica 197
Lastbom, Io. Anderson in acad.
Vpsal. oeconomiae practi-
cae Prof. 179
Lectulus partui destinatus 272.
extemporaneus 273
Leger, Carol. Geille de Saint
Quaest. med. an vt sensibi-
litas sic irritabilitas a ner-
uis? 50
Lehmann, Io. Gottlob a so-
cietate Londinensi, in per-
ficiendis artibus, opificiis
et commercio occupata,
praemium acc. et in socio-
rum numerum receptus
354

Lepia nouum plantarum ge-
nus 253
Leporiaum labium 261
Lepra endemia 310 seq.
Ligni arborum vasa aerea 27.
bituminosi descr. 522
Limoniasfri descr. 285
De Limprunn in acad. scien-
tiar. electoral. Bauar. clas-
sis philosophicae Director
180

Lingua non sola gustus instru-
mentum 330. eius disqui-
sitio anatomica ib. seq.
Linnaei Carol. Systema natu-
rae Tom. I. Edit. X. 679
Lithomiae methodi 224 seq.
Loquela organa 130
Lori acad. scientiar. electoral.
Bauar. Secretarius et classis
historicae Director 180
Lorry Essai sur les alimens
Tom. I. 51. Essai sur l'usa-
ge des alimens Tom. II. ib.
Loubet lettres sur la maladie
de la goutte 262
Lucentium thermarum salis
examen 514. vsus 515.
calculos soluendi vis ib.
Luchtmans, Petr. in acad. Vi-
traiect. Anatom. et Chirurg.
Prof. 182. Eiusd. Diss. de
saporibus et gustu 320
Lugdunensis scientiar. acad.
thesis et praemium ad an.
1761. 353
Luxationis ab epiphysium di-
ductione differentia 438
Lycoperdi vsus 139. 392
Lymphaticorum vasorum dis-
quisitio 418

M.

Madritensis medicorum et
chirurgorum societatis the-
ses et praemia ad an. 1760.
351
Maloet, Petr. Lud. Mar. Diss.
an vt ceteris animantibus
ita et homini sua vox pe-
culiaris? 127
Maluerni fontis sancti aqua
eiusque vsus 155
Mammalium animalium ordi-
nes 682

- Mammæarum cancri curatio
200. 464. 652 seqq. 656.
696
- Mancanillæ pomorum ef-
fectus 463
- Manus cum cute viridi effossa
198
- Marinam aquam potabilem
reddendi modus 396
- Materiæ medicæ historia
131
- Mattolithus lapidum ordo
176
- Maturantium remediorum
classeſ 98. 101. vſus in
morbis externis 99
- Maxillæ inferioris ſpæſticæ
contractionis cauſſa et cura-
tio 294. 300
- Medical Obſervations and
Inquiries by a Society of
Physicians in London Vol. I
292
- Medicamentorum differen-
tiæ et actio 132. vires
quomodo detegendæ? ib.
ſeq. in ſolida agendi mo-
dus 133 ſeq. in fluida agen-
di ratio 134 ſeq. ab ali-
mento medicamentoſo di-
ſtinctio 60
- Medicina quid? 427
- Melancholici temperamenti
diſtinctio 67. regimen 69
- Memoires de l'academie
royale de Chirurgie T. III.
195
- Menthae noua ſpecies 172
- Mercurii in ſummo frigore
denſatio 357. a calore ex-
panſio 7. ex digiti abſceſſu
egreſſio 203. dulcis cum
camphora mixti vſus in
angina gangraenofa 311.
ſublimati corroſiui virtus
in lue venerea 318
- Mefentericarum venarum re-
ſorptio 419 ſeq.
- Metenſis reg. ſcientiar. et art.
ſociet. 726
- Meteorologicae obſeruatio-
nes 22. 390
- Microſcopicae obſeruaciones
159
- Miſtus cruentus opio com-
peſcendus 477
- Miliaris febris diſtinctio 601.
origo 605. miaſmatis indo-
les ib. ſeq. curatio 606 ſeq.
complicatae ſymptomata
603 ſeq. remediorum euen-
tus 604. complicatae cu-
ratio 609 ſeq.
- Mineralis regni corpora in-
flammabilia 523. minerales
gelatinae, circa eas expe-
rimenta 20 ſeq.
- Miſcellanea philoſophico-ma-
thematica ſociet. Tauri-
nenſ. Tom. I. 579
- Models, Io. Georg Verſuche
und Gedanken. über ein na-
türliches oder gewachſenes
Salmiack* 46
- Moltke, Adam Gottlob Co-
mes de, acad. nouae Hafni-
enſ. Praeſes 723
- Monro Alex. obſeruaciones ana-
tomical and phyſiological
415
- Monſtroſus foetus 693
- Montium origo 168 ſeq.
- Morbillis quando opium con-
ueniat? 484
- Morborum ſystematica diſpo-
ſitio 435. 675. differentiae
678. inter exercitus regnan-
tium deſcr. et curatio 707
- Muſeum diſputatorium phyſi-
co-medicum 242
- Myopum ſpupilla 404
N. Nar.

N.

Narcoticorum remedium vſus 90 ſeq. 96. **narcotica** anodyna 84
Naturalium corporum diuiſio 680
Nauculariae deſcr. 285
Nectarii plantarum liquoris cum melle conuenientia et vſus 520
Nephritidi num opium conueniat ? 491
Nephrotomiae diſquiſitio 210 ſeq.
Neruoſorum morborum diſcrimen atque diaeta 75
Nieburg iter in Arabiam felicem inſtituens 350
Nitri ſpiritus fumantis cum vini ſpiritu mixtio 121
Niuis ingens moles 170 ſeq.
Nutritiae materiae differentia 53. 60. 63. mutationes naturales 54. artificiales 55. character primarius 56

O.

Oculi humorum differentia 406. vſus in formanda obiectorum imagine 407. humoris aquei membrana 709. motus 402. neruorum cohaeſio et inſertio 405 ſeq. tunicae ſcleroticae et corneae ortus 403
Odontalgia num opium requirat 494
Oeſophagotomiae operatio 212. periculum 197
Olea et reſinas cum aqua miſcendi modus 319. oleorum terra calcarea 523
Omenti defectus 695. ligatura 203. 215
Opii vſus in haemorrhagiis 475 ſeqq. in febris 478. in continuis et malignis ſem-

per nociuus 480. 486. variolis incongruus 483. in ſanandis doloribus vſus 487 ſeqq.
Opithotoni cauſſa 304. ſymptomata ib. ſeq. curatio 306
Ophthalmiae curatio 84 ſeq.
Opticorum neruorum cohaeſio et inſertio 405 ſeq.
Oryctographia Norica 343
Oſſificationis praeter naturalis exempla 237 ſeq.
Oſſium fabrica 436. cariolum ſanatio 396. cylindricorum exoſtoſeos ſpecies et differentiae 205 ſeq. emolliſionis gradus 238. oſſa turbinata minora ſphenoidalia ib.
Oſteologiae tractatus 236
Othonnae ſingularis ſpecies 286
Ouarii corpus glanduloſum 598
Oui elixati cicatriculae directio 580 albuminis et vitelli natura 64. albuminis examen 328
Ouis monſtroſa 145

P.

Palpebrae cancroſae exſtirpatio 145
Pamphirtholitus lapidum ordo 176
Papilionum diſtributio 689
Paracentheſis in aſcitide 308
Paragomphoſeos gradus 279
Paralyſis electricitate ſanata 160 ſeq. apoplexia ſuperueniente ſublata 313
Parieſiſ acad. reg. chirurg. Commentar. T. III. 195. theſis ad an. 1761. 179. reg. acad. ſcientiar. membra, quae anno 1759. die 7 Aprilis in viuſ adhuc fuere 543 ſeqq.
Correſpondentes 712 ſeqq.

Parotidis

- Parotidis scirrhi curatio 651
 Parturientis cura 272. situs
 optimus ib.
 Partus veterum distinctio 271.
 appropinquantis signa 266.
 praesentis symptomata 261.
 periodi et auxilia 268. diffe-
 rentia 269. difficilis 274 seq.
 278 281. praeternaturalis
 operatio 278
 Pathologia methodica 671. pa-
 thologicae institutiones 426
 Pecorum lues 7. huius praeca-
 uendae remedia ib. seqq.
 pecora foeni copia exigua
 nutriendi ratio 21 seq.
 Pectolitus lapidum ordo 175
 Pemphygos quid? 676
 Pereboom Cornel. index aucto-
 rum et rerum maxime me-
 morabilium methodi studii
 medici Herm. Boerhaavii
 auctae ab Hallero 177
 Perforatorii instrumenti in
 partu difficili vsus 280
 Peruiani corticis in febre in-
 termittente vsus 622 seq. in
 febre remittente 627. ad
 glandularum tumores vsus
 310. 314. vsus in ischuria
 303. decocti aquosi cum
 gummi arabico praeparatio
 315
 Pessarii in vteri et vaginae po-
 lypo noxa 221
 Pestis quid? 676. in ea opii
 vsus incongruus 485
 Petalorum vsus 34
 Pfeffinger, Io. Anat. et Chi-
 rurg. Prof. P. O. Argento-
 rat. 355
 Phalaenarum species 689
 Philosophical transactions
 Vol. XLIX. Pars I et II. 136
 Physiologiae elementa 663
 Picis liquidae Barbadosis vsus
 154
 Pilorum in foliis differentiae
 et species 32. vsus ib. seq.
 Piscium ordines 686. mucilago
 atque caro 64. piscis electri-
 ci, dum tangitur, effectus 396
 Pituitosi temperamenti regi-
 men 68
 Placentae post partum solutio
 et in hac obseruandae cau-
 telae 208. 275
 Plantarum generatio animalis
 um generationi analoga 35.
 propagatio 635. partes es-
 senciales 535. perspirationis
 sensibilis ab insensibili dif-
 ferentia 31. succus nutritius
 41. huius motus ib. seq. fi-
 stulae an dentur? 28. spina-
 rum structura 33. vasorum
 triplex genus 529. nectarii
 liquoris cum melle conue-
 nientia et vsus 520. ex semi-
 ne in loco aeri et lumini in-
 accessu natarum teneritas et
 color albus vnde? 40. radices
 medullae ad caulem protru-
 sio 534. exoticarum descen-
 sio 250. marinarum genera et
 a terrestribus discrepantia
 536. officinalium expeditio
 consideratio 643. 646. re-
 centium succorum vsus 693
 seqq. plantae nonnullae
 Angliae rariores 171
 Platinae del Pinto examen
 chemicum 632
 Plethorae distinctio 431. 674
 Pleuritidi opium non conue-
 nit 488
 Pleuro-peripneumoniae epi-
 demicae symptomata et cu-
 ratio 449. biliosam et putri-
 dam medendi methodus 451
 Plumbi feruentis effectus 156
 Podagrae crisis incompleta
 299 seq.
 Poly-

Polyporum species 538. oua 540.
 polypi vteri et vaginae signa 220.
 curatio 221 seq. viuacis a vero
 polypo differentia 222
 Pomorum corpus lignosum et paren-
 chyma 10 seq.
 Pontederæ lül. obitus 182
 Porterfield William Treatise on the
 Eye, the Manner and Phaenome-
 na of Vision Vol. I et II. 401
 Presbyopum pupilla 405
 Prunorum nucleorum deglutitorum
 noxa 445
 Pruritus quid? 434
 Puerperæ cura 274
 Pulmonum perspiratio 668. vulne-
 ris curatio 399
 Pupillæ motus et contractio 403.
 410. magnitudinis in infantibus
 causa 404. myopum et presbyo-
 pum conditio 404 seq. inaequa-
 lis magnitudinis causa 405
 Pus quid? 96. 100. illius maturatio-
 nem promouendi auxilia 98. 100
 Purpura quid? 677
 Puzos, Nicol. elogium 199
 Pyrii pulveris explosionis causa 588.
 fragoris causa 589

Q.

Quartanae febris curatio 624

R.

Rachitidis causa 540 seq.
 Radicis arborum structura 28. in-
 crementum 29. nutrimentum
 a succo descendente 39. medul-
 lae ad caulem protrusio 534
 Radiculae descensus causae 39 seq.
 Ranula, glandularum sublingualium
 tumor 217
 Raulin, Ioseph Traité des affections
 vaporeuses du sexe, &c. 698
 Recherches historiques et critiques
 sur les differens moyens pour re-
 froidir les liqueurs 240
 Recueil des pieces qui ont concouru
 pour le prix de l'academie
 royale de Chirurgie Tom. II. 76
 Refrigerii effectus 295
 Regensfuss operis de cochleis et
 conchis pretium 355 seqq.
 Reichel, Georg. Christ. Diss. de
 epiphysum ab ossium diaphysi
 diductione 436

Relaxantium remedium vsus 83
 Renum sectionis disquisitio 210
 seq.
 Respirationis mechanismus 668
 Retinae tunicae insensibilitas 411
 Rheumatismo opii vsus non con-
 uenit 492 seq.
 Ricinoidis foliorum virtus 463
 Robert, Maria Jac. Clar. Quaest.
 med. an bilis sapo acido-alkali-
 nus? 542
 Roederer, Io. Georg. Elementa
 artis obstetriciae aucta et emen-
 data 265. leones vteri humani
 observationibus illustratae 495.
 Idem societ. reg. Goettingens.
 socius 728. acad. reg. Chirurg.
 Parisiens. socius 729
 Roeselii, Aug. Io. memoria et scripta
 563 seqq.
 Rubeola quid? 676
 Rubiae tinctorum descriptio 646.
 vsus in rachitide 541
 Rusci myrsifolii descr. 285

S.

Sacri ossis descr. 261
 Salium examen 325. figurae in sa-
 pore vis 328. salis cuiusdam
 medii descr. 325. marini acidi
 aether 122 seq. sedatiui agendi
 modus et virtus 521
 Saliuae insignis copiae inter masti-
 candum effluxus 216
 Saliualium glandularum tumor 217.
 ductus Stenoniani fistulae 215.
 harum curationis noua methodus
 216
 Salucius, Taurinens. societ. socius
 579
 Sanguinis ruboris causa 592. ni-
 gredinis causa 593. emittendi
 quantitas determinata 333 seq.
 sanguis quomodo in venaelectio-
 ne ab aqua separatus seruari pos-
 sit 341 seq.
 Sanitas quid? 664. 671
 Sapor quid? 321. eius causae 322.
 experimenta circa has ib. seq.
 vix sensibilis causae 328. varie-
 tas 329
 Sarsaparillae radices vis antiue-
 nereae 309. decocti praeparatio
 et vsus 310

De

De Sauvages Fr. Physiologiae elemen- ta 663. Pathologia methodica 671	Subcruralis musculi delineatio 239
Scammonii planta 296	Substantiarum exaltatio 160
Scarlatina quid? 677	Succinum quid? 169
Schaeffers, Jac. Christ. Katchartiges Bergmehl 346. Isagoge in bota- nicam expeditiorem 643. <i>erleich- terte Krauterwissenschaft</i> ib.	Suctionis impedimentum 197
Idem regius Danicus Contiliaris et in Gymnas. reg. Altonau. Philo- soph. Prof. Honorar. 355	Sue Traité d' Osteologie 235
Schmidel, Catimir. Christophor. Duss. de Buxbaumia 44. Epist. gratul. ad N. L. Burmannum de medulla ra- dicis ad florem pertingente 533	Sulphureus mons Guadelopentis 162 seq.
Schreber, Io. Christ. Dan. Lithogra- phia Halensis cer. 499	Suppurantium remediorum genera 98. 101. vsus in morbis externis 99. 102
Schreiberi, Io. Frid. obitus 730	Suppurationis genesis 97. eam in parte inflammata adiuuandi auxi- lia 100
Scriptorum physico-medicorum anni 1756. editorum indicis supplemen- tum alterum 185. indicis an. 1757. supplementum 187. an. 1758. index 377. huius continuatio 568. 747	Surculorum in plantis nutrimentum succo ascendente 39
Sema vermicularis in Rancrovlus 93	Surditas ab Eustachianae tubae ob- structione 147
Sellae partui destinatae incommoda 273	Suturae vulneris abusus 215
Seminum germinatio 35 seq. semen virile foecundum quale? 670 semi- narium ductuum disquisitio 417. vesicularum cum vas deferenti- bus coniunctio 259	Succicae scientiar acad. Aca an. 1758. Vol. XIX. 3
Senequitis discrimen atque diaeta 70	van Swieten Matheos et Physices in acad. Vindobonens. Director 727
Sensibilitas et irritabilitas, experi- menta circa eas 149	Symptoma quid? 428. 672
Seri sanguinis disquisitio chemica 596	T.
Sertulariae descr. 538	Tabaci virtus emetica 446
Somni interrupti causa et curatio 298 seq.	Taberi mons ferri minera diues 138
Somnolentia praeternaturalis 312	Tarantismi symptomata et causae 4 seqq.
Spielmann, Jac. Reinhold Botanices Chemiae et Mat. Med. Prof. P. O. Argentorat 354 seq.	Taurinensis societ. Miscellanea philosophico-mathematica Tom. I. 579
Spinarum in plantis figura et stru- ctura 33	Temperamentorum differentia et regimen 67 seqq.
Spiritus Mindereri vsus 389	Tendinis ortus 259
Spreckeliae noua species 285	Tentamen super alimentis cer. 51. super vsu alimentorum ib.
Statae et vas ad ponderandum sanguinem idonei descr. 332. 337	Tetrae bolares coloratae acidum vitriolicum non continent 524.
Stoerck, Anton. libellus quo de- monstratur: Cicutam vsu interno tutissime exhiberi cer. 649	Beuthnizensis disquisitio chemica 638. sulphureae Tarnouicensis disquisitio chemica 636. tetrae motuum causa ignota 164
Strabismi causa 413	Testiculi tumor singularis 461
Stramonii fructuum noxa 458	Tetani causa 304. periodi et sym- ptomata ib. seq. curatio 306
Strumae scirrhorae curatio 657	Thee potus abusus 701
Stubenrauch acad. scientiar. electo- ral. Bauar. tribuni aetarii munere fungens 180	Thermometrorum ascensus et de- scensus 583
	Theroulde, Carol. Franc. Quaest. med. chirurg. an sola lens cry- stallina cataractae sedes? 709
	Thiery, Franc. Quaest. med. an in celluloso textu frequentius morbi et morborum mutationes? 123
	Thomaeana

Thomaeana methodus lithotomiae 225
 Thoracis vulneris sanatio 392 seq.
 Tinus flore pleno Calmiae vel Clusiae species 287
 Titanokeratophytorum cum keratophytis conuenientia 537
 Tonitru ortus 507
 Tormentillae species 172
 Toxicodendri species et vsus ad artem insectoriam 144 seq.
 Tralles, Balthaf. Lud. vsus opii salubris et noxius Sect. II. 475
 Trampe, Io. Gottfr. centuriae plantar. typographorum in modum pictarum editae 184. nouum cum plantis vsui medico dicatis institutum ib. seq.
 Transactiones philosophicae Vol. XLIX. Pars I et II. 136
 Tumor manus 13. circa prostatam lethalis vrinae retentionis causa 17. circa vesiculam felleam 218

V.

Vaginae dislocatio 214. polypi signa 220. curatio 221
 Vandermonde recueil periodique d' observations de Medecine, Chirurgie et Pharmacie cet. 444
 Vaporosae affectiones 698
 Vaporum ascensus causa 143
 Varietatum in regno vegetabili causa 35
 Variolarum definitio 676. species 677. ortus et medendi methodus 526. inoculatio 452. experimentum circa hanc 395. in illis opium nocet 483 seq. miasmatis indoles 466
 Vasorum deferentium cum vesiculis seminalibus coniunctio 259
 Vegetabilis regni varietatum causa 35. mucilaginis ab animali differentia 63
 Venaesectio in ophthalmia 92. in febre intermittente 619. eius consideratio ratione quantitatis 333 seqq.
 Venarum rubrarum virtus absorbens 419. absorbentium vsus in animalibus viuiparis. 420
 Venenorum actio 432
 Venereae luis ope mercurii sublimati corrosiui curatio 318

Ventilatorum in nauibus vtilitas 153
 Verhandeligen uitgegeuen door de Hollandse Maatschappij der Wetenschappen te Harlem. tweede Deel 387
 Vermischte Schriften aus der Naturwissenschaft, Chymie und Arzneygelabrbeit 517
 Vermium noui ordines 690. vermis in hepate generatio 301. per anum excretio 302
 Vernicis vulgaris origo 172 seq.
 Vesicae corpora peregrina 224. dolores num opio sedandi? 492
 Vesicatoriorum vsus 109
 Vini examen 327. spiritus cum acidis mineralibus mixtio 116 seqq.
 Visus ratio et phaenomena 401 seqq. 407. 412. absolute distinctus impossibilis est 408
 Vitae naturalis perfectio 670
 Vitra solubilia, experimenta super illis 20 seq.
 Vitrioli olei vsus internus 527. illud edulcorandi modus 397. vitriolicus aether 116. 118. acidi cum vini spiritu mixtio et producta 117. horum examen 118 seqq.
 Vlcera distinctio et ortus 103. 106
 Umbilicalis funiculi ligatura, quo tempore instituenda? 274. herniae operatio 449
 Umbilici tumor et apertura vrinam excernens 196
 Umbra minor, piscis species 146
 Vinctuosorum examen 327
 Vocales literae quid? 130
 Vocis definitio et instrumenta 127. instrumentum praecipuum 128. classes ib. seq. humanae duplex consideratio 129 seq.
 Vogel, Rud. Augustin. historia materiae medicae ad nouissima tempora producta 131. Idem Chem. Prof. P. O. Goettingensf. 729
 Vomitus mensruus cruentus 461. cruentus opio compescendus 477. materiae viridescents podagram soluit 299
 Vrinae per vmbilicum excretio 196. suppressionis lethalitas et causa 16 seq.

Vteri

Vteri humani icones obseruationibus illustratae 495. fibrarum strata 496. status post partum 268. dislocationes 213. hernia 214. haemorrhagiae quando opium requirunt? 478. polypi signa 220. grauidi descriptio 599. icones 659. 662. superficies interna 497	W. Wachendorffiae descriptio botanica et species 648 seq. Weismann, Io. Frid. obitus 733 Winslow, Iac. Benig. obitus 730 Z. Zoophytorum genera 691
--	---

Emendenda.

Pag. 32. lin. penult. inspirationis l. inspirationis. p. 154. lin. 13. curata l. curatu. p. 287. lin. 19. Celostrum l. Celasrum. p. 343. lin. 25. XIII. l. XIV. p. 346. lin. 7. XIV. l. XV. p. 348. lin. 18. XV. l. XVI. p. 371. lin. 25. latine, lege germanice. ead. pag. lin. 28. latinam l. germanicam. p. 380. lin. 24. electrica l. electrica. p. 397. lin. 2. pedes l. pedis. p. 459. lin. 5. ab infra, reductam l. reductum. p. 482. lin. 32. phreniditisue l. phrenitidisue. p. 508. lin. 21. normam l. normam. p. 514. lin. 32. sal l. sale. p. 526. l. 23. sentiis l. essentiis. p. 564. l. 33. annitur l. annitur. p. 677. lin. 9. in febris deleatur in.

ta
y.
8.
n.
ca.
a.
ti-
fal
tup